Paškal Cvekan, franjevac

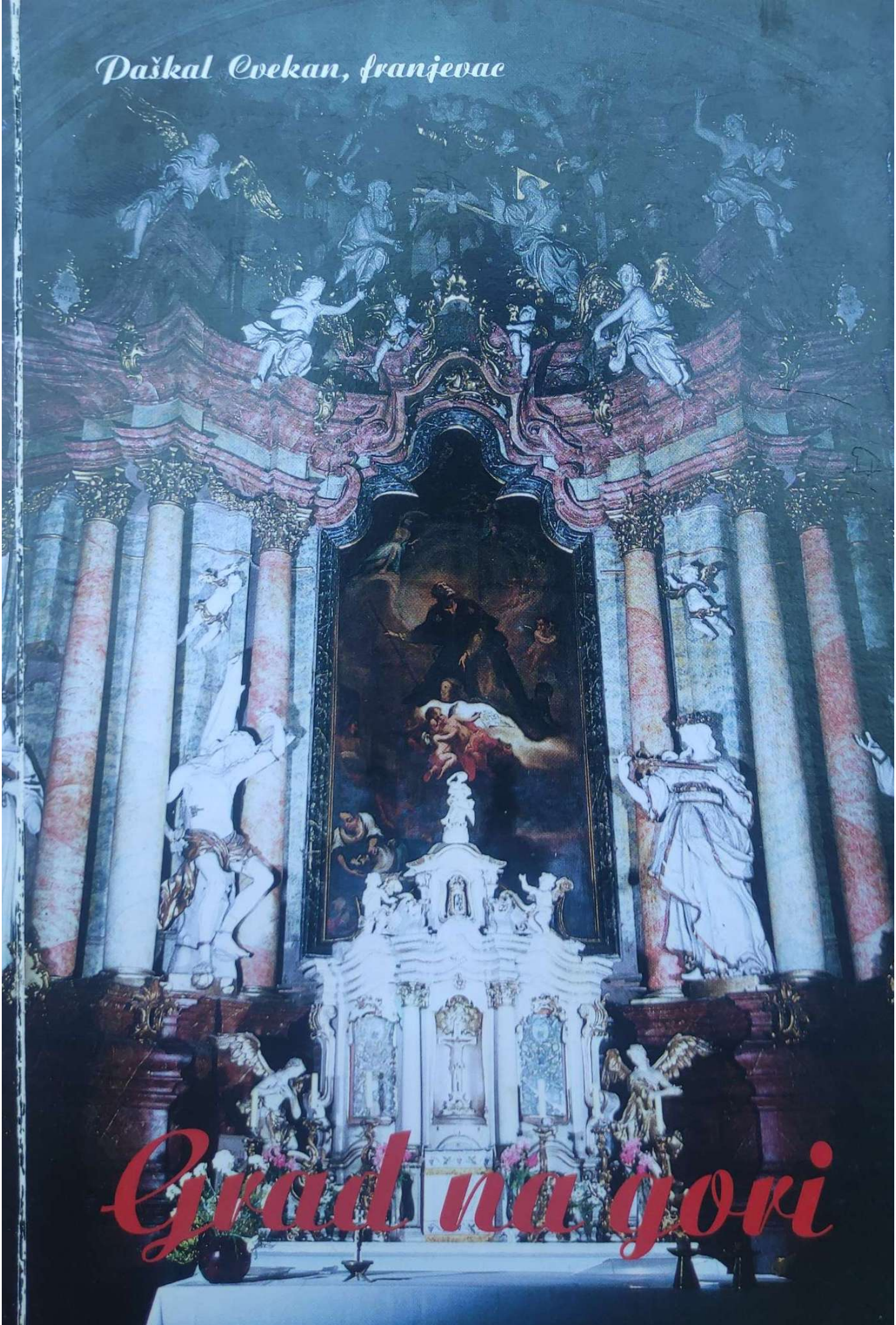

Grad na gori

o. Paškal Cvekan:

Grad na gori

„Crkva Boga živoga
stup i tvrđa istine“
(I Tim 3,16)

Virovitica
1995.

I Osnivač katoličke Crkve

Evo stavljam na Sionu
kamen ugaoni, izabrani, dragocjeni
i koji vjeruje u njega,
neće se posramiti.
(Iz 28,16)

Izdaje i odgovara:
Paškal Cvekan; Virovitica

1. To nismo mi.....

Ljudima treba kruha, mnogo kruha...
Treba im i tekstila...
i tehničkih naprava i pomagala...
A najviše: istine i poštenja, ljubavi i poštivanja, svjesti, da je život ono najvažnije, što u svakom čovjeku treba cijeniti.

***

Ljudskoj se zajednici nameću mnoga i teška pitanja.
I nije ih lako rješavati.
Jedno je ipak osnovno i najvažnije.
Bitno je znati, što je čovjek?

***

Ne bi li se slika zbivanja suvremena života u temeljima izmjenila, kad bi u svakome čovjeku bez razlike pokušali gledati osobu, koja ima svoju divnu zadaću i neprenosivo pravo, da živi ljudski i zadovoljava svojim životnim težnjama - da spoznaje istinu i ljubi dobro!

I nije li sva naša bijeda upravo u tome, što smo zaboravili, da sva vrijednost našega života izvire iz njegove unutrašnje tajnovitosti, gdje svaki od nas nosi nešto posebno i žeđa da spoznaje, da živi i da ljubi, da bude na svoj način svrha, a nikada ne samo neka brojka, jedinka i sredstvo!?

***

Svaka naša djelatnost može se uspješno zamijeniti strojevima, koji rade točno i brzo i ne umaraju se kao naše ruke i oči.

I u tome je naša prednost u razvoju civilizacije.

U tome je naše doba na vrhuncu.

Ali ima nešto, što se strojevima ne može nikada zamijeniti i nadomjestiti, a bitno je, da radost života bude potpuna.

Tehnikom ne možemo nadomjestiti smiješak dobrote, zanos srca, odsijevanje bića, sve ono bogatstvo, što dolazi iz čovjekove unutrašnjosti kao besplatnost dara.

A to je baš ono, što čini, da ljudski život postaje poželjan života i lijep.

***

Tajnu svoga života, to jest svoje nade, svoje snove, svoje boli i svoje slaboće, svoju veličinu i svoju bijedu, sve to iako smo slični, svaki od nas proživljuje na svoj način.

Svaki od nas zna, da nosi u sebi srce, ali ne onaj tjelesni mišić, koji neumorno kuca i tjera krv po žilama tijela, nego ono srce, koje ne možemo nikamo smjestiti i koje ruke neće moći nikada dotaknuti, srce, koje je biće u svom praizvoru i sadrži sav čovječji unutrašnji život i svu tajnu čovjekove osobe.

I nikada nitko neće nas moći prisiliti, da nešto cijenimo, prinuditi nas, da nešto sudimo protiv svoga uvjerenja. Nitko neće moći oskvrnuti naše srce.

Svako srce ima svoju tajnu, a ljudsku dušu susrećemo tek onda, kad smo se poklonili pred njom.

Naša unutrašnjost je beskrajna kao san slobodne misli.

***

Ako se dakle, na dnu svih životnih pitanja nalazi jedno jedino - čovjek i njegova osobna vrijednost i duhovno dostojanstvo - tada je dužnost svih ljudi, koji rješavaju životna pitanja čovječanstva, da se bore za poniženo ljudsko dostojanstvo, spremni pokloniti se pred tajnom svoje vlastite duše i u tom svijetlu promatrati svakog čovjeka, koji baš kao ti i ja ima pravo živjeti ljudski i zadovoljavati svim svojim ljudskim potrebama.

***

Na taj su posao pozvani svi a posebno baš mi, koji se ponosimo imenom Kristovih sljedbenika.

Razlog je jednostavan i jasan.

Ako je Kristovo poslanje: - Ja sam došao, da ovce imaju život, da ga imaju u izobilju ... (Iv 10,10), jer je samo Isus iz Nazareta kao pravi Bog i pravi čovjek mogao za sebe reći: - Ja sam put, istina i život! (Iv 14,6), onda je očito da samo taj i takav Isus može svakome čovjeku dati i osigurati puninu pravog ljudskog dostojanstva i nepovredivosti.

On je u razgovoru sa ženom Samarjankom koja nije poznavala svoju pravu životnu žeđu - svoje pravo osobno dostojanstvo i vrijednost - pokazao očito da je njena najveća bijeda što ne pozna Boga, koji je Duh, i kome se treba klanjati u duhu i istini, a jedini grijeh što ga ne ljubi. Naglasio je, da sva zemaljska dobra ne mogu zasititi čovjekovu dušu, jer su prolazna i nestalna, lomljiva i varava. Veličina čovjekova nije u čovjeku nego iznad čovjeka. Nadvisuje čovjeka. Ostvaruje se po Božjem Sinu, po Isusu koga je Bog dobrote i ljubavi, Otac, poslao na svijet, da nijedan čovjek koji u tome Isusu, prizna Boga ne pogine, nego ima vječni život. Isus je, došao da svakom čovjeku dade vlast, da postane dijete Božje, rođen od Boga, pozvan na sudjelovanje u Božjem životu, dionikom Božje naravi.

***

Mi smo tome Isusu, jedinome Posredniku između Boga i ljudi mnogo govorili. Nastojali smo ga upoznati i približiti mu se. Bili smo kao oni pogani, koji su jednom molili Isusuove apostole: - Rado bismo vidjeli Isusa!

No, jedno pitanje nam je ipak izmaklo. Zaboravili smo pitati: Da li bismo nešto o tome Isusu uopće znali da On nije ušao u povijest i vrijeme kao djelatni čimbenik povijesti?

Sve ono što je prethodilo njegovu smrt, sva njegova ljudska karijera do Križa, sve to bilo bi nam vjerojatno nepoznato da nam se Isus nije objavio živ u svojim sljedbenicima, u zajednici, koje je sam nazvao Crkvom.

Činjenica, da je žestoki progonitelj Kristovih sljedbenika Savao iz Tarsa susreo Krista pred Damaskom i čuo riječi: - Ja sam Isus, koga ti progoniš! - postala je i više nego značajna za sve ljude, koji traže vječno značenje svoga života.

Ta činjenica pokazuje da Isusu iz Nazareta u kojemu samo vjera može priznati Boga, ulazi živ u vrijeme i prostor i postaje izvor vječnog života u svim svojim sljedbenicima - u svojoj Crkvi.

I ništa na ovoj zemlji nije zagonetnije i privlačnije od tog prizora, gdje ta zajednica od stoljeća do stoljeća raste i neprestano ponavlja:

- To nismo mi!

Ne govorimo vam mi nego On. Ne vjerujete nama nego Njemu. Mi smo samo svjedoci, a On je Izvor. Sigurnost našega svjedočanstva je On.

Naše propovijedanje donosi nam njegovo Svijetlo.

Naše ruke podižu u vama Njegovu milost.

Naš ugled izvire iz njegove milosrdne i razapete ljubavi.

Naša neprevarljivost u naučavanju samo je dokaz da smo ostali Njemu vjerni.

***

Želimo li naći Njega i doći k Njemu i otkriti tajnu svoje osobne veličine i dostojanstva, potrebno je da uopznamo Crkvu, koja je On. Potrebno je, da i mi postanemo živi i svijestiti članovi zajednice, koja neprestano ponavlja i svjedoči:

- To nismo mi, nego On u nama!

***

A, da li mi tu zajednicu poznamo?
Da li poznamo Crkvu, kojoj pripadamo?

***

Pokušajmo je upoznati, jer ona je "Grad na gori"...., Crkva Boga živoga, stup i tvrđa istine ...

2. *Potreba Crkve*

Svi ljudi bez razlike: i oni, koji vjeruju, i oni, koji kažu da ne vjeruju u osobnog Gospodara neba i zemlje, nose u svojim ljudskim dubinama nesklad između svoga višega i nižega života. Svaki čovjek bez razlike i u svim stoljećima svoga živovanja na ovoj planeti podliježe neuklonivu zakonu tragičnosti istočnoga grijeha. Ljudska narav nosi u sebi posljedice onoga čina, kad je prvi čovjek svijesno i slobodno okrenuo svoje lice od svoga Stvoritelja i priklonio se laskanjima i lažnom obećanju jedinog svog neprijatelja - đavla - i pokušao biti neovisan, neograničen, i sam svoj bog.

Uslijed tog prvotnog i osnovnog poremećenja u ljudskoj naravi, poradi grijeha praroditelja svih ljudi, što žive na zemlji, čovjekov je razum potamnio, a volja mu oslabila. Čovjek je postao skloniji zlu nego dobru. Neredom u svojoj duši unosi nered i u svoje djelovanje. Zasjenjen tamom u razumskoj sferi zasjenjuje i samu istinu. A jer je bit njegove naravi i dalje ostala životna i neuništiva težnja za Neograničenim, jer je svaki čovjek po naravi težnja za Bogom, to je razlogom, da čovjek ni u svojim nastranostima ne pozna granica, ni mjere.

***

Spoznaja Istine, koja je osobno biće- Bog, i sjedinjenje s najsavršenijim Dobrom, koje je najveća i jedina Ljubav, dolazak k Bogu kao konačnoj svrsi i smislu čovjekova života, jer svaki čovjek gladuje Boga, postalo je radi istočnog grijeha gotovo nemoguće. Za ostvarenje

tog cilja ljudske snage bile su posve nesposobne. I premda je u čovjeku ostala mogućnost, da dođe do naravne spoznaje Boga i da čini neka naravno dobra djela, činjenica je, da su ljudi u cjelini u težnji za Bogom počeli bespomoćno lutati i osim vrlo rijetkih pojedinaca i posebno nadarenih nikada ne bi kao cjelina postigli svoju životnu sreću u posjedovanju Istine i Dobrote, koja je Bog. Bez Božje pomoći ljudski bi rod lutao u tami neznanja i gušio se u kaljuži najgorih i najogavnijih strasti i grijeha i nikada ne bi mogao postići svoju životnu sreću, svoj životni cilj.

Dolazak čovjeka k Bogu, razumnovoljno sjedinjenje s Bogom - ljubav kao najviše usavršenje ljudske osobe, moglo se izvesti samo po Bogu i Božjim djalovanjem. Uspostava veze između čovjeka i Boga- prava religija- mogla se ostvariti samo odlukom i naklonošću Stvoritelja grješnih ljudi.

I povijesno je utvrđena činjenica, da je tako stvarno i bilo. Bog nije čovjeka prepustio njegovoj ludosti. Nije ga odbacio, premda je pustio, da u dugoj povijesti svoga lutanja kao rob đavlov osjeti na sebi svu strahotu poniženja i nakaznosti, što mu ih je zadao onaj, koji je rekao: Bit ćete kao bog !

***

Već na samim ruševinama zemaljskog raja, kad su se čovjeku otvorile oči i kad je vidio, da je gol, jer je strast i požuda preuzela mah nad njegovim razumskim gospostvom, Gospodin Bog postavlja siguran temelj novoga kraljevstva, navješta svoj plan za obnovu ljudske naravi, podiže nadu u obećanju novoga Adama, kad ovako govori paklenoj zmiji, ubojici ljudi od početka: - Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina. On će ti satrti glavu; a ti ćeš ga raniti na peti! (I Moj. 13,15).

Obećanje dano u zemaljskom raju ponavlja se posebno izabranu čovjeku vjere - Abrahamu. Ovaj ga prenosi na svoga sina Izaka, da u sinovima Jakovljevim postane svojina čitavog jednog naroda, jer su sinovi Jakobovi- njih dvanaest na broju- postali praoci dvanaest plemena Izraelovih i po tome narod, kome je Bog dao obećanja i odredio ih da čuvaju vjeru u pravoga Boga i u dolazak Spasitelja svijeta.

Ovome narodu, koga je Vječni posebno vodio, odgajao i upravljao, najprije po Mojsiji i Aronu, a onda preko sudaca i kraljeva s Davidom na čelu, Gospodin namjenjuje posebno poslanje. Odabire ga, da bude nosilac i čuvar vjere u jednoga, osobnoga i vječnoga Boga, Stvoritelja i Zakonodavca, koji će ljudima poslati Mesiju, Spasitelja i Posrednika, Pomazanika i spasenje. I ovome narodu, posebno izabranome i ljubljenome, Gospodin Bog preko svojih poslanika - proroka - daje i postepeno otkriva svoju objavu; povjerava mu svoju istinu; predaje mu pravila i zakone za čestito i moralno življenje. Čini ga svjetionikom i svjedokom svoje božanske nauke i vjesnikom svojih obećanja o dolasku Otkupitelja svijeta, koji će doći, da uspostavi vječnu pravdu na zemlji i najsavršeniju vezu čovjeka s Bogom.

Bog je sa svojim izabranim narodom sklopio savez, pravi ugovor, zavjet, i činjenica je, da je taj narod, malen i slab, često desetkovan i mučen, postao vidljivo svjedočanstvo svim narodima, da ga posebno voli i čuva Vječni. I sva povijest, burna i teška, tog malog naroda ispunjena je jednom jedinom težnjom - očekivanjem posrednika Boga i ljudi, usmjerena je prema Kristu, govori o Kristu koji je želja bregova vječnih, jedina nada i spas svijeta.

Stari Zavjet je noć, koja se žuri i ide prema zori. Sličan je oslikanim prizorima naših crkava, koje odrazuje skori dolazak svjetlosti vječnoga Sunca Istine, Dobrote i života - Krista Gospodina.

***

U punini vremena pojavljuje se dugo željkovano svijetlo Istine. Na zemlju dolazi Očeva Riječ i boravi među ljudima i s ljudima kao pravi sin čovječji. I tako knjige Staroga Zavjeta dobivaju svoju puninu i pravi smisao.

Isusovim djelovanjem u Palestini kroz tri i po godine Božja objava se dovršava. I Bog, koji je na različite načine i preko različitih osoba svoga povjerenja govorio u Starom Zavjetu, progovara konačno i neposredno po svome Sinu, da tako dade ljudima sve potrebno za spasenje i za postignuće punine životne sreće i blaženstva.

Njegovom pojavom i djelovanjem na svijetu se uspostavlja kraljevstvo Božje, kraljevstvo pravde, ljubavi, istine i mira. A uspostavlja se životom i radom, posebno pak trpljenjem i smrću samog Božjeg poslanika.

Najveći dokaz ljubavi Boga prema čovjeku u znaku Križa na Golgoti spaja nebo i zemlju i poziva sve ljude pripravne volje, da se okoriste evanđeoskom Istinom, i očiste u krvi nevina Jaganjca.

Golgota trajno svjedoči, da je pomirenje čovjeka s Bogom dovršeno i novi zavjet Boga s čovjekom sklopljen, dok povijesno utvrđeno Kristovo uskrsnuće iz groba Josipa Arimatejca potvrđuje, da je čovjekov pristup k Vječnome omogućen po vidljivim znakovima posvećenja, snagom od Krista ustanovljenim sakramentima.

Gospodin Isus je svoje poslanje dovršio. Obogatio je svijet najsavršenijim darom radosne vijesti - evanđeljem. Dao je ljudima bogastvo vječne Istine, a svojom otkupiteljskom ljubavlju na drvetu Križa omogućio je i otvorio put k Bogu.

To je osnovno, bitno i nenadomjestivo.

Al to nije sve!

***

Bog poštiva čovjekovu slobodu, jer traži ljubav čovjekova srca. I zato Gospodin Isus želi, da svaki čovjek sam sudjeluje u činu svoga otkupljenja. Zbog toga se njegovo otkupiteljsko djelo mora čisto i nepokvareno čuvati na svijetu do konca svijeta, kako bi se svaki čovjek svih povijesnih razdoblja mogao samostalno i slobodno odlučiti za Krista ili protiv njega i tako na ljubav svoga Boga ljubavlju odgovoriti.

Zbog svoje nesavršenosti, nestalnosti i ograničenosti ljudi sami po sebi ne bi mogli očuvati čistu i nepokvarenu Gospodinovu Istinu. I posve je sigurno, da bi se Gospodinova istina iskrivila, kad bi je čuvali slabi i nestalni ljudi, kako to u dovoljnoj mjeri pokazuje poganstvo prije Kristova dolaska. A iskvarenjem Gospodinove objave bilo bi posve promašeno i Gospodinovo otkupiteljsko djelo, te bi tako sav njegov trud i muka bili uzaludni za ljude, koji bi se gubili u tami svojih zabluda i rušili se u propast svojih nagona i strasti.

Da se to ne dogodi, bilo je potrebno, da se Kristovo djelo na neki način trajno osigura i svim stoljećima ljudskih pokoljenja predaje kao nešto čisto, nepokvareno i svježe.

I Gospodin Isus se kao apsolutni Gospodar svoga otkupiteljskog djela u svojoj božanskoj mudrosti pobrinuo, da se ta svrha ostvari. Pobrinuo se, da njegova vječna istina neprevarljivo sja na obzorju povijesnih zbivanja svih stoljeća ljudskih pokoljenja, a njegovo otkupiteljsko djelo spasava ljude svih vremena, naroda i kontinenata.

Potreba očuvanja Kristove objave u njenoj božanskoj izvornosti kao i očuvanje djela kalvarijske žrtve milosti i posvećenja za sve narode ove zemlje do konca svijeta rodila je i ostvarila božanstvenu organizaciju, vidljivo društvo, koje je sam njen osnivač Isus nazvao -Crkvom!

Da djelo najveće ljubavi Boga prema ljudima- djelo Gospodinove smrti na Križu - uzmogne postati djelo

ljubavi i svakog čovjeka, koji se svojim slobodnim izborom i pristankom povezuje s Bogom preko Kristove otkupiteljske i posredničke smrti na Križu, trebalo je osnovati Crkvu. I Krist ju je osnovao!

3. *Kraljevstvo Božje u Isusovim govorima*

Cijeli Stari Zavjet, koji obuhvaća povijest židovskog naroda od Abrahama do posljednjeg starozavjetnog proroka sv. Ivana Krstitelja, predstavlja osnovicu i ključ za razumijevanje pojave i djelovanje Gospodina Isusa Krista.

Bez poznavanja ideja i misli starozavjetne književnosti, a posebno bez poznavanja proročkih knjiga, nemoguće je shvatiti značenje, smisao i sam način Isusova raspravljanja i dokazivanja sa Židovima.

Govoriti o tome, da je sam Gospodin Isus doista htio i stvarno osnovao vidljivo društvo na zemlji, zajednicu ljudi, koju je nazvao Crkvom, kao i to, da je on sam toj vidljivoj zajednici dao neko točno određeno uređenje, možemo uspješno samo onda, ako nam je poznat način izražavanja i shvaćanja među Židovima, Gospodinovim suvremenicima i slušateljima.

***

Opstojnost židovskog naroda u maloj Palestini, kamo je taj narod pod vodstvom Mojsija i Jozue došao iz Egipta, njihovo državno uređenje, zakonodavstvo i opći način života kao i njihova religija - sve to najuže je povezano uz životno poslanje tog naroda. A sastojalo se bitno u tome, da čuvaju vjeru u jednog osobnog Boga i u dolazak posrednika Boga i ljudi - Mesije, otkupitelja.

Sam Bog odabrao je i odgajao taj narod. Sam Gospodin sklopio je s tim narodom ugovor pod brdom Sinajom.

Bog se obvezao da će iz toga naroda izaći otkupitelj, a narod je pristao, da sa svoje strane vrši zapovijedi i odredbe Božje. Izraelci su pristali, da samo Gospodin bude njihov kralj i vladar, a oni njegov odani i vjerni narod.

Taj obostrani ugovor zapečaćen je žrtvom paljenicom i škropljenjem krvlju prisutna naroda. Pod brdom Sinajom

nastala je Božja država na zemlji. Uspostavljeno je kraljevstvo Božje među ljudima, a značilo je zajednicu ljudi, dvanaest plemena Izraelovih, kojima je na čelu sam Bog kao vladar, a svrha mu je - čuvanje i obdržavanje Božjih zapovijedi te buđenje nade u Mesiju koji će, doći, da uspostavi vezu s Bogom.

***

Tokom stoljeća Bog je svoje kraljevstvo na zemlji posebno vodio i čuvao. Podizao je u njemu svoje izabranike - proroke. Ovi su kao Božji pouzdanici i učitelji malo po malo, ali živim crtama unaprijed ocrtavali lik pomazanika Gospodnjega - Mesije, a jednako tako i značajne crte one zajednice, koju će Mesija uspostaviti.

Nazivaju ga sinom Davidovim, slugom Božjim, sinom čovječjim, Emanuelom. Opisuju ga kao čovjeka, koji liječi sve bolesti i "na kojemu će počinuti Duh Božji, duh mudrosti i razuma, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjega... Pravednost je pojas bedara njegovih i vjernost je pojas bokova njegovih" (Iz 11,1-6). On je Otac budućega vijeka, koji kao pastir upravlja stadom svojim i na rukama svojim nosi svoje jaganjce. Posjeduje majčinsko srce. Ne lama slomljenu trstiku i ne gazi tinjajući žižak. Njegovo kraljevstvo - kraljevstvo je milosti i milosrđa. Vječno je i općenito. Osniva se smrću i mukom samog Posrednika, žrtvom, koja će se kao jedini čisti prinos prinositi Bogu od Istoka do Zapada i na svakom mjestu ove zemlje.

***

Proročke knjige Staroga Zavjeta opisuju sve oznake mesijanskog kraljevstva na zemlji i iz njih se vidi da se radi o zajednici - društvu, koje će sačinjavati ljudi, spremni da se očiste od svojih grijeha i da prihvate zakone, koje će Mesija proglasiti. A jer se u tim knjigama opisu-

je to kraljevstvo u budućnosti kao ono, koje istom dolazi, razumljivo je da to nije u potpunom smislu mogla biti židovska, nacionalna i tjesnogrudna država, jer je ta bila samo slika buduće mesijanske, kraljevske zajednice.

To buduće kraljevstvo osnovat će istom Mesija, kad dođe među ljude. Osnovat će ga Emanuel, Bog s nama, koji dolazi na svijet kao sin čovječji.

***

Samo u toj perspektivi biva nam jasan i nastup Gospodina Isusa iz Nazareta.

On se Židovima predstavlja jezikom njihovih starozavjetnih proročkih knjiga. Šalje im pred sobom Ivana Krstitelja, koji propovijeda glasom pustinjskog isposnika, da je mesijansko kraljevstvo na pomolu. Ivan dovikuje: - Pokoru činite, jer se približilo kraljevstvo nebesko! (Mt 9,2) A kad mu se na obali Jordana pružila prilika, on i neposredno upire prstom u Spasitelja i pokazuje narodu, da je došao osnivač i gospodar mesijanskog kraljevstva. Ivan svjedoči narodu da će Isus koji je prije njega jer je Bog a dolazi za njim, ostvariti ono, što su proroci o Mesiji unaprijed kazali.

I doista! Pomno proučavanje života: rada božanskog Spasitelja, a posebno pak njegova propovijedanja, pokazuje svakom ljubitelju istine, da se Isus neprestano služi načinom govora i izrazima starozavjetnih proroka, ne bi li tako podsjetio svoje slušatelje - narod obećanja, da je on onaj, o kome proroci govore, a koga svi narodi tako željno i nestrpljivo očekuju.

***

Isusovo evanđelje obiluje izrazima: kraljevstvo Božje, kraljevstvo nebesko, sin čovječji. Govori o muci i smrti koju sin čovječji mora najprije podnijeti da tako uđe u svoju slavu i otvori put k vječnoj slavi i vječnom životu

svim ljudima pripravne volje. Iznose se priče: o sijaču, o sjemenu, o kukolju, o kvascu, o zrnu bisera na dnu mora, o mreži, o sakrivenom blagu, o dobrom pastiru, o jednom ovčinjaku, a sve to sa svrhom, da se zorno predoči i prikaže kraljevstvo nebesko. Zacrtava se i ustav tog kraljevstva poznatim govorom na gori osam blaženstava. Proglašuje se ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu kao stup i osnov savršenstva tog Božjeg kraljevstva.

U razgovoru sa ženom Samarjankom kod Jakovljeva bunara, u razgovoru sa slijepcem od rođenja, Gospodin Isus, očito i jasno izjavljuje da je Mesija, to jest, onaj kojega čitavo čovječanstvo, a posebno pak izabrani narod čeka.

Pred velikim svećenikom Kajfom potvrđuje na sudu da je doista pomazanik Božji i na svoju osobu primjenjuje Danijelovo proroštvo kad veli: - Odsad ćete vidjeti Sina čovječjega, gdje sjedi s desne strane sile Božje, i dolazi na oblacima nebeskim! (Mt 26,64).

***

Čemu ovo tako napadno i tako uporno isticanje izraza "Kraljevstvo Božje" uzeto iz proročkih knjiga Starog Zavjeta?

Čemu ovo tako pomno i točno opisivanje tog kraljevstva, ako ono nije bilo u nakani i želji Gospodina Isusa, da ga osnuje i uspostavi na zemlji?

Zar bi imalo smisla govoriti o nečemu, što ne postoji ili što neće nikada postojati?

Zar bi dolikovalo Božjoj Mudrosti, koja je osobno prisutna u Isusu Kristu, govoriti ljudima o nekome kraljevstvu, koje istom na nebu biva ostvareno!

***

Gospodinovo tako često isticanje proročkog naziva za Mesijansko kraljevstvo dokazuje da je On stvarno došao

na zemlju sa ciljem, da to kraljevstvo ostvari. A jer je već u Starom Zavjetu Božja država na zemlji bila vidljivo društvo, sastavljeno od Židova, koji su čuvali nadu u Mesiju i vjeru u osobnog Boga, posve je sigurno, da taj proročki izraz " kraljevstvo Božje " i u ustima Isusovim predstavlja isto tako vidljivu zajednicu, sastavljenu od svih onih ljudi, koji će vjerom prihvatiti Isusa Krista kao svoga obećanog Otkupitelja i poslužiti se djelom njegove otkupiteljske smrti s Križa.

Dosljedno: ovakav način govora božanskog Učitelja dokazuje - Gospodinova životna zadaća bila je : osnovati i urediti kraljevstvo Božje, koje će svoj početak imati na zemlji u jednoj svetoj, općenitoj i apostolskoj zajednici, a svoju puninu i savršenost u općinstvu svetih na nebu!

4. *Zbor dvanaestorice dokazuje, da je Gospodin Isus htio osnovati Crkvu*

Javno djelovanje Isusovo u Palestini pokazuje, da je Gospodin preuzeo starozavjetnu proročku ideologiju i da je svojim slušateljima stavio jasno do znanja, kako je svrha njegova života, propovijedanja i djelovanja: ostvariti kraljevstvo, Božje na zemlji. I to takvo kraljevstvo, koje će obuhvatiti sve narode i sve ljude svih stoljeća u jednoj vidljivoj zajednici, a sa svrhom spasavanja vlastite duše po vidljivim znakovima - sakramentima - plodovima njegove smrti na Križu.

Preuzimanjem starozavjetnog proročkog načina govora o kraljevstvu Božjem na zemlji i o Sinu čovječjem kao osnivaču tog kraljevstva, Gospodin Isus se nije zadovoljio. Njegova nastojanja su u tom pogledu još očitija i jasnija. Njegova volja i namjera osnovati vidljivo društvo ili kako ga on sam naziva: Crkva - pokazuje se u njegovu djelovanju i postupcima. Napose u prikupljanju učenika i pristaša.

***

Poslije krštenja na Jordanu, kad je sv. Ivan Krstitelj pokazao Isusa Židovima kao Mesiju, za kojim je starozavjetna država Božja na zemlji čeznula i očekivala ga, i kojoj je zapravo On bio sadržaj i punina, Gospodin Isus započinje svoj propovjednički i učiteljski rad u Palestini.

Svojim govorima, a posebno čudesima, oduševljava i privlači narod svih slojeva ondašnjeg društva. I iz evanđelja je poznato da su mnogi njegovi slušatelji postajali njegovim pristašama i prijateljima. Priznali su ga poslanikom Božjim i prorokom.

Poput Lazara, koga je kasnije uskrisio od mrtvih, i njegovih sestara - Marte i Marije u Betaniji -, poput

Josipa iz Arimateje, te farizeja Nikodema, koji je od straha pred Židovima došao noću na razgovor s Isusom, pa onog kuće domaćina, koji je Spasitelju priredio večeru uoči njegove muke, Gospodin je Isus imao mnogo pristaša.

Ali - ovi ga nisu trajno slijedili. Nijesu slušali sve njegove propovijedi i gledali sva njegova čudesa, premda su ga poštivali i priznavali nenadmašivim učiteljem i poslanikom Božjim, Mesijom i pomazanikom Svevišnjega.

***

Osim ovakvih Gospodinovih pristaša evanđelja nam spominju, da su mnogi od Isusovih slušatelja slijedili Gospodina i išli za njim dulje ili kraće vrijeme.

Bili su to prigodni Isusovi učenici. I mnogi od njih nisu trajno ustrajali uz Gospodina, kako se to jasno opaža prigodom Isusova euharistijskog govora, kad je obećao svoje tijelo za jelo i svoju krv za pilo, pa su se mnogi sablaznili i otišli od njega mrmljajući: "- Tvrd je, ovo govor, i tko ga može slušati?" (Iv 6,00)

***

Ali - bilo je i takvih, koji su Gospodina Isusa trajno slijedili, koji su s Isusom provodili neke vrste zajednički život. Njih je Spasitelj posebno poučavao i slao da u njegovo ime propovijedaju po gradovima, i da ozdravljaju bolesnike, a iz opsjednutih da tjeraju đavle.

Bilo ih je sedamdeset i dva na broju i razlikovali su se od učenika sv. Ivana Krstitelja, a i od učenika farizejske sekte. A razlikovali su se po tomu, što nisu postili kao Ivanovi učenici, i što nisu obdržavali neke formalnosti kao farizejski učenici.

Gospodin je s njima povezan. Brani ih i zaštićuje od napadaja zajedljivih i zlobnih farizeja.

***

No, posebno mjesto među Isusovim učenicima pripada zboru dvanaestorice, koji se zovu apostoli ili poslanici.

U osnivanju tog zbora i u postupku prema tom malom društvu Gospodin je Isus najjasnije očitovao svoju volju za osnivanjem i uređenjem svoje Crkve - kraljevstva Božjeg na zemlji.

Prije svega upada u oči, da je članove tog društvenog tijela Gospodin Isus posebno izabrao i pozvao.

Lično i poimence je pozvao Andriju i Ivana, koji su bili učenici Ivana Krstitelja. Zatim Petra, brata Andrijina i Jakova, brata Ivanova, kad su na Genezaretskom jezeru lovili ribu.

Filipa je pozvao na putu u Galileju. Natanaela je primio u apostolski zbor preko Filipa, a Mateja je samo pogledao dok je u Kafarnaumu sjedio za carinom, i on pođe za njim.

Ovima je obećao, da će ih učiniti ribarima ljudi. Nazivao se njihovim učiteljem, a oni su ga smatrali Božjim poslanikom i Mesijom. Bili su jedno s njime i živjeli su u zajednici s njim. A kad je došao prikladan čas, Gospodin je Isus čitavu noć proveo u molitvi sam i u jutro jednoga dana Spasitelj je ovu dvanaestoricu lično pozvanih svojih učenika pozvao k sebi i sam ih prozvao apostolima (Sk 6,12-16).

***

Od tog časa ovaj zbor apostola, ova dvanaestorica, uživaju kod Gospodina posebne povlastice. Primaju posebne službe i tako se razlikuju od ostalih učenika.

Njihova društvena povezanost tolika je i tako važna, da se u evanđelju naprosto zovu dvanaestorica čak i onda, kad jedan ili više njih nijesu prisutni. A razlog toj i takvoj društvenoj povezanosti kao i naziv te zajednice " dvanaestorica " leži u volji samog Gospodina Isusa, koji je posve

sigurno imao pred očima neki točno određeni cilj, kad ih je tako nazvao.

***

Taj pak cilj ovakva nazivanja pokazuje nam evanđelje, a napose Markovo, gdje stoji doslovno ovako zapisano: - Zatim iziđe na goru te pozva k sebi, koje mu se svidjelo. Oni dođoše k njemu. I on odabra Dvanaestoricu (s kojim ciljem) 1. da ga prate i 2. da ih šalje da propovijedaju. (To je cilj izbora ovoga zbora. A kao znak njihova božanskog poslanja:) i da imaju vlast izgoniti đavle! (Mk 3,13-15).

Slično navodi Luka i Matej, dok sveti Ivan, apostol, navodi i ove Gospodinove riječi:- Ja znam koji su, koje sam sebi izabrao! (Iv 13,18). i na drugom mjestu:- Niste vi mene sebi izabrali, nego sam ja vas sebi izabrao i odredio vas, da idete i rodite rod, i da vaš rod ostane...(Iv 15,16). Ako se k tomu doda, da je Gospodin Isus dvanaestoricu i posebno poučavao, da im je posebice tumačio svoje priče, jer izričito veli:-Vama je saopćena tajna-kraljevstvo Božje, a svima ostalim se sve iznosi u prispodobama...(Mk 4,11), ako se istakne, da je Isus samo apostolima kao zboru predao vlast opraštanja grijeha, prinošenje žrtve Novoga Zavjeta, i uprava nad onima, koji se pokrste, ako se zna, da je samo njima rečeno:- Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire, mene prezire. Tko prezire mene, prezire onoga, koji je mene poslao! (Lk 10,16), pa ako k tomu dodamo i ono, što ta dvanaestorica sami govore u Djelima apostolskim:- Ne ide, da mi ostavimo riječ Božju, pa da služimo za stolovima. Pronađite, braćo, među sobom sedam muževa na dobru glasu, punih Duha Svetoga, i mudrosti, pa ćemo njih postaviti nad ovim poslom, a mi ćemo se posvetiti molitvi i službi propovijedanja! (Djel ap 6,2-4), onda nam biva jasno, da je Gospodin Isus svim ovim pos-

tupcima imao nakanu osnovati vidljivu zajednicu - društvo - koje će i poslije njegove smrti, uskrsnuća i uzašašća na nebo vršiti na zemlji propovjedničku, svećeničku i kraljevsku, odnosno upravnu vlast i na taj način dovoditi ljude k ličnom spasenju i sjedinjenju s Bogom po milosti.

Dosljedno: apostolski zbor dvanaestorice, koji je sam Gospodin Isus izabrao, ustanovio i sam mu dao svrhu postojanja, dokazuje, da je Crkva doista djelo svoga božanskoga Utemeljitelja, a ne možda plod nekih ljudskih napora i ljudske samovolje ili posljedica borbe potlaćenih prema imućnima, kako se to često, a posve neopravdano i samovoljno želi prikazivati.

5. *Krist je osnovao vidljivu Crkvu*

Činjenica, da je Isus u svome naučavanju preuzeo starozavjetnu proročku terminologiju i izraz " kraljevstvo Božje ", sama po sebi daje dovoljno pravo zaključiti, kako je Kristova zajednica morala biti vidljivo društvo, sastavljeno od živih ljudi i određeno za žive ljude.

Dodamo li k tomu i drugu povijesno zajamčenu činjenicu, da je Gospodin Isus za vrijeme svoga javnog djelovanja izabrao sebi i dvanaestoricu Galilejskih ribara, koje je prozvao i odredio ih, da budu punopravni izvršitelji njegove trostruke vlasti - učiteljske, svećeničke i pastirske, jasno je, da je sam Isus osnovao vidljivu Crkvu.

No, bilo je i ima ljudi, koji ne vole istinu, i kojima često i najjasnije stvari nisu dovoljni dokazi. Ima ljudi, koji s Harnackom, Sabatierom i Loysiem uporno tvrde kakoGospodin Isus nije osnovao vidljivo društvo - Crkvu. Što više! Isus to nije nikada ni namjeravao učiniti, jer je bio u zabludi obzirom na svoje mesijansko poslanje. Krist je bio uvjeren, kažu ovi, da će naskoro poslije njegove smrti doći konac svijeta i On će tako postati vladar izabranih duša. A istom kasnije, kad su Isusovi učenici vidjeli, da taj konac svijeta nikako ne dolazi, i da će njihov ljubljeni Učitelj prevario, sami su stvorili vidljivo društvo i prozvali ga Crkvom.

***

Kad se bez dokaza i obrazloženja u Kristu ne želi priznati Boga, kad Gospodin Isus mora biti sam čovjek, i još k tomu i bolestan čovjek, shvatljivo je, da se tada pod svaku cijenu mora i njegovo djelo umanjiti i prikazati kao posve ljudska tvorevina.

Ali kako nije uspjelo ono prvo nastojanje, da se Gospodin Isus učini mitskom i nestvarnom pojavom, kako nisu mogli uspjeti napori, da se u Njemu zaniječe božanstvo i On upravo danas jače i snažnije stoji i sja pred čovječanstvom kao divna i uzvišena pojava veličanstvena Boga i čovjeka u osobi Sina Božjega, tako isto ne uspjeva ni ono drugo, da se njegovoj Crkvi zaniječe njeno bogočovječansko djelo - njena vidljivost, njeno po Njemu ustanovljeno postojanje u vremenu i prostoru.

***

Isusove riječi upravljene ribaru Petru kod tvrđave Cezareje Filipove:- Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju...(Mt 16,18), kao i one:..." a ako Crkve ne posluša, neka ti bude kao neznabožac i carinik "(Mt 18,17), nesumljiv su dokaz, da je Gospodin Isus osnovao savršeno vidljivo društvo. Treba znati, da grčka riječ " eklesia ", koju Isus ovdje upotrebljava, znači - zajednica, društvo, zbor. A zajednica ili društvo u svakom ljudskom poimanju znači - skup mnogih pojedinaca.

No, pojam zajednice, o kojoj Spasitelj govori, dala je nekim sumnjivcima povoda, te su počeli mudrovati i tvrditi, kako Isus pod tom zajednicom nije mislio neko vidljivo društvo, skup ljudi na zemlji, nego u najmanju ruku neku nevidljivu zajednicu, tako nešto kao duše pravednika. To jest, kažu, mislio je samo na one, koji su od vijeka preodređeni, da budu dionici njegove slave kod Oca u nebu. A kao potvrdu za ovakvu svoju zamisao navode, da Isus neprestano ističe duhovnu stranu svoga kraljevstva kao na primjer u razgovoru sa Samarjankom gdje veli: - Bog je duh, i koji mu se klanjaju, u duhu i istini treba da mu se klanjaju!" (Iv 4,24). Ili u raspravi s farizejima:- Kraljevstvo Božje neće doći da se vidi. Niti će se kazati: Evo ga ovdje ili eno ondje, jer gle, kraljevstvo je Božje među vama! (Lk 17,20-21).

***

Nema sumnje, Gospodin Isus u svome naučavanju

neprestano naglasuje duhovnu stranu svoga kraljevstva. Naglasuje upravljanje dušama po vjeri i ljubavi. Ističe, da je došao spasiti izgubljene ovce doma Davidova. A to čini zbogtoga, da ispravi kriva židovska očekivanja, koja su u Mesiji gledala svjetovnog vladara, a u njegovu kraljevstvu svjetsko gospodstvo. Nasuprot takva gledanja i očekivanja Spasitelj naglasuje duhovnu stranu kraljevstva Božjega na zemlji. Traži svetost duša u službi Boga, koga treba promatrati kao Oca.

No, to ipak ne znači, da to Božje kraljevstvo na zemlji nije vidljivo i određeno za sve ljude. To samo po sebi ne dokazuje, da Isus nije htio vidljivo društvo za sve duše- i za pravednike i za grješnike.

***

Ta zar nam nisu dovoljno poznate mnogobrojne Gospodinove priče, ti divni dragulji Isusove propovjedalačke umjetnosti, u kojima se tako jasno i očito odrazuje da je Isus znao i pokazao - što i kakva mora biti Crkva, to vidljivo društvo na zemlji!

Gospodin kaže, da je kraljevstvo Božje slično polju, na kojemu raste pšenica, koju je zasijao domaćin, a jednako i kukolj, što ga je noću bacio po njivi domaćinov neprijatelj!

Oboje raste do žetve, a gospodar njive ne dopušta slugama, da iščupaju kukolj prije žetve, da ne bi čupajući kukolj iščupali i koju vlat pšenice.

U vrijeme žetve dijeli se jedno od drugoga, pšenica od kukolja. Pšenica se sprema u gospodarevu žitnicu, a kukolj se veže u snopove i baca u vatru.

Po tumačenju samoga Isusa, koje je dao svojim apostolima, sijač dobra sjemena je sin čovječji (sam Isus). Njiva je svijet. Dobro sjeme, to su sinovi kraljevstva Božjega, a kukolj sinovi onoga zloga. Neprijatelj, koji sije kukolj, jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci su anđeli.

Kao što se kukolj sabire i ognjem sažiže, tako će biti i na svršetku svijeta. Sin će čovječji poslati svoje anđele, i sabrat će iz svoga kraljevstva sve zavoditelje i zlikovce i bacit će ih u peć ognjenu. "Ondje će biti plač i škrgut zuba. Tada će pravednici sjati kao sunce u kraljevstvu svoga Oca!"(Mt 13,36-43).

Iz ove je priče jasno da u crkvi žive zajedno i dobri i zli i Bog neće, da bude drukčije. U njegovoj vidljivoj zajednici, koju sačinjavaju ljudi, ima i dobrih i zlih, kao što se mrežom u moru hvataju i dobre i zle ribe. (Mt 13,47-52). Kraljevstvo Božje na zemlji slično je deseterim djevicama, od kojih je pet mudrih, jer imaju ulje dobrih djela u svojim pripravljenim i ukrašenim svjetiljkama, i pet ludih, koje nemaju ulja dobrih djela, i tako su isključene iz svadbe, premda su do posljednjeg časa zajedno čekale (Mt 25,1-13).

Kraljevstvo Božje na zemlji slično je gozbi, na kojoj se do dolaska kraljeva nalazi uz uzvanike sa svadbenim ruhom milosti posvetne i takav jedan, koji svojom krivnjom nema svadbene haljine i zato ga kralj dade baciti van u tamu (Mt 22,1-14).

Kraljevstvo Božje na zemlji uspoređuje se s malim gorušičnim zrnom, koje pomalo raste, razvija se i stoljećima postaje ogromno stablo, te svojom sjenom dobrotvornosti zasjenjuje, obuhvaća i prožima čitav svijet (Mt 23,31-32).

***

Zar sve ove prispodobe, ove na oko samo tako jednostavne priče, ne žele istaknuti jednu neoborivu činjenicu, jednu stvarnost, koju i mi spravom tvrdimo, kad kažemo: Crkva je Kristova na zemlji vidljivo društvo, određeno za sve ljude i naraštaje, za sva stoljeća i vjekove do konca svijeta?!

Zar iz svih ovih prispodoba ne izlazi očit zaključak: u tom Božjem kraljevstvu na zemlji ima i dobrih i zlih,

ima pravednih i nepravednih, u njemu dolazi do svoga izražaja

I Božji i ljudski elemenat. Božji elemenat poput kvasca, koji domaćica stavlja u tri mjerice brašna, prožima ljudski elemenat i svojom nevidljivom i duhovnom snagom sprema iz njega obilnu žetvu za konac svijeta (Mt 13,33).Zli žive pokraj dobrih da dadu priliku dobrima za ustrajnost, a dobri žive uz zle, da im svojom dobrotom, ljubavlju i pravom čovječnošću dadu punu mogućnost, da upoznaju Boga i ostave se svojih zlih puteva.

Prema svemu što smo rekli: Crkva je vidljivo društvo, koje po vidljivim sredstvima- svetim sakramentima, plodovima Kristove smrti na Križu, spaja sve vjernike u nedjeljivu i vidljivu zajednicu sa svrhom vječnog spasenja.

Dosljedno: Crkva kao vidljivo društvo s ovako uzvišenom svrhom, može biti i jest djelo Isusa Krista - Boga i čovjeka!

6. *Krist je osnovao samo jednu Crkvu*

Stanovnici Istoka imaju bujnu maštu, puno slikovitosti i usporedbi. Vole priče, zagonetke i slikovit govor.

To je utjecalo i na Gospodina Isusa, da u svome propovijedanju upotrebi priču, slikovitost i bogatstvo usporedbi, ne bi li tako zahvatio i ukrotio istočnjačku maštu svojih slušača i objasnio najdublje tajne svoga poslanja i životne zadaće.

A jer se u knjigama Staroga Zavjeta naziva suce, a kasnije kraljeve i narodne vladare - pastirima, koji svoje stado vode na dobru i zdravu pašu, koji pastirskim štapom pravde i brižljivosti upravljaju svojim ovcama, te ih zaštićuju od divljih vukova, to je takav način izričaja poslužio i Gospodinu Isusu, kad je svojim slušateljima htio pokazati svoju životnu namjeru i objasniti svrhu svoga boravka na zemlji- među ljudima.

***

On jednom zgodom ovako govori:- Ja sam dobri pastir. Dobri pastir daje svoj život za ovce. A najamnik, koji nije pastir, komu ne pripadaju ovce, kad vidi vuka gdje dolazi, ostavi ovce i pobjegne, jer je najamnik, i jer mu nije stalo do ovaca- te ih vuk grabi i razgoni. Ja sam dobri pastir i poznajem svoje ovce, i moje ovce poznaju mene, kao što Otac poznaje mene, i kao što ja poznajem Oca. I ja dajem svoj život za ovce. Imam i drugih ovaca, koje nisu iz ovog ovčinjaka, i njih mi treba dovesti, i čut će moj glas, te će biti: jedno stado i jedan pastir (Iv 10,11-16).

***

Svakomu, tko i malo samo pozna Isusov život, poznato je, da se Isus nije bavio pastirskom službom. Isus nije bio pastir, koji čuva stada ovaca po brežuljcima pit-

ome Galileje i cvjetna Nazareta, jer nam Evanđelje izričito spominje, da se Isus do svoga javnog djelovanja bavio tesarskim zanatom i kao takav bio poznat svim svojim sumještanima, pa ga oni ne znajući za tajnu utjelovljenja nazivaju tesarom ili jednostavno - sinom tesara Josipa.

Ovo pak tako uporno i naglašeno isticanje: Ja sam pastir, koji ima stado, i koji to stado dobro pozna, te za nj u cjelini i za svaku pojedinu ovcu daje i život svoj, kao i ono naglašavanje, da ima i drugih ovaca izvan tog stada, koje mora dovesti u to svoje jedno i jedinstveno stado pokazuje, da Gospodin Isus želi svoje neprijatelje-farizeje, jer njima govori, potsjetiti na jednu neoborivu činjenicu, da je On u punom značenju riječi vladar i kralj duša i njihov obećani Mesija.

Pričom o dobrome pastiru Isus ističe, da njemu pripada pastirska vlast nad svim ljudima onako kako su tu vlast u državi Božjoj na zemlji vršili kraljevi: David i Salomon, pastiri Izraela Božjega po ovlaštenju i u ime vječnog pastira duša - Boga.

Isus je suvereni i potpuni gospodar svoga kraljevstva na zemlji. On je jedini dobri Pastir, jer je po utjelovljenju jedini posrednik između Boga - svoga Oca i grješnih ljudi. On za svoje ovce daje i najveću cijenu ljubavi, prolijeva svu svoju krv na drvetu Križa.

Pastir polaže život svoj za svoje ovce. Predaje samoga sebe na drvo proklestva i sramote, da njegove ovce, imadu život i da ga imaju u izobilju! (Iv 10,10)

I baš zato, jer Gospodin Isus kao pastir duša, koje mu Bog Otac kao njihov Stvoritelj daje, umire na Križu za sve ljude, i jer želi i dopušta, da sve ovce upoznaju svoga jedinoga Pastira, kao što i On pozna njih, zbog toga se njegova pastirska služba i vlast proteže na sve ljude svih stoljeća i svih pokoljenja.

Svi se ljudi moraju spasiti, ako budu htjeli slušati glas svoga Pastira i hraniti se pašom vječne Istine, koju im

nudi Isus u Evanđelju, i budu li se spremno napajali krvlju njegove milosti sadržane u znakovima spasenja - u svetim sakramentima.

No jednako tako svi ljudi, koji na taj način poslušaju glas svoga Pastira, bit će jedno stado, jedna jedinstvena i nedjeljiva zajednica, kao što je i Pastir te zajednice jedan.

Živjet će to stado kao jedno društvo, kao jedno srce i jedna duša. Zaklanjat će se u ograde jednog i nerazorivog ovčinjaka. Imat će jednog vrhovnog i vidljivog Gospodinova zamjenika u osobi Petrovoj, jer je njemu jedini Pastir duša predao sve svoje ovce - cijelo stado -; kad mu je na obali Genezaretskog jezera svečano kazao: - Pasi ovce moje! Pasi jaganjce moje! (Iv 21,16-17).

Petar će biti nosilac jedinstva jednog trajnog i općenitog ovčinjaka, kome je sam Pastir- Krist Gospodin- dao ime - Crkva.

***

U času svoje muke, u času davanja svoga života za svoje ovce, Gospodinu Isusu - dobrome Pastiru - jedina je briga i skrb, da se moli za svoje ovce i za ostvarenje jednog, jedinstvenog i trajnog ovčinjaka na zemlji, jer u svojoj velikosvećeničkoj molitvi na više mjesta govori:- ...da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet, da si me ti poslao (Iv 17,21)... I opet: - da budu jedno, kao što smo i mi jedno. Ja u njima, i ti u meni, da ih veže savršeno jedinstvo! (Iv 17,22-23).

Ova tako jasna i jako istaknuta Gospodinova želja za jednim stadom i jednim pastirom...; ovo savršeno jedinstvo između ovaca i njihova pastira, koje se uspoređuje s najsavršenijim i najvećim jedinstvom u životu triju božanskih osoba, bjelodano dokazuje Gospodinovu nakanu, da osnuje jednu, vidljivu i nedjeljivu zajednicu - društvo, koje će

biti općenito za sve ljude do svršetka svijeta. I dosljedno tomu - Gospodinova Crkva na zemlji je samo jedna, i to ona, koju rese Gospodinova svojstva - jedinstvo, svetost, općenitost i apostolstvo.

***

Jedna stvar je zanimljiva i značajno upadna!

Sva ljudska društva i zajednice na ovome svijetu doživljavale su dijeljenje, raspadanje i nestajale su. Gubile su svoj prvotni oblik i bitni sadržaj. Gospodinova Crkva naprotiv već 20 stoljeća nije doživjela raspad u svojoj osnovnoj i prvobitnoj strukturi. Ona je još i danas onakva, kakva je bila na početku i nije doživjela dijeljenje.

Jest, gubila je veće i manje dijelove, ali ovi otpali dijelovi u onome istome času, kad su se od nje odijelili, postajali su drukčiji nego cjelina. Pa kao što u povijesti postojanja Kristove Crkve nema više katoličkih crkava jednih pokraj drugih, jednako tako nema ih više jednih iza drugih.

***

Gledajte samo i rasuđujte!

Crkva prvih stoljeća poslije Isusove smrti, što još živi u semitsku načinu mišljenja i osjećanja Matejeva evanđelja, ista je ona Crkva, koja izlazi iz prvih stoljeća primajući grčki jezik i hraneći se grčkom filozofijom.

Ista je u rimskim katakombama, kad njeni najbolji sinovi zamotani u grimizni veo vlastite mučenike krvi pod znakom ribe i košarice kruha čekaju slavu svoga uskrsnuća, kao i u vrijeme poslije cara Konstatina, kad slobodna i ravnopravna oblikuje svoju liturgiju, usvaja rimsko pravo i pravni duh.

Ista je, kad nadživljuje propast rimskog carstva i u svoje krilo pohranjuje baštinu rimske i grčke kulture, kao i onda, kad gleda, kako se nad srednjim vijekom podiže

grobni humak prošlosti.

Ona je Crkva gotike i skolastičke filozofije kao i raspjevanog baroka poslije značajnog i dugog tridenskog sabora.

Istina je, kad joj je Volter pjevao opijelo i navještao sigurnu propast kao i onda, kad je mirno primala udarce od nauke u povojima, jer da je zaostala, a sada joj ta ista nauka daje pravo kao čuvarici jedine Istine.

Ista je, kad danas u suvremenim gradovima zapada podiže betonske građevine neobičnih oblika za kuću molitve i slavljenje Stvoritelja, kao i kad s najvećim pouzdanjem u svoga Boga priprema veliki i značajni II. Vatikanski sabor, proljeće za religioznu obnovu svijeta i putokaz novih stvaranja.

A uvijek je ista, jer je jedna i jedina Kristova, povezana savršenim jedinstvom Istine, Dobrote i Ljepote, koja je Isus - njen Pastir.

I kao što je samo jedno ime, u kojemu se svi ljudi mogu spasiti i doći k Bogu - ime Isus, tako je samo jedno stado i jedan ovčinjak - Crkva, koja ima Gospodinovo, katoličko i općenito srce.

Jedan je posrednik između Boga i ljudi - Krist, i jedna je Crkva, kojoj je Isus predao svoje otkupiteljsko djelo, da ga ona čuva, prenosi i daje svim ljudskim pokoljenjima.

Jedan Krist - jedna Crkva!

Jedan Pastir - jedno stado!

7. *Kristova crkva je neuništiva*

Povijesnim činjenicama pokušali smo pokazati, da je Gospodin Isus iz Nazareta za vrijeme svoga javnog djelovanja u palestini imao nakanu osnovati jednu vidljivu zajednicu, sastavljenu od ljudi, s nadnaravnom svrhom, koju je sam nazvao Crkvom.

Navodi iz Evanđelja pokazali su nam, da je po Kristovu određenju to Božje kraljevstvo na zemlji ustanovljeno zato, da sve ljude svih vremena i svih pokoljenja vodi k postignuću njihove vječne svrhe. A ta je: spasenje vlastite duše po Kristovoj otkupiteljskoj krvi i po sjedinjenju s Bogom po daru milosti.

Već to samo bilo bi posve dovoljno, da svaki od nas dođe do zaključka: Kristova crkva je određena za sva vremena do konca svijeta i njeno postojanje je osigurano do sudnjega dana, kad će sve ovo vidljivo, materijalno i prolazno, za što smo tako grčevito privezani, ustupiti mjesto novome nebu i novoj zemlji.

Međutim, mi smo ponosni, što pripadamo takvoj zajednici, koja posjeduje Istinu i za svaku svoju tvrdnju može dati i obrazloženje. Zbog toga možemo i za trajnost Kristove crkve navesti dokaze i svjedočanstva, koja isključuju svaku sumnju i o tomu, da bi Crkva Kristova na zemlji mogla doživjeti svoju propast i nestati sa zemlje prije sudnjeg dana.

***

Mnogo stotina godina prije Gospodinova dolaska među ljude prorok Izaija gleda u duhu mesijansko kraljevstvo, Crkvu Božju na zemlji, i ovako govori: - Dijete nam je rođeno, sin nam je dan. Vlast počiva na plećima njegovim. Čudo od savjetnika glasi ime njegovo, Jaki Bog, Otac vječni, Knez mira. Njegova je punina vlasti, mir nema nikada kraja. Vladat će na prijestolju Davidovu i

nad kraljevstvom njegovim. Učvrstit će ga i poduprijeti pravicom i pravednošću od sada do vijeka (Iz 9,5-6).

Izaiji se priključuje oštroumni i odvažni prorok Danijel, koji o tom Božjem kraljevstvu na zemlji ovako tumači babilonskom kralju Nabukodonosoru: - U vrijeme onih kraljeva Bog će nebeski podignuti kraljevstvo, koje se neće raspasti do vijeka. Njegova vlast neće prijeći na drugi narod. Ono će satrti i uništiti sva ona kraljevstva, a samo će stajati do vijeka (Danijel 2,44).

Značajno svjedočanstvo čitamo i u drugom psalmu.

Uzalud su se bunili narodi i puci i smišljali lude osnove protiv Boga i njegova pomazanika. Uzalud su se skupljali vladari zemaljski i viječali protiv Gospoda govoreći: - Hajde da raskinemo sveze njihove i da zbacimo sa sebe jaram njihov! Onaj, koji stoluje na nebu smije se, Gospod im se podsmijeva. A tad im govori u srdžbi svojoj i gnjevom ih svojim zbunjuje: - Ja sam pomazao kralja svojega na Sionu, svetoj gori svojoj. Objavljujem krepku riječ Gospodnju; on mi reče: - Ti si Sin moj, ja te rodih danas. Samo zaželi od mene: i dat ću ti narode za baštinu i kraljeve zemlje u posjed tvoj. Udarit ćeš ih gvozdenom palicom, razbit ćeš ih kao sud lončarski (Ps 2,1-10)

***

Gospodin je pomazao svoga kralja, poslao je Jedinorođenca, da bude gospodar i vladar svih ljudi. I Gospodin Isus je svjestan svoje kraljevske službe. Svjestan je svoga vladarskog poslanja, te svoje apostole u času odlaska na nebo ovako uvjerava: - Dana mi je sva vlast - na nebu i na zemlji... I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta (Mt 28,20)

On ostaje s njima do svršetka svijeta. Ostaje s Crkvom do konačna obračuna sa sotonom. A ostaje zato, da bude njena snaga i da se ispuni ono, što je rekao Petru kod Cezareje Filipove: - Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit

ću Crkvu svoju i vrata je paklena neće nadvladati! (Mt 16,18).

Sve sile đavolske dizat će se na Crkvu neprestano i nastojat će je pod svaku cijenu izbrisati sa zemlje, ali joj ne će moći ništa nauditi. Ona će uspješno odoljevati tami pakla, jer će joj Gospodin Isus poslati silu Božju. - I ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog tješitelja, da ostane s vama do vijeka - Duha istine... (Iv 14,16). Snagom i prisutnošću Duha Svetoga, koji ostaje s Crkvom do vijeka, do konca svijeta, Crkva je neuništiva. I Gospodin nas uvjerava, da će siguran znak njegova drugog dolaska na zemlju između ostalog biti i ovaj: I propovijedat će se ovo evanđelje po svemu svijetu za svjedočanstvo svim narodima, i tada će doći svršetak (Mt 24,14)

***

Gospodinove tvrdnje su očite i ne poznaju uzmicanja. On sam uvjerava svoju Crkvu, da je njeno postojanje na svijetu zajamčeno. Ona je njegovo i neuništivo djelo.

- Vrata pakla potresat će njenim temeljima, do konca svijeta progonstva će drmati Crkvom, ali je neće moći razoriti, piše sv. Jeronim.- Nikada barka Crkve ne će doživjeti brodolom! (Ambrozije), premda će uvijek biti onih, koji će navještati njenu smrt. Uvijek će biti onih, koji će govoriti kao i u vrijeme sv. Augustina: - Ona će umrijeti i njeno će ime nestati; doskora neće biti kršćana, prošlo je njihovo vrijeme!" Ali jednako tako uvijek će biti i Augustina, koji će takvim naduvenim sapuničinim mjehurima govoriti:- I dok tako govorite, opažam, da ste to upravo vi, koji svaki dan umirete, dok Crkva ostaje uspravna i naviješta snagu Božju pokoljenjima, koja pridolaze."

***

Nema straha, da će Kristovo djelo propasti. Gospodinovo društvo na zemlji ostaje do konca svijeta.

Kristova Crkva je neuništiva. I od svih društava, ona će jedina preživjeti konac svijeta i rušenje svega, što naše tjelesno oko gleda. I jedino ona nastavit će svoj život u novome nebu, koje će Gospodin Bog dati kao baštinu Kristu Kralju i njegovim vjernim i odanim borcima. Jedino njoj bit će upravljene riječi Krista, suca:- Dođite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta (Mt 25,34).

A zar sve to nije sposobno napuniti našu dušu svetim ponosom i odvažnošću?

Zar sve to nije kadro oduševiti naše srce za dosljedno i potpuno kršćanstvo po Kristovim načelima?

Zar nas često u našem kukavičkom kršćanstvu ne zastiđuje znameniti engleski, protestanski povjesničar Macanlay, koji ovako piše: - Crkva ne postoji u stanju opadanja, ni kao ruševina, nego je puna života i snažne mladosti. Nikakav znak ne pokazuje, da je konac njenog duhovnog vrhovništva blizu. Ona je gledala početak svih vladavina i razvitak svih crkava, koje danas postoje i ne bi joj mogli osporiti, da će gledati njihov svršetak. Bila je velika i poštivana prije nego su Saksonci stupili na tlo Velike Britanije, prije nego su Franci prešli Rajnu, kad je grčko govorništvo cvalo još u Autiohiji, kad su se idolima klanjali u hramu Meke. Ona će biti velika i poštivana još i onda, kad će neki zalutali putnik Nove Zelandije u opustošenom Londonu naslonjen na razrušeni stup londonskog mosta, tražiti zgodan položaj za slikanje ruševina crkve svetoga Pavla (Izabrani spisi lll. str 60).

***

Jest! Crkva će posve sigurno biti velika i poštivana uvijek do konca svijeta, jer joj tu sigurnost jamči Krist, koji je Bog.

Ali, što nam to koristi, ako i mi sami ne uznastojimo, da uz tu neuništivu i vječnu pećinu, ne ustrajemo

do konca svoga života, pa bilo i uz cijenu najvećih žrtava.

Tko se pokoleba u svojoj odanosti Kristu Bogu, i tko za šaku ječma ili za egipatske lonce, pune mesa i luka, proda svoga Spasitelja, takav se sam osuđuje na vječnu sramotu i propast. Takvome neće baš ništa koristiti, da je Crkva vječna i neuništiva. Naprotiv! to će mu biti samo na sramotu, jer nije znao cijeniti svoju pripadnost jednoj i neuništivoj i Kristovoj Crkvi.

II. Otajstveno Kristovo tijelo

- Ja sam trs, vi ste loze! Iv 15,5.
- a vi ste tijelo Kristovo, i pojedini(različiti) udovi 1 Kor 12,27.

1. *Božanski i ljudski elemenat u Crkvi*

Proročka usta starca Simeona izgovorila su odmah na početku Isusova zemaljskog života ove značajne riječi: - Gle, ovaj je postavljen na propast i na uskrsnuće mnogima u Izraelu i za znak, kome će se protiviti(Lk 2,34).

I doista! Gospodin Isus stoji pred čovječanstvom kao najveća zagonetka. Stoji kao najveći paradoks, koji u jednima izaziva uskrsnuće i uzdizanje, a u drugima sablazan i propast. Jedne privlači, a druge odbija.

Razlog je u tomu, što se u Isusovoj povijesnoj pojavi susrećemo s dvije značajne vlastitosti. Gledamo ga kao čovjeka, koji ima majku, domovinu, prijatelje i neprijatelje; koji jede i pije, umara se i radi, raduje se i plače, koji u svemu ima i pokazuje sva svojstva pravoga čovještva. Ali u isto vrijeme zapažamo, da taj čovjek Isus čini djela, koja nisu u granicama i najsavršenije ljudske djelatnosti, jer jednom riječi ozdravlja bolesnike svake ruke, zapovijeda prirodnim elementima - vjetru i vodi - i oni ga slušaju, umnaža kruh i ribe, i govori tako mudro, a jednostavno, da mu slušatelji s udivljenjem priznaju: - Nikada čovjek nije govorio kao što ovaj govori!

Ova dva djelovanja, koja u Kristu pripadaju istoj osobi, a očituju se u isto vrijeme kao ljudsko i božansko, ograničeno i svemoguće, razlogom su dijeljenju duhova u povijesti svijeta od Krista do danas.

Onima, koji se oslone samo na ljudsko Kristovo djelovanje, ostaje neprotumačiva zagonetka: - Kako običan

čovjek i još k tomu iz zabačena galilejskog Nazareta može činiti onakva čudesna djela i bez ikakvih sredstava - jednom riječi i samo činom svoje volje, kako ih Isus čini...Kako običan čovjek iz puka ima snage onako suvereno pokazivati na samoga sebe govoreći: Ja sam put, istina i život! i tražiti, da ga se slijedi kao jedini smisao života i rada... I kako običan čovjek može činiti tako snažan dojam na čovječanstvo u cjelini i pojedinačno, koje već 20 stoljeća živi od njegove nauke i iz njegova životnog djela...

Onima pak, koji u Kristu zaniječu čovještvo, a nastoje isticati samo božanstvo, ostaje zagonetka: - Kako to da Bog radi kao običan tesarski radnik i konačno umire na Križu?

Kako vječna Riječ Očeva može trideset godina šutjeti zaodjevena u čovještvo kao nepoznati Sin Djevice Marije u Nazaretu? Kako neograničeni može ležati u jaslicama kao nejako i slabo dijete? Kako se izvor života može podvrći smrti i umiranju, muci i trpljenju?

***

Ako je Krist samo Bog, kako je onda mogao reći: - Otac je veći od mene!? A ako je samo čovjek, kako se onda usuđuje kazati: - Ja i Otac smo jedno!?

Ako je Gospodin Isus samo čovjek, kako onda smije reći Židovima: - Prije nego Abraham bi, ja jesam! A ako je samo Bog, kako onda može govoriti i nazivati se Sinom čovječjim!?

***

Ovaj paradoks, ovu suprotnost u odnosu na Isusovu povijesnu osobu rješava samo vjera, koja u Kristu priznaje dvije naravi: ljudsku i božansku, sjedinjene u jednoj božanskoj osobi kao svome nositelju. Krist je u isto vrijeme i pravi čovjek i pravi Bog. Ljudsko i božansko djelovanje u Kristu je nerazdjeljivo od njegove božanske osobe.

Isus u sebi sjedinjuje božanski i ljudski elemenat. I s tog gledišta treba promatrati čitavu Gospodinovu povijesnu pojavu, sav njegov život i djelovanje. I samo ovaj paradoks- božansko i ljudsko djelovanje utjelovljenjem sjedinjeno u božanskom nosiocu vječne Očeve Riječi - daje ključ u rješavanju svih paradoksa, s kojima se susrećemo u Gospodinovu Evanđelju.

***

No, kad biste me sada upitali, da vam kažem, što je zapravo Crkva kao vidljivo, savršeno i uređeno društvo na zemlji, ja bih vam bez ustezanja odgovorio jednostavno: Crkva je Isus!

Jest, Crkva je Isus. Ona je nastavak i proširenje utjelovljenja kroz prostor i vrijeme do konca svijeta. Ona je Krist koji neprestano započinje i nastavlja svoj život u ljudskim dušama.

I jer je Crkva Isus, posve je naravno da je i ona kroz svu povijest postavljena na propast i uskrsnuće mnogima u Izraelu, ali i kao znak, kome će se protiviti.

***

Mnogima, kad čuju, da je Crkva Isus, nadoći će misao: kako to društvo na zemlji mora biti nešto neobično i uzvišeno, kako mora biti savršeno i sveto. Pomislit će: njeni pape i biskupi - to su negdje sami sveci... Njeni svećenici sama svjetlost i sjaj... A njeni vjernici- kao sjajne zvijezde na nebeskim visinama... Ona kao božanska ustanova mora voditi neprevarljivu politiku i svi njeni postupci moraju biti sama blagost i nadahnuće. Tu ne smije biti nikakve oporosti, krutosti, a najmanje sebičnosti, ambicija, nasilja i nestalnosti.

A kad takvi počnu čitati crkvenu povijest i okretati jednu stranicu za drugom, koliko snebivanje i kakva razočaranja!? Ta zar je to Isus!?... Koliki pape po svome

moralnom životu nisu bili slični Kristu, svome Vođi i Učitelju... Koliki biskupi bijahu više zemaljska gospoda nego službenici Gospodina Isusa... Koliki svećenici postadoše apostate i kao takvi najgori zločinci...Koliko je brutalnosti učinjeno u ime Krista iz Nazareta... Kolike su obitelji sačuvale svoju vjeru u progonstvima, a izgubile je u vrijeme mira... Kako sve te i ovima slične stvari mogu postojati u društvu, koje je božansko, koje je Krist!?

***

I naravno, tada ustaju drugi, koji pojavu Crkve nastoje prikazati na posve ljudski način. Njima je Crkva obično društvo, koje vješto iskorištava borbu potlačenih prema mogućnicima u Palestini, a kasnije i u rimskom carstvu, te se propašću zapadnog rimskog carstva u tolikoj mjeri služi, da stari, poganski Rim uzima za svoje središte. Papa je takvima običan, svjetski vladar, biskupi knezovi i grofovi, a svećenici njihovi vazali, dok su vjernici lakovjerna radna snaga, koju iskorištava u svoje sebične svrhe tako zvana hijerarhija. Za takve je Crkva svakako zanimljiva kao najstarije društvo, koje ima svoju prokušanu diplomaciju i svoje pravo, ali na koncu konca ona je samo ljudska tvorevina.

I dok je ova i ovako zamišljena osnova bila gotova u glavi, počelo se učiti i studirati tu zanimljivu zajednicu i opažalo se, da tu sve baš nije u redu.

Nametala su se ovakva pitanja:

- Ako je Crkva ljudsko djelo, kako to da ne pokazuje nikakve znakove svoga starenja, raspadanja i nestajanja?

Ako je ljudska tvorevina, odakle ona postojana sila i elan tolikih njenih sinova i kćeri, da se spremno svega odriču, napuštaju slasti života i posvećuju se takvu načinu života, koji tjelesnu i svjetovnu čovjeku nikako ne prija... I odakle ona spremnost na mučeništvo svake ruke, koje

neprestano traje u toj zajednici u svim pokoljenjima njenih članova i u svim zamljama...?

Ako je Crkva nešto srednjevjekovno, zaostalo i mračno, odakle onda onoliko oduševljenje i vjernost u modernoj i visoko naprednoj Americi?

Ako je Crkva evropska tvorevina, odakle joj onda onaj uspjeh, koji postizava u Africi, Aziji i u Oceaniji?

***

Mogli bismo tako redati paradoks za paradoksom, suprotnost za suprotnošću baš zato, jer je katolička Crkva - Isus! Baš zato, jer ona nije isključivo ni ljudsko, ni božansko, nego bogočovječansko djelo. U njoj su kao i u Isusu sjedinjena dva djelovanja, dvije naravi: božanska i ljudska. Crkva postojano pokazuje dva elementa: božanski i ljudski. Sastavljena je od ljudi, koji nose u sebi i sa sobom sve značajke i osobitosti ljudskog, ograničenog i nesavršenog djelovanja. I zato će uvijek biti u njoj stvari i pojava, koje nisu dostojne Krista, ali su razumljive, jer pokazuju slaba čovjeka. Uvijek će postojati mogućnost, da pape mogu iznevjeriti svoje poslanje u posve ljudskim poslovima, a svećenici izdati svoje stado, a vjernici svoju vjeru. I posve je sigurno, da se Crkva služi i da će se služiti i posve ljudskim sredstvima za svoje proširenje u prostoru i vremenu do konca svijeta.

Ali, jednako je tako sigurno i to, da će uz odmetnike imati i mučenike, da će uz kukavice i slabiće imati i prave junake, da će u materijalnim stvarima biti potiskivana, a u duhovnim doživljavati sve viši i sve savršeniji i vidljiviji uspon i značenje.

Svako progonstvo bit će njena pobjeda!

Svako zapostavljanje i potiskivanje bit će njeno sve jače proširenje.

I kao što je Isus u času svoga najvećeg poniženja na Križu postigao najveće uzvišenje po uskrsnuću, tako biva i Crkvi, koja je njegova vjerna Zaručnica - On sam.

***

Dopustimo, da ona svaki dan umire, da njen utjecaj slabi u ovome ili onome stoljeću, da je njena nauka i moral ismjehivan u ovome ili onome narodu, ali kako to da ona svaki dan ipak ustaje od mrtvih i da se njeni zastarjeli simboli opet dižu na ruševinama, da se njene kreposti i moralne zasade opet traže i odobravaju u njenim sinovima i kćerima, i da se njeni zvonici i crkve podižu ondje, gdje su ih s mržnjom rušili, dok njena glazba odjekuje ondje, gdje su njeni domovi i hramovi godinama bili pusti, zaboravljeni i prezreni??

Odgovor na taj paradoks daje vjera, koja klečeći u poniznosti ispovijeda: vjerujem u Isusa Krista, Boga i čovjeka. A jer taj Bog i čovjek živi i djeluje u svojoj Crkvi, zato i Crkva prestaje biti paradoks za onoga, koji zna, da i u njoj na ovoj zemlji trajno žive dva elementa: božanski i ljudski, jer je Crkva - Isus!

2. *Izvor života u Crkvi je Krist*

Zajednica, kojoj u svojoj naravnoj težnji za vječnom srećom pripadamo, nije obično ljudsko društvo nego sam Isus Krist.

Svojom istinom, koju po Evanđelju usvajamo vjerom, svojim Životom, koji po sakramentima primamo, Isus živi i djeluje u nama.

Naš život je ucijepljen na njegov život. Ili da se izrazimo njegovim riječima:- Ja sam trs, vi loze. Kao što loza ne može roditi roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako i vi, ako ne ostanete u meni. Koji ostaje u meni i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti. Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza i osušit će je i u oganj baciti i gorjet će (Iv 15,4-7).

***

Počelo našeg duhovnog života Gospodin je Isus. Bez njega nema nitko pristuo k Bogu. I svaki, koji želi postići svrhu svoje životne opstojnosti, mora se sjediniti s Isusom kao s jedinim posrednikom između Boga i ljudi, jer je Gospodin Isus po svojoj ljudskoj i božanskoj naravi postao most između neba i zemlje, Boga i ljudi.

Svojom smrću na Križu Isus postaje trs, na koji se nakalemljuju loze, to jest ljudi, da iz njega primaju život milosti i duhovnu snagu nadnaravnog djelovanja.

Pa kao što taj božanski trs živi kroz Oca, koji je njegov vinogradar, jer sam govori: - Ja sam pravi trs, i Otac je moj vinogradar (Iv 15,1), tako i svaka loza ucijepljena na taj trs živi kroz njega.

Naklonost vječnog vinogradara - Boga - dolazi do izražaja po trsu - Isusu Kristu. Milost opravdanja, bez koje je nemoguće doći k Bogu, daje se po Isusu Kristu,

" jer nema drugoga imena pod nebom danog ljudima, u kojima bismo se mogli spasiti"(Djel ap 4,12). I " kao što po grijehu jednoga(to jest praoca Adama) dođe osuđenje na sve ljude, tako i po pravdi jednoga na sve ljude opravdanje, koje daje milost. Jer kao što nepokornošću jednoga čovjeka mnogi postadoše grješnici, tako će i pokornošću jednoga mnogi postati pravednici"(Rim 5,18-20)- piše sv. Pavao Rimljanima.

Taj pak život i milost opravdanja, to divno i čudesno ucjepljenje na božanski trs, po Božjoj se dobroti događa po svetome krstu. Vidljivim znakom pranja po vodi utiskuje se u našu dušu znak pripadnosti Kristu. A po tom znaku uspostavlja se odmah i veza loze s trsom, te tako život milosti počinje strujati u dušu ovako obilježena čovjeka. Život grijeha umire i nestaje, a novi se život milosti rađa i struji. Stari čovjek je pokopan, a novi je uspostavljen Gospodinovom milošću.

***

Ako tako svaki čovjek po svetome krstu biva nakalemljen na božanski trs, koji je samo jedan , jer je samo jedan posrednik Boga i ljudi - Isus Krist -, i ako mnogi pojednici primaju isti život milosti iz jednog vrela, iz neiscrpive riznice bogočovječanske Kristove smrti na Križu, nije li onda i logično i dosljedno zaključiti, da taj božanski trs kao izvor milosti živi i djeluje u svim svojim lozama, u svim opravdanima po svetom krstu, koji se zovu kršćani - djeca Crkve?!

Ako po Božjoj odredbi postoji samo jedan kamen temeljac, koji je Gospodin Bog postavio za svoju duhovnu zgradu na zemlji, a koji je Isus Krist, jer. sv. Petar piše: - Pristupite k njemu, kamenu živom, koji je istina, od ljudi odbačena, ali je od Boga izabran i dragocjen (i Petr 2,3), onda je posve sigurno da se svi oni, koji vjeruju u taj vječni kamen temeljac - u Isusa Krista - izidavaju u

taj temelj i postaju divna građevina, koja neprestano raste za sveti hram Božji?!

Ako je istina, a to jest kako znamo, da je samo: - Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje. Jedan Bog i Otac sviju koji je nad svima i kroza sve i u svima. A svakome je od nas dana milost po mjeri koju ja Krist darovao (Ef 4,5-6), onda je posve naravno bilo zaključiti, da je Kristovo vidljivo društvo na zemlji - Crkva - po svome sastavu slično najsavršenijem organizmu - ljudskom tijelu?!

***

Taj logički zaključak povukao je veliki apostol Pavao, kad u poslanici Rimljanima piše: - Jer kao što u jednom tijelu imamo mnogo udova, a svi udovi nemaju iste službe, tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu, a pojedini udovi jedan drugom (Rim 12,5). Ili još točnije u poslanici Korinčanima: - Jer kao što je tijelo jedno, te ima mnoge udove a svi udovi tijela, premda su mnogi, jedno su tijelo, tako i Krist. Jer jednim Duhom mi se svi krstismo u jedno tijelo bili Židovi ili Grci, robovi ili slobodni. i svi se jednim Duhom napojismo (I Kor 12, 12-14).

Tijelo pak samo po sebi bilo ne znam kako divno sastavljeno mrtvo je i nema života bez glave.

Tako je i s Gospodinovim otajstvenim, konkretnim i vidljivim tijelom. Ono je samo po sebi mrtvo, bez života i snage, ako ne bi imalo glavu. Zato i piše isti sv. Pavao u poslanici Kološanima: - Krist je glava Crkve, ta, on je početak, prvorođeni od mrtvih, da bude on u svemu prvi, jer je Bog, htio da u njemu stanuje sva punina; i po njemu da pomiri sve sa sobom, učinivši mir krvlju njegovom na križu, da po njemu sve, što je na zemlji i što je u nebesima i vas, koji ste nekoć, odijeljeni i neprijatelji mišljenjem po zlim djelima, sad pomiri smrću čovječjeg tijela njegova, da vas njemu prikaže svete i bez mane i krivice (Kol 1, 18-22).

Prema tomu glava je počelo života u Kristovu otajstvenu tijelu na zemlji. Iz glave, koja je Krist Isus, struji božanski život i nadnaravna snaga u sve udove - vjernike. Glava je nosilac života i jedinstava Crkve. I dosljedno izvor života u Kristovoj Crkvi na zemlji jest Isus, jer je samo On primio ovlašćenje od Boga Oca, da postavi jedne "za apostole, a jedne za proroke, jedne za evanđeliste, a jedne za pastire i učitelje" s tom svrhom "da se sveti (to jest kršćani) usavrše u djelo službe, na sazidanje tijela Kristova; dok (svi) ne stignemo u jedinstvo vjere i poznanja Sina Božjega, do savršena čovjeka, do mjere dobi punine Kristove; da ne budemo više mala djeca, koju ljulja i zanosi svaki vjetar nauke po prijevari ljudi, po lukavštini, da nas zavede u bludnju; nego držeći se istine, da u svakom pogledu uzrastemo u ljubavi u jedinstvu s njime, koji je glava: Kristu (Ef 4, 11-15).

Tada ćemo upoznati, da je sva naša snaga, sva naša veličina, istinsko dostojanstvo, ponos i slava u oživotvorenoj spoznaji: - Krist je naš trs, naš izvor duhovnog života, naša duhovna i božanska glava!

I tako dugo, dok smo s njime u životnoj zajednici kao loze sa svojim trsom, tako dugo, dok se sami ne odijelimo ili dok nas nije zakonita crkvena vlast zbog preteških prekršaja odijelila, mi smo udovi njegova otajstvena tijela, mi smo Crkva, u kojoj živi i djeluje On - naša glava i naš vječni trs!

3. *Ja sam Isus, koga ti progoniš (Dj ap. 9,5)*

Često smo već naglasili i uvijek iznova ponavljamo, kad god govorimo o Kristovoj crkvi, da je sva tajna Crkve kao i svo njeno značenje u povijesti stoljeća sadržano u jednoj jedinoj riječi: Crkva je Isus.

Isus, koji svoju osobnu prisutnost i svoj bogočovječanski život milosti, svetosti i posvećenja neprestano nastavlja u svim svojim sljedbenicima, u toj jednoj, jednistvenoj i neuništivoj zajednici, kojoj je na čelu kao vrhovni poglavar i vidljivi njegov zamjenik zakoniti rimski biskup - papa.

Na tom božanskom, nevidljivom a uvijek prisutnom i stvarnom trsu - Kristu Gospodinu - nakalemljene su nebrojene loze ljudskih duša svih stoljeća., s jednim životnim ciljem, da crpu Istinu, Život i snagu na putu prema svomu vječnom određenju, koje je Bog i sjedinjenje s njim.

Na tome neuništivu kamenu temeljcu kao na granitnoj i vječnoj stijeni neprestano se gradi, oblikuje i urešuje veličanstvena građevina vječnog Jeruzalema svetih.

Duhovna glava najsavršenijeg tijela, koje ima bezbroj udova, postaje počelom uistinu novog, pravog i jedino vrijedna života, života djece Božje, baštinika kraljevstva Božjega, a subaštinika te uzvišene glave - Krista Isusa - našega Boga i Spasitelja.

***

Da sve ovo nije možda puka zamisao bolesne mašte, da sve ovo nisu samo smione tvrdnje bez stvarnog oslonca i da je Crkva doista Isus, koji trajno u njoj živi i djeluje, pokušajmo to i danas s nekoliko značajnih crta pokazati.

***

Svi se mi vrlo dobro sjećamo one evanđeoske zgode, kad Gospodin Isus na molbu svoju apostola opisuje strahote svršetka ovog vidljivog svijeta, koji su mnogi proglasili vječnim i neuništivim.

I upravo tom zgodom ozbiljni Učitelj pripovijeda, kako će poslije strahota rušenja reda u svemiru i među zvijezdama, kad nestane svakog života na zemlji uslijed strahota onih posljednjih dana, kako će tada na glas Božje trublje ustati svi ljudi iz svojih grobova i doći na konačan obračun pred Sina čovječjega, koji će u svoj slavi i moći doći s neba na zemlju kao sudac. I pred njim će se tada sabrati sva plemena i svi naraštaji i svaka dob i bit će po svojim djelima razlučeni na dvije nesjedinjive strane. Lijevo će stajati zli. Oni koji su se za života rugali svemu, što se zove i poštiva kao Bog (II. Sol 2,4), i psovali sve, što potsjeća na Isusa i na Boga. A desno će stajati dobri. Oni, što su svoju vjernost Bogu branili ustrajnom i nepokolebivom vjerom.

Zanimljivo je, da će tada vječni i jedini pravedan sudac Božji - Isus Krist - izreći nad jednom i nad drugom stranom onu doista neobičnu osudu.

Reći će onima na desnoj strani: - Hodite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer sam ogladnio i nahranili ste me, ožednio sam i napojili ste me. Bio sam gost i primiste me na konak, bolestan i pohodili ste me, gol i obukli ste me, u tamnici bijah i došli ste k meni.

Tada će mu odgovoriti pravednici: - Gospodine, kad smo te vidjeli gladna i nahranili te? žedna i napojili te? Kad smo te vidjeli gosta i primi te na konak? ili gola i obukli te? ili kad te vidjeli bolesna ili u tamnici i došli k tebi?

A Isus će im odgovoriti: Zaista vam kažem, što godste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili!

Tada će reći onima, koji će biti s lijeve strane: Idite od mene, prokleti, u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu

i anđelima njegovim; jer sam ogladnio i niste mi dali jesti, ožednio i niste me napojili. Bio sam gost niste me primili na konak; gol i niste me obukli, bolestan i u tamnici i niste me pohodili.

Tada će mu odgovoriti i oni: Gospodine! kad smo te vidjeli gladna i žedna ili gosta ili gola ili bolesna ili u tamnici, i nismo te poslužili?

A Isus će im reći: Zaista vam kažem, što god niste učinili jednome od onih najmanjih, ni meni niste učinili! (Mt 25,31-46).

***

Ove su Gospodinove riječi same po sebi tako jednostavne, a ipak, da nam ih nije izgovorila vječna mudrost Božjeg Sina jedva bismo ih mogli vjerovati, toliko su zamašne, neobične i smione.

Konačna sudbina ljudskih duša za svu vječnost zapečaćuje se na temelju čovjekova odnosa prema bratu čovjeku, našemu bližnjemu, koji bilo što podnosi i trpi!

Vječni život ili vječna smrt ovisi o djelima milosrđa prema bijednicima, koje je ljudsko društvo izbacilo iz svoje sredine i svojom ih grubošću, nečovječnošću, nasiljem i zlobom nastojalo dotući i uništiti.

A zašto je tako? Zašto vječni Sudac izriče ovakvu osudu i na ovakav način?

Samo zato, jer se On lično poistovjetovao sa svakim ljudskim djetetom, i jer On sam u svakom čovjeku živi i djeluje. Isus se krije iza svakog ljudskog oblika kao njen sadržaj i kao njen život. Zato i veli: Štogod ste učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili!

***

A da je tomu doista tako, da je Isus u dubini duša kao njihov životni sadržaj, i dosljedno, da On živi u svojoj Crkvi na zemlji, tu tajnu je bjelodano i opipljivo

doživio najveći progonitelj prve Crkve u Palestini, gorljivi revnitelj Mojsijeva zakona, Savao iz Tarsa, kad je na putu u Damask pao na zemlju i obasjan neobičnim svijetlom s neba ostao slijep i čuo riječi:- Savle, Savle, zašto me progoniš? I na svoj upit:- Tko si ti, Gospodine? dobio neobičan odgovor:- Ja sam Isus, koga ti progoniš! (Dj ap 9,1-5).

Savao nije progonio Isusa iz Nazareta, jer je ovaj već uzašao na nebo kao uskrsnuli. Nije ga Savao ni poznavao a evo sad mu taj glas govori: - Ja sam Isus, koga ti progoniš!

Što to znači?

Što drugo nego ono, što je i samom Pavlu postalo očito da Isus iz Nazareta živi i djeluje u svakomu svome vjerniku, i da su svi vjernici na zemlji Isus, produžen u vremenu.

Pred Damaskom Pavao je iznenada upoznao i Krista i Crkvu - točnije - upoznao je Krista u Crkvi po Objavi; koja proganjanu zajednicu istovjetuje s Isusom. I dosljedno: sva je tajna Crkve u toj istovjetnosti između Isusa i njegovih sljedbenika, jer Crkva je Isus. I uvijek, kada zaista imamo posla s Crkvom, imamo posla s Isusom.

***

Nije li ovo divno!

Isus je onaj, koji nas uči.

Isusu vjerujemo, kad u poniznosti srca primamo riječi njegova Evanđelja i poput Djevice o njima razmišljamo spremajući ih u svoje duše.

Isus nam daje život milosti, kad se s vjerom oslanjamo na njegove riječi, koje su nam ustanovile svete sakramente, vidljive uzročnike nevidljiva, božanskog života.

Isus nam oprašta grijehe, kad se preko svećenika njemu ispovijedamo i priznajemo slabosti, koje samo njegovo milosrđe može iscijeliti.

Isusa slušamo, kad se pokoravamo vječnome Petru u Rimu. A neprevarljivost u naučavanju, koju pripisujemo Glavaru Crkve - papi i biskupima u zajednici s papom - znači samo to, da oni govore samo kao svjedoci nauke, koja dolazi s višeg no što su oni sami; nauke, po kojoj se i oni ocjenjuju i sude, i pred kojom i oni klecaju kao što kleca svećenik pred Hostijom, što ju je upravo posvetio.

Njihov ugled nije ništa drugo nego ostavka u rukama učitelja Isusa, koji poučava nas, ali jednako poučava i njih, dok neprevarljivost njihova naučavanja dokazuje, da su vjerni svome svjedočanstvu.

I ako smo vezani uz Petra, koji je priznao Isusa Bogom u Cezareji, nismo vezani uz Petra, koji je zatajio Krista u sudnici iz straha pred običnom služavkom.

I to nas čini, što se osjećamo slobodni u Crkvi, jer pod crkvenim nosiocima vlasti, u vjerovanju i obredima, u nauci i sakramentima, neprestano susrećemo u Crkvi ono isto tajanstveno Lice, koje je zablještilo Savla na putu u Damask, a koje će i na koncu svijeta biti radost onima s desne strane Isusova sudačkog prijestolja, a strah i vječna propast onima s lijeve strane.

Crkva je Isus - i to je sva njena snaga, njen značaj i neukloniva vrijednost u povijesti svijeta.

I jer je taj Isus ušao u prostor i vrijeme kao vidljiva zajednica muževa i žena, koji njega priznaju pravim Bogom i pravim čovjekom, raspetim i uskrsnulim, Istinom i Životom, zato je svijetu poznato njegovo evanđelje radosti, mira, slobode i ljubavi, njegovo otkupiteljsko djelo koje daje život i prijateljstvo s Bogom po vidljivim znakovima posvećenja.

Bez Crkve, koja je Isus, svijet i čovječanstvo ne bi znali za Isusa!

III. Božansko uređenje Crkve

Potom uziđe na goru i dozva,
koje je hotio, i dođoše k njemu.
I postavi dvanaestoricu, da budu
s njime i da ih pošalje da propovijedaju. I dade im vlast... (Mk 3,13-15).

1. *Tko je nosilac vlasti u Crkvi?*

U nizu promatranja o Crkvi mi smo pokazali da je ona Kristovo djelo. Pokazali smo, da je sam Gospodin Isus osnovao vidljivo društvo, sastavljeno od mnogih pojedinaca, kojemu je povjerio svoje otkupiteljsko djelo, da ga ta vidljiva zajednica posjeduje, čuva i dijeli do konca ovoga vidljiva svijeta. Na temelju povijesnih činjenica utvrdili smo, da ovo savršeno društvo na zemlji nije ljudska tvorevina, podvrgnuta promjenama i po tome konačna, nego da je ono božansko djelo. U tom društvu živi sam njen utemeljitelj - Isus Krist. Crkva je Isus. Ona je otajstveno tijelo Isusovo. U njoj živi i trajno djeluje božanski elemenat, koji je stalan i neuništiv. I uvijek, kad doista imamo posla s Crkvom, imamo posla s Isusom, koji u njoj propovijeda, krsti, pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv, posvećuje, oprašta grijehe i upravlja.

No, Crkva kao živi organizam, sastavljena od mnogo udova, u ljudskom pogledu savršena zajednica, jer joj je svrha konačno spasenje pojedinaca u posjedovanju Boga - najvećeg i jedinog Dobra u nizu dobara, za kojima teži ljudska narav - nužno ima i svoje uređenje. Nužno ima ustav ili temeljne zakone, na kojima počiva, i po kojima se pravilno i točno odvija njen unutrašnji i izvanjski život.

Taj pak ustav ili njeno uređenje stoji u potpunoj vezi

sa zadaćom i svrhom, koju joj je postavio i odredio sam njen božanski Utemeljitelj!

***

Gospodin Isus kao potpuni gospodar svoga otkupiteljskog djela bio je slobodan, da osnuje ili ne osnuje Crkvu. I kao takav bio je slobodan i u tome, da je osnuje na ovaj ili ona način. O Isusu je ovisilo, da osnuje Crkvu kao vidljivo društvo. I kad je odlučio osnovati je kao vidljivu zajednicu, sastavljenu od ljudi, onda je u tome pravcu pošao i dalje, te je vidljivu društvu dao i vidljivo uređenje. I to tako, da je svoju trostruku vlast: učiteljsku, svećeničku i pastirsku, predao vidljivu poglavarstvu, da je ono u punini vrši nad ostalim članovima crkve ili vjernicima.

Po Gospodinovoj odredbi svi članovi crkve nemaju izravni utjecaj na postavljanje crkvenog poglavarstva i po tome crkveno uređenje nije demokratsko nego hijerarhijsko, što znači: poglavarstvena ili upravna vlast u Crkvi potječe od samoga Boga po odredbi Isusa Krista, i zato je - sveta vlast. Isus je sam postavio nosioce svoje trostruke vlasti u Crkvi i odredio način, kako će se ta vlast prenositi od poglavara na poglavara.

***

Da je hijerarhijsko uređenje u Crkvi doista djelo samog Gospodina Isusa, to po svjedočanstvu Evanđelja pokazuju Isusovi postupci.

Poznato vam je, da je Isus između mnogobrojnih svojih slušatelja izabrao zbor dvanaestorice, koje on sam naziva apostolima i govori im: - Niste izabrali vi mene, nego sam ja izabrao vas i postavio vas da vi idete i da rod rodite i rod vaš da ostane (Iv 15,16). I "kao što je Otac poslao mene, ja šaljem vas" (Iv 20,21).

Ovo društvo od dvanaest članova Gospodin Isus na

poseban način poučava i odgaja. I dok drugima propovijeda radosnu vijest svoga kraljevstva u pričama i prispodobama, apostolima je uvijek posebno tumači, jer veli: - Vama je dano, da znadete tajne kraljevstva nebeskoga, a njima nije dano (Mt 13,10).

Apostolskom zboru Gospodin Isus i izričito predaje svoju trostuku vlast.

Dvanaestorici predaje vlast i ugled propovjedničke, učiteljske službe u svojoj Crkvi, kad im poslije uskrsnuća na jednom galilejskom brežuljku govori: - Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učeći ih da drže sve, što sam vam zapovijedio (Mt 28,18-19).

... Idite po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju. Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a koji ne uzvjeruje, osudit će se (Mk 16,16).

Apostolima na zadnjoj večeri predaje vlast nad svojim tijelom i krvlju, kad poslije riječi nad kruhom: - Ovo je tijelo moje!" i nad vinom: - Ovo je krv moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha!" (Mt, 26,26; 28), dodaje svoju zapovijed: - To činite na moju uspomenu! (Lk 22,20).

A samo apostolima upravljene su i ove riječi iz Matejeva evanđelja: - Zaista vam kažem: štogod da svežete na zemlji bit će svezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu! (Mt 18,18). Kao i one poslije uskrsnuća u dvorani posljednje večere: - Kao što je Otac poslao mene i ja šaljem vas... Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani (Iv 20, 21-23).

***

Da su apostoli bili svijesni svoga položaja i poglavarstvene vlasti, koju im je sam njihov Utemeljitelj

dao u zajednici vjernika prve Crkve, svjedoče nam Djela apostolska kao najstariji spis prvoga kršćanstva.

Poslije silaska Duha Svetoga na dan Duhova apostoli odmah nastupaju kao propovjednici i učitelji Evanđelja i kao poglavari Crkve. Oni krste i djele snagu Duha Svetoga polaganje svojih ruku na pokrštene. Vijećaju na prvome saboru u Jeruzalemu o vjerskim i crkvenim pitanjima. Upravljaju prvim utemeljenim crkvenim zajednicama. Opominju vjernike, dijele im sakramente, lome kruh svete pričesti na sastancima u nedjelje, zaređuju svoje pomoćnike u službi dijeljenja milostinje i drugih dijela kršćanske ljubavi. A jer je sam Spasitelj uz apostolski zbor odabrao i 72 učenika i povjerio im dio svoje trostruke službe, to apostolima u njihovu poglavarstvenu, svećeničku i učiteljsku poslu pomažu starješine ili svećenici i đakoni. Zato već sveti Pavao piše u svojim poslanicama: - Tako neka vas smatra čovjek kao sluge Kristove i djelitelje tajna Božjih! Jer jedne postavi Bog u Crkvi za apostole, druge za proroke, treće za učitelje... zar su svi apostoli? proroci? učitelji?... Mi smo poslanici mjesto Krista, kao da Bog opominje po nama. Molimo mjesto Krista, pomirite se s Kristom!

***

Iz svega ovoga nepobitna je istina, da je sam Gospodin Isus osnivajući svoju Crkvu, dao svojoj zajednici i točno određen ustav i uređenje. Po njegovu je, određenju poglavarstvena vlast u Crkvi predana apostolskom zboru. krist je svoje apostole odabrao i postavio nosiocima svoje učiteljske, svećeničke i pastirske vlasti i na taj način razdijelio svoje članove na dvije grupe: na one koji dijele tajne njegova otkupiteljskog djela, koji nam čuvaju Evanđelje i upravljaju kao pastiri njegovim stadom; i na one, na kojima se vrši i izvršuje ta sveta vlast, kojima se propovijeda, koje se posvećuje i kojima se zapovijeda ono, što

je potrebno za postignuće vječnog spasenja. Krist je postavio razliku između poglavara Crkve, koji su zakoniti nosioci svete vlasti i zovu se hijerarhija, i običnih vjernika, koji se zovu laici, od grčke riječi - laos = narod, puk. A jer su se članovi hijerarhije nekada birali kockom, prozvali su se klerici ili kler, jer se kocka u grčkom jeziku zove - kléros.

Prema tomu: Crkva katolička ima svoje od Krista dano uređenje, ima svoju svetu vlast ili hijerarhiju, koju sačinjava: u početku zbor apostola i njihovih pomagača - đakona i svećenika sa svetim Petrom kao vrhovnim poglavarom na čelu; a danas je sačinjava zbor biskupa, naslijednika apostolskog zbora sa svetim ocem papom kao zakonitim naslijednikom sv. Petra na čelu i s mnoštvom svećenika, koji pomažu biskupima u vršenju njihove službe nad vjernicima.

***

Još nešto! Neispravno je i povijesno posve krivo mišljenje onih, koji govore, da crkvena hijerarhija ne potječe od samoga Krista, nego da je ta razlika nastala istom u kasnija vremena, kad je kršćanstvo već trajalo nekoliko stoljeća. Krivo je mišljenje onih, koji drže, da narod može po svojo volji izabirati i postavljati svoje crkvene poglavare. A u zabludi su i oni, koji uopće poriču potrebu svećeničkog staleža i zabacuju od samoga Krista postavljenu razliku između crkvenog poglavarstva (klera) i običnih vjernika (laika). Crkvu je osnovao Krist. To je činjenica. A jednako tako jest činjenica i to, da je On sam toj svojoj savršenoj zajednici dao i njeno hijerarhijsko uređenje. I dosljedno: papa, biskupi i svećenici, ta sveta vlast, svu svoju vlast, dostojanstvo i ugled u Kristovoj Crkvi primaju od Krista u sakramentu sv. reda i po poslanju Crkve, a vjernici mogu samo posvjedočiti da li je netko te vlasti, dostojanstva i časti vrijedan primiti u Crkvi ili ne!

2. Izbor Matije u zbor dvanaestorice svjedoči što se traži za službu apostolstva

Hijerarhijsko uređenje katoličke Crkve djelo je samog Gospodina Isusa, a ne volja ograničenih ljudi.

Gospodar svoga otkupiteljskog djela htio je, da u vidljivoj zajednici njegovih sljedbenika jedni zapovijedaju i služe, a drugi opet slušaju i budu posluživani. I zbog toga je izabrao dvanaestoricu galilejskih ribara, poučavao ih i predao im svoju trostrku vlast: učiteljsku, svećeničku i pastirsku. A jer je upravo ova činjenica od najvećeg značenja za hijerarhijsko uređenje katoličke Crkve, potrebno je, da mi kao članovi te zajednice dobro znamo, kako to uređenje nisu Crkvi dali apostoli, a još manje njihovi nasljednici, nego da je ono neposredno djelo Božje. Potrebno je, da se upoznamo s povijesnim činjenicama, koje tu našu tvrdnju u punini osvjetljuju.

***

Prije svega postavljamo tvrdnju, koja glasi: - Biti apostol to prema svjedočanstvu evanđeoskih spisa znači: primiti poziv od samog Gospodina Isusa, biti od njega izabran, proboraviti s njim od njegova krštenja na Jordanu pa sve do uzašća na nebo i primiti poslanje - nastavljati njegovo otkupiteljsko djelo među ljudima.

Tijekom naših promatranja vidjeli smo da je Gospodin Isus izabrao i pozvao dvanaestoricu, koje je prozvao apostolima. Ovi su ga neprestano slijedili. Slušali su njegove propovijedi. Gledali njihova čudesa. Primali i posebne pouke. Njima je po svjedočanstvu Djela apostolskih "dao zapovijedi". Njima se i poslije muke pokazao živ mnogim dokazima, javljajući im se četrdeset dana i govoreći o kraljevstvu Božjem. i jedući s njima zapovjedi im, da ne idu iz Jeruzalema, nego da čekaju obećanje Očevo, koje

čuste od mene. Jer dok je Ivan krstio vodom, vi ćete se krstiti Duhom Svetim ne dugo poslije ovih dana (Dj. ap 1,3-5). A prije svoga uzašašća govori im: - Nije vaše da znadete vremena i časove, koje je Otac odredio svojom vlašću; nego ćete primiti silu, kad dođe na vas Duh sveti i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu i po svojoj Judeji i Samariji i do kraja svijeta (Dj. ap 1,7-8).

***

Iz ovih je riječi jasno, da je Gospodin Isus svoj dvanaestorici namijenio točno određeno poslanje. Odabrao ih je, da mu budu svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Palestini i do kraja svijeta. Svjedočit će o svemu onomu, što su vidjeli i čuli. Propovjedat će Gospodinovo evanđelje i dijeliti tajne Gospodinove smrti i uskrsnuća. Bit će zamjenici samog Isusa u vršenju njegove suverene vlasti nad ljudima.

***

Sad slijedi jedno svjedočanstvo koje je i značajno i osobito zanimljivo za svakog ljubitelja istine u odnosu na činjenicu hijerarhijskog uređenja Crkve.

Posliej Isusova uzašašća na nebo dvanaestorica se vraćaju u Jeruzalem. Ostaju zajedno u dvorani zadnje večere i po odredbi Gospodinovoj čekaju Duha svetoga, koji će ih učiniti svjedocima Isusova evanđelja i izvršiteljima poslanja, koje im je njihov Učitelj povjerio.

I dok tako borave u Jeruzalemu u društvu Isusove Majke i s još drugim Isusovim pristašama, a bilo ih je u svemu oko 120 duša, ustaje sv. Petar, te drži govor koji nam Djela apostolska u cjelosti donose.

Taj govor glasi:

- Draga braćo! Trebalo je da se ispuni Pismo, koje proroče Duh Sveti na Davidova usta za Judu, koji je predvodio one, što uhvatiše Isusa. On je pripadao nama

i zadobio udio u ovoj (našoj) službi. I ovaj, nakon što je nepravednim novcem stekao njivu i na glavu pao, pukne po sredini, pri čemu mu se prospe sva utroba. Ovo je toliko postalo poznato svim stanovnicima Jeruzalema, da je spomenuta njiva prozvana njihovim jezikom Hakeldama, to jest krvna njiva. Uistinu u knjizi Psalama stoji pisano: "Pust mu osta stan! Ne bilo nikoga, tko bi u njemu stanova" i: "Neka njegovu službu preuzme drugi!" Prema tome, treba da bude skupa s nama svjedokom njegova uskrsnuća jedan od onih , što su bili s nama čitavo vrijeme, koje Gospodin Isus provede s nama, počevši od Ivanova krštenja do dana kad je uznesen između nas."

Sveti Petar, dakle, traži, da se zbor dvanaestorice popuni novim članom jer je Juda ispao iz te zajednice, a Gospodin je htio, da taj zbor dvanaestorice bude svjedok njegove smrti i uskrsnuća. Zbog toga novi član apostolskog zbora mora imati točno određena svojstva. I Petar ih izričito spominje kad kaže: - treba da bude skupa s nama svjedokom njegova uskrsnuća jedan od onih, što su bili s nama čitavo vrijeme, koje Gospodin Isus provede s nama, počevši od Ivanova krštenja do dana, kad je uznesen između nas (Dj. ap 1,21-22).

I tada Djela apostolska nastavljaju: - Na to predlože dvojicu: Josipa zvanog Barsaba s prezimenom Just i Matiju. Tada izmole ovu molitvu: - Gospodine, ti koji poznaješ srce svih, pokaži nam, koga si od ove dvojice izabrao, da uzme mjesto u ovoj službi apostolata, s kojeg je Juda odstupio i otišao na mjesto, što mu pripada!" Tada bace za njih kocke. Kocka padne na Matiju i on bi priključen Jedanaestorici apostola (Dj. ap 1,23-26).

***

Izbor Matije u zbor dvanaestorice sadrži ove tri značajne i važne stvari:

1. predočenje dvojice muževa, na kojima se ostvaru-

je Petrov zahtjev, to jest da su bili svjedoci Isusova javnog djelovanja od krštenja na Jordanu pa sve do njegova uzašašća na nebo;

2. molitva Bogu, da On sam izabere onoga kojega želi;

3. izbor kockom kao vanjskim očitovanjem volje Božje u tome izboru.

***

Dosljedno: služba apostolstva nije stvar ljudi nego stvar Božja. Zbog toga Matija ne prima apostolstvo od sv. Petra i ostalih apostola nego neposredno od Boga. Molitvom i bacanjem kocke Bog je očitovao svoju volju u izboru Matije, kojega tada apostoli smatraju članom zbora dvanaestorice. A na taj način možemo zaključiti: biti apostol, to znači službu, koja ima svoj izvor u Bogu, a očituje se preko Isusa koji neposredno zove i izabire kao dvanaestoricu ili posredno preko izbora kockom koa u slučaju Matije. Svrha, pak te službe jest, da se nastavi djelo Isusovo na zemlji do konca svijeta, napose propovijedanjem i posvećivanjem, i da tako apostoli, koji se zovu i svjedoci, svjedoče ne samo o tomu, da je Isus postojao i živio, nego i za njegove riječi i djela i za njegovu mesijansku i božansku svijest, za njegovu smrt i slavno uskrsnuće.

Povijesno zajamčena činjenica o načinu izbora Matije za apostola i njegovo pribrajanje zboru dvanaestorice snažan je dokaz, da hijerarhijsko uređenje katoličke Kristove Crkve nije djelo ljudske samovolje nego uistinu djelo Božje. Tim više, jer su apostoli i prije primitka Duha Svetoga, dakle i prije stvarnog osnivanja prve kršćanske zajednice u Jeruzalemu, bili svijesni i dobro znali, kako svoju vlast, položaj i službu u Crkvi imadu od Gospodina Isusa i po njegovu izboru i poslanju. Bili su svijesni, da samo Bog može birati i određivati nosioce

hijerarhijske vlasti u Crkvi, dok su oni samo ponizni molitelji.

Ako dakle, već apostoli posjeduju svijest o hijerarhijskom uređenju Crkve, kako to ovaj povijesni dokumenat bjelodano potvrđuje, kamo ćemo onda staviti onu teoriju koja to uređenje pripisuje kasnijim stoljećima kršćanstva? I kako onda imadu pravo baptisti, subotari, jehovci, braća Isusova, koji uopće niječu hijerarhijsku vlast i apostolsku službu u Crkvi?

Mislim i uvjeren sam, da ipak treba više vjerovati autentičnosti Djela apostolskih nego izljevima bolesne i ambicijozne mašte.

Zar ne?!

3. *Apostol Pavao i hijerarhijska vlast po svjedočanstvu Djela apostolskih: 9,1-27;22,1-21;26,1-23*

Uz zbor dvanaestorice, kojima je Gospodin Isus neposredno predao svoju vlast u Crkvi, i uz Matiju, kojeg su apostoli molitvom i kockom pribrojili zboru dvanaestorice kao ravnopravna člana, da popuni mjesto otpalog Jude, Djela apostolska spominju još i Pavla iz Tarsa kao apostola Isusa Krista.

Znamo, da Pavao nije poznavao Gospodina Isusa osobno. Poznato je i to, da ga Isus nije izabrao za svoga sljedbenika i spominjao u zboru svojih apostola. Pavao nije vidio Isusova čudesa, nije slušao njegovo propovijedanje, a nije bio ni svjedok Isusova uskrsnuća. Jednom riječi nije ispunio sve one uvjete, koji se traže za službu apostolstva, kako smo to označili kod izbora svetog Matije za apostola, a ipak ga zovu apostolom, i sam se tako izričito zove.

Da ne bismo možda došli u suprotnost sa samim sobom, da ne bi tkogod pomislio, da je sv. Pavao neki samozvanac i nametnik u hijerarhiji sv. Crkve, potrebno je to pitanje pobliže osvijetliti. Tim više, jer nam upravo Pavlova apostolska služba u Crkvi daje dragocijene dokaze za postojanje hijerarhijske vlasti, koja je neposredno od Boga, a ne od ljudi!

***

Rekli smo, da se za apostolsku službu traži:

1. poziv, izbor i neposredno poslanje od Boga;
2. da tako izabrani bude svjedok mesijanske i božanske svijesti Isusa raspetoga i uskrsnuloga;

Ako je Pavao apostol, onda se svi ovi uvjeti moraju i na njemu ispuniti.

A da li se oni na Pavlu doista ispunjuju? Pogledajmo izvore!

***

Djela apostolska spominju Pavla kao žestoka progonitelja prve Crkve. Spominju ga kao onoga, koji je pristao na umorstvo sv. Stjepana, jer je čuvao haljine onih, što su Stjepana zasipali kamenjem. Opisuju njegov put u Damask, gdje je trebao pohvatati sve, koji su se priznavali Kristovim učenicima, i dovesti ih u Jeruzalem.

Međutim, putem je nastao preokret.

Pavao se srušio na zemlju obasjan velikim i neobičnim svijetlom i čuje glas:- Savle, Savle, zašto me progoniš? I na svoje pitanje:- Tko si ti, Gospodine?- dobi odgovor:- Ja sam Isus, koga ti progoniš! Na to Pavao pita ponizno:- Što hoćeš da činim? I dobiva odgovor:- Idi u grad, pa će ti se ondje reći, što ti treba činiti.(Dj ap. 9,1-5).

Pavao je ustao, ali vidio nije. Ljudi iz njegove pratnje uvedoše ga u Damask. I bio je ondje tri dana. Nije ni jeo ni pio, a nije ništa ni vidio, jer su mu na očima bile kao neke ljuske.

Tada dođe k njemu učenik Gospodinov Ananija, kojeg je poslao sam Isus, jer mu se ukazao i između ostaloga rekao:- Idi, jer mi je on posuda izabrana, da nosi ime moje pred pogane i kraljeve i sinove Izraelove. Jer ja ću mu pokazati, koliko mu valja trpjeti za ime moje.

Ananija pokrsti Pavla i on tada progleda i odmah stane propovijedati u zbornicama židovskim u Damasku.

***

Prema ovom opisu Djela apostolskih izlazi, da je Pavao susreo Gospodina Isusa, i da ga je vidio vlastitim očima, jer mu Ananija veli:- Savle, brate! Gospodin Isus, koji ti se javio na putu, kojim si išao, poslao me da progledaš i da se napuniš Duha svetoga (Dj ap. 9,17), a to potvrđuje

i Pavlov prijatelj Barnaba, koji ga dovede k apostolima i pripovijedi im za Pavla" kako je na putu vidio Gospodina, i kako mu je govorio (9,27).

Poziv za apostolsku službu sadržan je u Isusovim riječima Ananiji:- jer mi je on posuda izabrana, da nosi ime moje pred pogane i kraljeve i sinove Izraelove (9,15). Te su riječi posredno izrečene samome Pavlu i njima Gospodin Isus označuje Pavlovu službu, koja je isto tako općenita za Židove i pogane kao i služba dvanaestorice.

A da je Pavao uistinu postao apostol Gospodinov po Isusovoj volji i odabranju baš kao i dvanaestorica svjedoči nam sam sv. Pavao, kad je uhvaćen od Židova u Jeruzalemu ovako govorio pred narodom u hramu:- A neki Ananija, čovjek, koji se vjerno držao zakona, za koga su svjedočili svi Židovi što ondje stanuju, dođe k meni i pristupi i reče: Savle, brate, progledaj! I ja u taj čas pogledah na njega. A on reče: Bog otaca naših izabra te, da upoznaš volju njegovu i da vidiš Pravednika i da čuješ glas iz usta njegovih. Treba da mu budeš svjedok pred svim ljudima za ono, što si vidio i čuo. I sad, što oklijevaš? Ustani, pokrsti se i operi se od grijeha svojih prizvavši ime njegovo.- Kad sam se vratio u Jeruzalem i molio se u hramu, zanesoh se i vidjeh, gdje mi govori: - Pohiti, te iziđi brzo iz Jeruzalema, jer ne će primiti svjedočanstva tvoga za mene. A ja rekoh: Gospodine, sami znadu, da sam ja zatvarao u tamnicu i tukao po zbornicama one, koji vjeruje u tebe. I kad se prolijevala krv Stjepana, svjedoka tvoga, bio sam i ja ondje i pristajao i čuvao haljine onih, koji su ga ubijali. I reče mi: Idi, jer ću ja da te daleko pošaljem, među pogane (Dj ap 22,12-21)

***

No, zar i opet riječi:- Treba da mi budeš svjedok pred svim ljudima za ono, što si vidio i čuo - ne zvuče posve

isto kao i one Gospodinove prije uzašašća na nebo upravljene jedanaestorici:- i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Judeji i Samariji i do kraja zemlje!(Dj ap 1,8). Ili kao one sv. Petra kod izbora Matije:- Treba dakle, da jedan od ovih ljudi, koji su bili s nama za sve vrijeme, kako je među nas ušao i izišao Gospodin Isus, počevši od krštenja Ivanova do dana kad se uze od nas, bude s nama svjedok njegova uskrsnuća(Dj ap 1,21-22)?

Zar i opet riječi Gospodinove Pavlu:- Idi, jer ću ja da te pošaljem daleko, među pogane(Dj ap 22,21) ne zvuče posve jednako onima, koje je Gospodin Isus upravio apostolima:- Niste izabrali vi mene, nego sam ja izabrao vas, i postavio vas, da vi idete i da rod rodite i rod vaš da ostane(Iv 15,16), kao i onima:- Idite po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju(Mk 16,15)?

Pa kao što je onim riječima Gospodin Isus dao dvanaestorici svoje poslanje i izabrao ih nosiocima svoje svete vlasti u Crkvi, tako je i ovim riječima navedenim u Djelima apostolskim izabrao i Pavla i postavio ga svojim apostolom, koji će jednako kao i dvanaestorica propovijedati evanđelje i ime Gospodina Isusa nositi pred Židove i pogane. Susret s Gospodinom kod Damaska, gdje ga je Pavao vidio i objave, koje je neposredno primio od Isusa, učinile su Pavla neustrašivim svjedokom Gospodinovim, te on to sam priznaje, kad u govoru, što ga je izrekao u svoju obranu pred kraljem Agripom, ovako kaže:- Zato, kralju Agripa, nisam bio nepokoran nebeskom viđenju, nego sam propovijedao onima, koji su u Damasku, i u Jeruzalemu, a zatim po svoj zemlji Židovskoj i poganima, da čine pokoru, i da se obrate k Bogu, čineći djela dostojna pokore. Zato me Židovi uhvatiše u hramu i kušali su, da me ubiju. Ali uz pomoć Božju živ sam do ovoga dana i svjedočim malome i velikome ništa drugo ne kazujući osim što su navijestili proroci i Mojsije, da

će Krist trpjeti, da će prvi od mrtvih uskrsnuti i da će propovijedati svjetlost narodu i poganima(Dj. ap. 26,19-23).

***

I tako nas ova vjerodostojna svjedočanstva i opet sile, da punim pravom zaključimo: Na svetom Pavlu su se ispunili zahtjevi koji se traže za apostolsku službu. Pavao nije vidio Gospodina za vrijeme njegova djelovanja u Palestini, ali ga je vidio jednako kao i ostali apostoli na putu u Damask. Gospodin ga je pozvao i izabrao baš kao i dvanaestoricu i povjerio mu istu zadaću kao i apostolskom zboru, da bude svjedok njegove nauke, života, smrti i uskrsnuća i da bude djelitelj tajna Božjih.

Dosljedno: Pavao je pravi apostol Isusa Krista.

Pavao je nosilac od Krista ustanovljene hijerarhijske vlasti u Crkvi!

4. Apostol Pavao i hijerarhijska vlast prema svjedočanstvu njegovih poslanica: Gal 1,1-24; 2, 1-10; I. Kor 9,1-6; 15, 1-11

Kad je sveti Pavao snagom svoga izabranja i poslanja, koje je neposredno primio od Gospodina Isusa, neumorno propovijedao Evanđelje i osnivao mnogobrojne kršćanske općine po Maloj Aziji, kad je na svojim apostolskim putovanjima prešao i među pogane u Europi i tu osnovao Solunsku i Korintsku crkvenu zajednicu, našlo se među obraćenim Židovima mnogo pojedinaca, kojima se Pavlova nastojanja u širenje Kristove nauke nije svidalo, pa su mu na svaki način nastojali njegov ugled u apostolstvu umanjiti. Napadali su ga i klevetali da nije pravi Kristov apstol i da prema tomu i njegova vlast nije od Gospodina Isusa.

Te klevete i napadanja, napose u Galacijskoj crkvi, dale su sv. Pavlu povod, da nam obzirom na svoje apostolstvo dade jedan snažan pisani dokaz i na taj način pokaže, da njegovo poslanje kao apostola potječe od Gospodina Isusa, a njegova hijerarhijska vlast, da ima izvor kao i ostalih apostola.

***

Na početku poslanice Galaćanima kao i mnogim drugim poslanicama Pavao se ovako predstavlja: - Pavao, apostol, ne od ljudi, ni po čovjeku, nego po Isusu Kristu i Bogu Ocu, koji ga uskrsi od mrtvih. Slično kao i u poslanici Efežanima: - Pavao, po volji Božjoj apostol Krista Isusa, svetima, koji su u Efezu i vjernima u Kristu Isusu... ili u poslanici Rimljanima: - Pavao, sluga Isusa Krista, pozvani apostol, odabran za Evanđelje Božje ... Po njemu primismo milost apostolstva.

Nakon ovakva predstavljanja prelazi Pavao odmah na

samu stvar, zbog koje im piše poslanicu i ovako govori: - Čudim se, da se tako brzo odmećete od onoga koji vas pozva milošću Kristovom, na drugo evanđelje. Ali nema drugoga, nego su neki, koji zbunjuju vas i koće, da izvrnu evanđelje Kristovo. Ali ako i mi, ili anđeo s neba navijesti vam evanđelje protiv onoga, što vam navijestismo, proklet da bude! Kao što prije rekosmo, i sada opet velim: Ako vam tko navijeti evanđelje protiv onoga što primiste, proklet da bude! Jer zar ja sada nastojim ljude da predobijem ili Boga? Ili nastojim ljudima da ugađam? Kad bih još ljudima ugađao, ne bih bio sluga Kristov.

Ali dajem vam na znanje, braćo da evanđelje, koje sam ja propovijedao, nije Čovječje, Jer ga ne primih od čovjeka niti naučih, nego objavom Isusa Krista. Jer ste čuli, kako sam nekoć živio u židovstvu, da sam odviše progonio Crkvu Božju i pustošio je. I napredova sam u židovstvu većma od mnogih vršnjaka svojih u narodu svome, te sam osobito revnovao za otačke predaje svoje. A kad se svidjelo Bogu, koji me odabrao od utrobe majke moje i pomaza milošću svojom, da objavi Sina svoga u meni, da ga propovijedam među poganima, odmah nisam se posavjetovao s tijelom i krvi, niti sam pošao u Jeruzalem k starijim apostolima od sebe, nego otiđoh u Arabiju i opet se vratih u Damask. Zatim poslije tri godine pođoh u Jeruzalem, da vidim Kefu, i ostadoh u njega petnaest dana. Ali drugoga od apostola ne vidjeh, osim Jakova brata Gospodnjega. A što vam pišem, evo pred Bogom, da ne lažem. Zatim dođoh u krajeve Sirske i Cilicijske. A bijah licem nepoznat crkvama Kristovim u Judeji, nego samo bijahu čuli: Onaj, koji nas je nekoć progonio, sada propovijeda vjeru, koju je nekoć pustošio. I slavili su Boga na meni.

Sad sveti Pavao iznosi svoj daljnji rad u širenju Kristova evanđelja i navodi, da je poslije četrnaest godina morao doći u Jeruzalem, da pred Petrom, Jakovom i Ivanom,

obrazloži svoju nauku. i kad im je sve iznio, što naučava, upoznaše ovi: - da je meni povjereno evađelje među neobrezanima kao Petru među obrezanima: jer onaj, koji pomaže Petru u apostolstvu među obrezanima, pomaže i meni među poganima.

U znak pak priznanja da je Pavao pravi apostol Isusov i da je njegovo propovijedanje doista riječ Božja, pružiše Petar, Jakov i Ivan svoje desnice sv. Pavlu u znak zajednice i odobriše, da Pavao djeluje među poganima s jednakim ugledom kao što i oni djeluju među Židovima.

Pavao, dakle, sam brani svoju službu i svoje apostolsko poslovanje. Svjestan je, da je Krist izabrao i poslao i njega, da propovijeda evanđelje (I Kor 1,17), da bude Božji pomoćnik u izgradnji Božje građevine (I Kor 3,9), pa zato zaslužuje, da ga smatraju kao slugu Kristova i upravitelji tajna Božjih (I Kor 4,1), jer ih je on svojim radom i evanđeljem rodio u Kristu Isusu (I Kor 4,15). A jer je svaka sposobnost i vlast od Boga, tako je i apostolska vlast od Boga, koji ga je osposobio, da bude sluga Novoga Zavjeta, i da kao poslanik Božji mjesto Krista, dijeli pomirenje, koje je izveo Gospodin Isus (II Kor 5,18,19,20).

U poslanici Korinćanima, dolazi svjedočanstvo sv. Pavla božanskom porijeklu njegove apostolske službe još jasnije do izražaja, kad u devetoj glavi, gdje se rješava pitanje jedenja žrtvovanog mesa idolima, ovako pita Korinćane: - Nisam li ja apostol? Nisam li ja vidio Gospodina našeg Isusa? Niste li vi djelo moje u Gospodinu? Ako drugima nisam apostol, ali vama doista jesam, jer ste vi pečat mojega apostolstva u Gospodinu. To neka bude na moju obranu onima, koji me ispituju: Zar nemamo pravo jesti i piti? Zar nemamo pravo sestru ženu voditi sa sobom kao što i apostoli i braća Gospodnja i Kefa? Ili samo ja i Barnaba nemamo pravo ne raditi (I Kor 9, 1-6).

***

Pavao ima pravo u svemu kao i dvanaestorica, jer mu je to pravo dao isti Gospodin Isus. Zato piše u istoj poslanici u 15. poglavlju: -Dajem vam na znanje, braćo, evanđelje, koje vam propovijedah, koje i primiste, u kome i stojite. Po njemu se i spasavate, ako držite, kako sam vam propovijedao, osim ako uzalud vjerovaste. Jer vam najprije predah, što i primih, da je Krist umro za grijehe naše po Pismima, i da je pokopan i da je uskrsnuo treći dan po Pismima; i da se javio Kefi, zatim dvanaestorici. A zatim se javio braći, kojih je bilo više od pet stotina zajedno. Od njih većina živi do dan danas a neki usnuše. Zatim se javi Jakovu, onda svima apostolima. Poslije svih javi se i meni kao nedonoščetu. Jer sam ja najmanji među apostolima, koji nisam dostojan zvati se apostolom, jer sam progonio Crkvu Božju. Ali milošću Božjom jesam, što jesam, i milost njegova, koju mi je dao, nije bila bez ploda, nego sam radio više od svih njih, ali ne ja, nego milost Božja, koja je sa mnom. Ili dakle, ja ili oni: tako propovijedamo i tako vjerovaste (1 Kor 15,1-11).

***

Zar je potrebno navoditi još jasnije dokaze od navedenih, da je Pavao doista apostol Isusov kao i Petar?

Zar je moguće biti slijep, pa ne vidjeti, da je apostolsko djelovanje najvećeg propovjednika Evanđelja doista djelo Božje, koji mu je tu i takvu službu povjerio u svojoj Crkvi kao i dvanaestorici?

Zar može biti sumnje, da je apostol Pavao stvarni nosilac hijerarhijske vlasti u Crkvi po Isusovu izabranju i poslanju?

***

Za ljubitelje istine i za one, koji se nikada ne razmeću znanošću i znanstvenim bez znanstvenih dokaza, ovo je

jednom za uvijek dokazana stvarnost.

Apostolstvo dvanaestorice jednako kao i apostolska služba sv. Pavla djelo je Božje. Hijerarhijska vlast u Crkvi dobiva se od Gospodina Isusa posebnim izabranjem i poslanjem, te s točno određenom svrhom: biti svjedok nauke, života, smrti i uskrsnuća Gospodina Isusa,Boga i čovjeka, biti djelitelj tajna milosti njegova otkupiteljskog djela.

Hijerarhijska vlast Crkve postoji u Crkvi od njenog početka i mora postojati do svršetka svijeta, jer to tako hoće i određuje njena vrhovna glava, Gospodin Isus, pravi Bog i pravi čovjek, smisao svijeta i života i ljudske povijesti.

5. *Hijerarhijska vlast zbora dvanaestorice prelazi na zbor biskupa*

Povijesne činjenice svjedoče, da je Gospodin Isus sam svojoj Crkvi na zemlji dao njeno hijerarhijsko uređenje, a to znači, da je sam odredio, da samo neki, određeni članovi Crkve vrše i imaju njegovu trostruku vlast nad ostalim članovuma Crkve.

Isus je izabrao zbor dvanaestorice, kojima je kasnije dodao i trinaestog člana u osobi sv. Pavla. Njima je dao poslanje, da budu svjedoci njegove nauke, života, smrti i uskrsnuća, da dijele tajne njegove otkupiteljske smrti i da upravljaju i vode povjerene im duše na putu u kraljevstvo Božje.

Na taj je način hijerarhijska vlast u Crkvi odmah na početku djelovanja Crkve, a nije nastala samovoljom ljudi istom kasnije. Apostolski zbor sa sv. Petrom na čelu nosilac je hijerarhijske vlasti, i tu, povijesnu činjenicu, ne može nitko oboriti.

Po Gospodinovim jasnim i izričitim riječima Crkva mora trajati i postojati na zemlji do konca svijeta. Do konca svijeta mora se propovijedati Kristovo evanđelje, moraju se dijeliti tajne njegova otkupiteljskog djela i spasavati oni, koji uzvjeruju Evanđelju i prime spremno sveti krst. Dosljedno- i hijerarhijska vlast, koja je predana apostolima i njihovim pomoćnicima- svećenicima i đakonima- mora također trajati na zemlji do posljednjeg čovjeka.

Životni vijek dvanaestorice nosilaca hijerarhijske vlasti je ograničen na običan broj godina ljudskog života. A jednako tako je ograničen i njihov djelokrug rada. Kako će dakle, ispuniti odredbu svoga Učitelja, koji im zapovijeda da njihovo propovijedanje i djelovanje mora obuhvatiti sve kontinente, svu zemlju, narode i sva stoljeća do

svršetka svijeta! Kako će hijerarhijsku vlast osigurati Crkvi, ako je ne predadu i ne prenesu na neki način mlađim, svježim i novim silama, i ne ustanove neko pravilo, po kojemu će se ona zakonitim putem predavati i trajno u Crkvi čuvati!

***

Po postupcima samih apostola očito je, da su oni hijerarhijsku vlast prenosili na određene osobe i davali im poslanje, koje su i sami po odredbi Gospodina Isusa vršili u Crkvi. I dok su apostoli kao pojedinci na zboru dvanaestorice po posebnom Božjem ovlaštenju i po potrebi njihova početna položaja uživali u hijerarhijskoj vlasti posebne povlastice: mogli su samostalno propovijedati po cijelome svijetu i svaki je sam za sebe bio neprevarljiv u naučavanju, njihovi nasljednici, koji su mjesto sebe ostavljali u pojedinim gradovima kao poglavare osnovanih crkvenih zajednica, nijesu bili nasljednici pojedinog apostola kao nositelja apostolske službe i hijerarhijske vlasti, nego su svi zajedno kao zbor biskupa naslijedili zbor dvanaestorice.

Tako je vlast zbora dvanaestorice zakonitim putem prešla na zbor biskupa. Biskupi su kao zbor naslijedili zbor dvanaestorice u njihovoj od Krista povjerenoj i predanoj hijerarhijskoj vlasti.

Zbor biskupa baš kao i zbor dvanaestorice apostola božanske je ustanove.

***

Sve ovo nijesu samo samovoljno nabaćene tvrdnje. Za sve ovo postoje dokazi iz prve ruke.

U svetim knjigama Novoga Zavjeta, među Pavlovim poslanicama, koje su pisane raznim crkvenim zajednicama, nalazimo i tri takve poslanice, koje je veliki i neumorni radnik u službi Evanđelja upravio svojim učenici-

ma i pomagačima: Timoteju i Titu.

Timoteja je postavio poglavarom crkvene zajednice u Efezu, a Tita na otoku Kreti. I obojici je povjerio svoju službu i vlast: učinio ih je biskupima označenih zajednica mjesto sebe.

To potvrđuju ove Pavlove riječi iz Poslanice Timoteju: - Zapovijedaj ovo i uči. Nitko neka ne prezre tvoju mladost; nego budi izgled vjernicima: u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći. Dok dođem, pazi na čitanje, opominjanje, učenje. Ne zanemari milosti, koja je u tebi i dana ti je proroštvom, polaganjem ruku svećeničkih. Za to se brini, u ovom živi, da tvoj napredak bude očit svima. Pazi na sebe i nauku, ustraj u tomu, jer ovo čineći spasit ćeš i sebe i one koji te slušaju! (I. Tim 4,11-16).

I u drugoj poslanici opet spominje Pavao Timoteju: - Zato te opominjem, da ponovo raspiriš milost Božju, koja je u tebi polaganjem mojih ruku! (II. Tim 1,6).

Ovdje je izričito istaknuto, da je Timotej primio hijerarhijsku vlast u efeškoj Crkvi od samog apostola Pavla i to upravo polaganjem njegovih biskupskih, svećeničkih ruku. Postao je biskupom, koji uči, opominje, kori i upravlja i u svemu sam daje dobar primjer.

***

No, to nije sve. Timotej postaje biskup efeške Crkve, ali u isto vrijeme i sam sposoban, da primljenu vlast prenosi na druge, na posebno izabrane nasljednike - biskupe, odnosno na njihove i svoje pomagače - svećenike i đakone.

To Pavao naglasuje Timoteju, kad mu ovako piše: - Biskup treba da je bez mane, jedan put oženjen, trijezan, pametan, uredan, gostoljubiv, sposoban da uči; ne pijanica, ne nasrtljiv, nego krotak, ne pravdalac, ne srebroljubac. Treba da svojim domom dobro upravlja, da ima poslušnu djecu sa svim poštenjem. A ako tko svojim domom ne

zna upravljati, kako će se starati za Crkvu Božju? Ne istom obraćen, da se ne bi naduo, i da ga ne stigne osuda đavolska. A valja da imade i dobro svjedočanstvo od onih koji nijesu naši da ne bi upao u pogrdu i zamku đavla. Tako i đakoni treba da su pošteni, ne dvolični, koji ne piju odviše vina, nisu lakomi na niski dobitak. Neka čuvaju tajnu vjere u čistoj savjesti (I Tim 3,1-8). - Svećenici koji dobro predstoje, neka se časte dvostrukom časti, a osobito, koji se trude u riječi i nauci. Jer Pismo govori: - Volu, koji vrši ne zaveži usta!, i radnik je dostojan svoje plaće. Na svećenika ne primaj tužbe, osim, kad su dva ili tri svjedoka. A koji griješe, ukori ih pred svima, da i drugi imaju strah. Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom i izabranim anđelima, da se toga držiš bez prestanka, ne čineći ništa iz pristranosti. Ruku odmah ne meći ni na koga niti budi dionik tuđih grijeha! (I Tim 5,17-22).

***

Gotovo jednako čitamo i u poslanici sv. Pavla Titu, kojemu daje iste opomene i jednake upute u vršenju biskupske službe kao i o načinu, kako će je drugima dijeliti. Dodamo li pak iz poslanice Filipljanima, gdje stoji napisano: -Pavao i Timotej, sluge Isusa Krista, svima svetima u Kristu Isusu, koji su u Filipima s biskupima i đakonima, milost vam i mir od Boga Oca našega i Gospodina Isusa Krista (Fil 1,1-2), onda punim pravom možemo zaključiti da je već u apostolsko vrijeme uz dvanaestoricu postojao zakoniti zbor njihovih nasljednika - biskupa, koji su polaganjem apostolskih ruku bili posvećeni za svećeničku, učiteljsku i pastirsku službu i na taj način primili hijerarhijsku vlast u Crkvi s tim, da je na isti način prenose i daju svojim nasljedicima. Njima pak u vršenju službe na određenu području pomažu svećenici i đakoni, koji su u svemu podložni biskupima i vrše toliki opseg ove hijerarhijske vlasti, koliko im to biskupi povjere i dadu.

***

I tako od to doba do današnjeg dana i u budućnosti do posljednjeg dana ljudskog roda, svu vlast u Crkvi posjeduje hijerarhija, koju sačinjava zbor biskupa s rimskim biskupom na čelu i svećenici kao pomoćnici pojedinih biskupa. I svaka crkvena zajednica ili kako se danas naziva biskupija od najstarijih vremena, to jest od časa svoga osnutka, može nam pokazati zakoniti redoslijed svojih hijerarhijskih upravljača - biskupa.

To je oduvijek bio i jest znak pravovjernosti a i poticalo svećenicima i vjernicima, da se drže pravila sv. Ignacija biskupa u Antiohiji i mućenika: Nichil sine episcopo - ništa bez biskupa, jer je biskup po Božanskom određenju nosilac hijerarhijske vlasti u Crkvi.

Od apostolskih vremena do danas, zakoniti nositelji hijerarhijske vlasti Kristove Crkve jesu biskupi kao zbor. U njima kao zboru, a pod vrhovništvom rimskog biskupa, koji je nosilac jedinstva, čvrstoće i neprevarljivosti hijerarhijske vlasti, nalazi se hijerarhijska vlast Crkve.

IV. Monarhijsko uređenje Crkve

-Ti si Petar, i na toj stijeni
sagradit ću crkvu svoju ... Mt 16,18.
Pasi ovce moje! Pasi jaganjce
moje! Iv 21,17,18.

1. *Potreba primata*

Gospodin Isus hoće, da njegova vidljiva zajednica na zemlji - Crkva - bude hijerarhijski uređena.

To pak uređenje, koje u početku počiva na zboru dvanaestorice apostola, a kasnije na zboru biskupa kao zakonitih nasljednika apostolskog zbora, po odredbi samog Spasitelja ima monarhijski značaj. To jest - samo jedan u zboru apostola, a kasnije i u zboru biskupa ima svu puninu hijerarhijske vlasti, kojom se služi nad cijelom Crkvom.

***

Monarhijsko uređenje crkvene hijerarhijske vlasti zahtijeva sama zadaća i svrha Crkva, po kojoj Crkva mora do konca svijeta biti jedinstvena zajednica u naučavanju, u dijeljenju svetih sakramenata i u upravi.

To pak, uz sudjelovanje ljudskog elementa, koji je sklon nestalnosti, nesigurnosti i promjenama, posve se sigurno ne bi moglo ostvariti. Odijeljene kršćanske crkve pokazuju da se u njima i nije ostvarilo, jer se ne slažu ni u nauci, ni u sakramentima, a najmanje u upravi.

Bez jednog sigurnog oslonca, bez jedne neprevarljive upravne glave, koja iza sebe ima sam Božji ugled i sigurnost, ni hijerarhija kao takva ne bi mogla biti siguran oslonac svojim vjernicima.

Zbog toga je bilo potrebno, da se ovoj ljudskoj slabosti izađe u susret i crkvenu hijerarhijsku vlast postavi na monarhijski temelj davši jednome članu hijerarhije puninu ugleda i vlasti u svim pitanjima nauke i ćudoređa.

***

Mi smo već često naglasili, da je Gospodin Isus bio posve slobodan u osnivanju svoje Crkve. Mogao ju je urediti, kako god je htio. Ali, kad je jednom izabrao i

ostvario način njena uređenja, onda u tom smislu nema više mjesta nekim našim željama i prohtjevima. Nema više mjesta traženju, da sami članovi Crkve preoblikuju i na svoj način stvaraju njeno uređenje.

Povijesne činjenice ostaju i ne mogu se mijenjati. Zgoda kod Cezareje Filipove, kako je navodi sv. Matej u šesnaestoj glavi svoga Evanđelja, ne može se brisati, jer je sadržana u svim najstarijim spisima Matejeva evanđelja, a poznata svim ocima od apostolskih vremena do danas.

U tome odlomku sv. Matej piše: -Kad je došao Isus u okolinu Cezareje Filipove, pitao je svoje učenike: Za koga drže ljudi Sina čovječjega? Oni odgovoriše: Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, opet drugi za Jeremiju ili za kojega od proroka. Reče im: a za koga me vi držite? Odgovori Simon Petar: Ti si Krist, Sin Boga živoga! Odgovori mu Isus: Blago tebi, Simone, sine Jonin! jer tijelo i krv nije to tebi objavila, nego Otac moj, koji je na nebesima. I ja tebi kažem: Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je paklena neće nadvladati. I tebi ću dati ključeve kraljevstva Božjega. Pa štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima; i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima! (Mt 16,13-19).

***

Zanimljiv je ovaj odlomak Svetoga Pisma. Iz njega nam izbija činjenica, da je Gospodin Isus, koji je pravi Bog i pravi čovjek, u ostvarenju sjedinjavanja cijelog ljudskog roda sa sobom, bio slobodan obratiti se posebno svakoj pojedinoj duši ili ostvariti zajednicu, koja će biti povezana s njim. Vidi se, na dalje da je to svoje djelo mogao podložiti svim rascjepkanostima ljudskoga roda i ujediniti se s pojedinim narodima dajući im takozvane narodne i neovisne crkve. On međutim nije odabrao ni

jedno, ni drugo, nego je obećao sagraditi samo jednu - svoju Crkvu.

I kad je to odlučio, kad je odlučio, da svi ljudi budu ujedinjeni sa svojim Bogom u jednoj, jedinoj društvenoj zgradi, tada je za tu i takvu zgradu tražio i prikladan, čvrst i siguran temelj.

No da se taj temelj postavi, trebalo je u samom čovječanstvu kao takovu naći tu točku aktivnog sraščivanja između božanskoga i ljudskog elementa.

U svome božanskom sveznanju Isus je unaprijed pokazao taj kamen temeljac svoje Crkve, kad je Šimuna, sina Jonina odmah od prvog susreta nazvao Petrom - to jest pećinom, stijenom. Ali da pokaže, kako je njegov izbor slobodan od svake samovolje, obraća se javnom mišljenju.

I jer se Crkva kao zajednica osniva na vjeri u Isusa Krista, Boga i čovjeka, raspetoga, to Isus pita apostole, što javno mnijenje židovskog naroda drži o njemu.

Po odgovorima, koje daju apostoli vidi se, da su ta mišljenja različita i protuslovna, dok je istina samo jedna.

Glas puka je odgovorio u svojevoljnim bludnjama, koje nisu pristajale pitanju Čovjeka - Boga.

Prema tomu: kako između Istine i zablude ne može biti spajanja, tako čovječanstvo ne može doći u odnos s Bogom putem općeg glasanja.

Kristova Crkva ne može biti osnovana na demokraciji.

***

Budući da se ljudsko utvrđenje božanske istine ne nalazi upotrebom općeg glasanja, obraća se Isus svojim izabranicima, zboru apostola, nosiocima hijerarhijske vlasti, prvom općem saboru i pita: -Za koga me vi držite?

Apostoli šute!

Kad se radilo o tomu, da se pokažu ljudska mišljenja, dvanaestorica spremno i brzo odgovaraju zajedno. A sada, kad je pitanje upravljeno njima, da se utvrdi božanska Istina, zašto sada šute i puštaju da jedan odgovara? Možda se ne slažu među sobom? Možda Filip ne opaža dobro bitni odnos između Isusa i nebeskog Oca, dok Toma sumnja o mesijanskoj moći svoga Učitelja?

I dok svi šute, Šimun Petar odgovara mjesto svih, sigurno i spremno: -Ti si Krist, Sin Boga živoga! Petar odgovara za sve apostole, ali govori o svom vlastitom poglavaru, a ništa ih ne pita, niti čeka njihovu privolu ili odobrenje.

I kad su apostoli malo prije opetovali mišljenja mnoštva, opetovali su same zablude. Da je i Šimun htio samo opetovati mišljenja samih apostola, možda ni on ne bi bio dosegao čiste i jednostavne istine. No on slijedi poziv svoga duha, glas svoje savjesti, a Isus to svečano opravdava i izjavljuje najsvečanije da ovaj poziv, kolikogod bio pojedinačan, proizlazi ipak od nebeskoga Oca. To jest, bio je u isti mah ljudski i božanski čin, pravo spajanje između bezuvjetnog Bića i relativnog subjekta.

Tako je eto nađena čvrsta točka, pećina ili nepokolebivi kamen za potporanj božansko-ljudskog djelovanja u Crkvi. Osiguranje opstanka opće Crkve jedan je jedini čovjek, kojemu pomaže Bog.

Ta točka nije postavljena ni u nemogućoj jednodušnosti svih vjernika, ni u vazda nesigurnoj složnosti sabora crkvene hijerarhije, nego u stvarnom i živom jedinstvu prvaka apostolskog zbora.

Tako u buduće pitanje istine neće, stavljeno pred kršćanske vjernike, dobiti određenoga i konačnog rješenja ni od općeg glasanja, ni od vijeća izabranika.

Iz samovoljnih mišljenja ljudi rađat će se samo krivovjerja, a hijerarhija lišena svoga jedinstva u osobi vrhovnoga poglavara ili monarha Crkve te prepuštena na milost i nemilost svjetovne vlasti neće mariti, da se izjasni za

istinu kao što je slučaj s pravoslavnim crkvama. Jedino ona hijerarhija, koja je povezana s pećinom, osnovana monarhijski, moći će sakupiti prave sabore i pomoću autentičnih obrazaca utvrđivati Istinu.

Svagdje i uvijek, kad ne govori Petar, uzdižu glas ljudska mišljenja, a apostoli šute. No Isus Krist nije odobrio ni neodređenih i nesložnih osjećaja pučanstva, a ni šutnju svojih odabranika, nego je potvrdio čvrstu, odlučnu i dostojanstvenu riječ Šimuna, sina Jonina.

Nije li onda jasno, da ta riječ, koja je zadovoljila Gospodina i bila pohvaljena, nije trebala nikakva ljudskog potvrđivanja i svu svoju vrijednost imala je i bez pristanka Crkve?!

Petar nije temeljnu dogmu naše vjere izrazio posluživši se kakvim skupnim vijećanjima nego uz neposrednu pomoć nebeskoga Oca, i njegova je riječ odredila vjeru kršćana svojom vlastitom snagom, a ne priznanjem drugih.

Tako je eto iz postupka samog Gospodina Isusa očito, da je On sam svojoj Crkvi kao hijerarhijski uređenoj zajednici odlučio dati monarhijsko uređenje, po kojemu se sva vlast u punini nalazi samo u jednoj osobi - u Petru!

2. *Obećanje primata Šimunu Petru*

Opstojnost opće Crkve osigurana je po jednomu čovjeku iza kojega stoji sam Bog.

Neprevarljivost božanske Istine zajamčena je spajanjem božanskog i čovječanskog čina u vječnome Petru.

Monarhijsko uređenje Crkve predstavlja jamstvo trajnosti i općenitosti Kristova Životnog djela na zemlji.

Nesigurnost i promjenljivost javnog mišljenja, koje je iskrivilo pojam o Isusu Kristu kao Bogu i čovjeku, jednako kao i teško postignuta složnost saborske većine izabranih pojedinaca, predstavljenih u zboru apostola, a kasnije u zboru biskupa, nije mogla dati siguran i jasan oslonac u pitanjima vječnih istina. Zbog toga je Spasitelj pohvalio samo Šimuna Petra i riječima: -Blago tebi, Šimune, sine Jonin! jer tijelo i krv nije to tebi objavila, nego Otac moj, koji je na nebesima - pokazuje, da samo onaj čovjek, iza kojega stoji prisutnost Božja, može govoriti pravu i čitavu Istinu. Pa jer je Petar po Božjem odabranju postao izabrano sredstvo Božjeg objavljivanja istine o Kristu Isusu, zato Spasitelj svijeta upravo njemu objavljuje i ono, što Petar do tada nije mogao znati.

Pred svim apostolima kao budućoj osnovici hijerarhije Isus Petru obećaje puninu snage i vlasti u svojoj Crkvi.

Govori mu: -Ti si Petar, to jest stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je paklena neće nadvladati. I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga; pa štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima (Mt 16,13-19).

***

Po obliku ovoga teksta, kako je sadržan u grčkom i latinskom jeziku, a dosljedno i u hrvatskom prijevodu, zapažamo, da Gospodin Isus govori u drugom licu, jer

kaže: - tebi... ti si... i da se tim zamjenicama označuje Šimun, sin Jonin, a ne možda netko drugi ili sam Krist. Zatim opažamo i to, da je Gospodinovo obećanje primata izraženo slikovitim načinom istočnjačkog govora. Isus se služi trim slikama, da izrazi istu misao.

Prvom slikom: - Ti si Petar - to jest prirodna pećina, a ne umjetni temelj, Spasitelj naglasuje da svoju zgradu Crkve želi podići na solidnu i jaku temelju. I kao što temelj u izgradnji kuće daje zgradi čvrstoću, jakost i jedinstvo, tako i vjerska zajednica, koju Isus osniva, mora imati jak, čvrst i jedinstven temelj. Mora biti sagrađena na prirodnoj stijeni, a ta je Šimun, sin Jonin.

Ako Petar ima biti temelj Kristove Crkve i davati joj čvrstoću i jedinstvo, onda se to može ostvariti samo tako, da Petar ima u njoj vrhovnu vlast uprave, i da svojom vlašću drži na okupu sve njene članove. Poznato je naime, da osoba može biti temelj jedinstva nekog društva samo po svojoj vlasti, koju ima u tom društvu.

Nuzgredice spomenimo, da su Židovi vjersku zajednicu rado uspoređivali s kućom, dok su istočnjaci upravnu i sudačku vlast u stara vremena izvršavali pred gradskim vratima, pa se kod Turaka sve do 1918. godine riječju "Visoka Porta (vrata)" nazivala turska vlada.

Prema tomu Gospodinovu zajednicu - Crkvu, koja počiva na Petrovoj vrhovnoj vlasti, neće nikada moći oboriti bilo kakva izvanjska sila: - progonstva, a ni nutrašnja: krivovjerja. Uzalud će vrata pakla - to jest nasrtaji paklenih sila laži i mržnje pokušavati, da pokrenu i obore pećinu.

O Kristovu stijenu, koja je Petar, bure i oluje mogu se samo razbiti, a da toj pećini nijedan samo kamečak ne mogu uzeti.

Pećina stoji i stajat će! I neka se nitko ne tješi, da se ona danas počela rušiti sama od sebe i u sebi, i da će je nestati pod snažnim udarcima kulture i napretka,

jer bi se takvima mogao sam davo nasmijati i u povjerenju reći: -A što se mučite rušeći ovu pećinu, i što se prerano smijete misleći, da se ona sama u sebi ruši. Ta ja je već 20 stoljeća pokušavam srušiti, a nisam je ni za jedan samo centimetar pomaknuo s njenog od Krista postavljena mjesta!

Jest! Ni vrata je pakla ne će nadvladati!

***

Riječima: -I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga! -daje Petru isto obećanje samo u drugoj slici.

Ako je Crkva zgrada, sagrađena na čvrstu i jedinstvenu temelju, onda kao zgrada ima i vrata, kroz koja se ulazi i izlazi.

Tko ima ključeve, taj može raspolagati zgradom. Taj ima vlast u njoj. Može ulaziti i izlaziti.

Predati nekomu ključeve znači predati mu vlast nad onim što se tim ključevima otvara i zatvara.

Krist Isus obećaje Petru ključeve nebeskoga kraljevstva. A jer kraljevstvo nebesko u ustima samog Spasitelja znači njegovu vidljivu zajednicu na zemlji - Crkvu - to obećavajući ključeve Petru obećaje mu Isus vlast. Petar će biti upravitelj Kristove Crkve. Vršit će službu vidljiva zamjenika Isusa Krista na zemlji.

Trećom slikom: - štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima - Petar može u nebeskom kraljevstvu na zemlji vezati i razrješivati. To jest - obećaje mu se vlast, da može u Crkvi nametati i skidati dužnosti; kažnjavati, opraštati i zadržavati oproštenje. Jednom riječi: obećaje mu se vlast, koja je sadržajem i opsegom općenita, jer Isus veli "štogod", a toliko jaka, da Petrove odluke vrijede i kod Boga. Niti jedan slučaj neće se moći izuzeti ispod Petrove vlasti. Niti jedan čovjek neće moći biti u Crkvi, a da se ne pokorava Petrovoj vlasti.

***

Ovim trim slikama kod Cezareje Filipove Gospodin je Isus javno, odlučno i sigurno obećao svojoj Crkvi Šimuna Petra kao vrhovnog poglavara, kao onoga, koji će svojom vlašću zamjenjivati samoga Krista.

Poglavarstvena vlast prvaka apostolskog zbora nije samo povlastica i osobni dar Šimuna, sina Jonina, koji bi nestao njegovom osobnom smrću, nego je obećan Crkvi kao služba, koja nikada ne prestaje.

Petar kao stijena Crkve ne umire. Umiru samo nosioci te uzvišene i svete službe. Petar ostaje i njegova vlast nije neograničena, nego onakva, kakvu mu je Krist dao. I zato Petar i njegovi nasljednici ne mogu učiti nove vjerske istine osim onih, koje je Krist naučavao, a niti mogu sami upravljati Crkvom bez biskupa, jer je tako Krist odredio.

Prema izloženu možemo punim pravom i nedvojbenom sigurnošću zaključiti: - Izjava Gospodina Isusa Krista, sadržana u 16. glavi Matejeva evanđelja upravljena je Šimunu, sinu Joninu. Njome se u tri različite slike po istočnjačku načinu govora obećaje Petru vrhovna vlast vrhovna poglavara u Crkvi. Gospodin Isus kao apsolutni Gospodar svoga otkupiteljskog djela ističe pred svojim apostolima, budućim nosiocima hijerarhijske vlasti da svoju Crkvu osniva na monarhijskoj osnovici.

3. *Šimun Petar prima vrhovnu vlast*

Bilo je proljetno jutro.

Crvenkaste zrake jutarnjeg sunca podrhtavaju na namreškanoj površini Genezaretskog jezera. Mala ribarska barka, tjerana veslima snažnih ruku vještih ribara, primiče se kraju. Cijelu je noć uzaludno lutala jezerom, jer su ribari bili slabe sreće, i nijesu uhvatili ni jedne jedine ribice.

Na obali stoji čovjek. Obasjan suncem sa istoka gleda lađicu i ribare. Njihova umorna i zamišljena lica diraju ga. Dovikuje im uvjerljivo:

- Bacite mreže s desne strane lađice i sigurno ćete naći što cijelu noć uzalud tražite!

Bez ijedne riječi prigovora i bez najmanje sumnje u srcu ribari slušaju neznanca s obale i bacaju svoju mrežu s desne strane lađice.

Zamalo - i gle čuda! Mreža postade tako teška, da je jedva mogoše izvući. Svi se zgranuše i pogledaše upitnim pogledom: što to znači? Tko je taj čovjek?

U to Ivan šapne Petru: - To je Gospodin!

Na tu riječ Petar zaboravi i na mrežu i na ribe i na svoje drugove u poslu. Skoči u vodu i u tren oka bio je na obali kod svoga Gospodina. Našao se uz Onoga, koga je tako žarko i odano ljubio.

Na obali je već gorjela vatra, a pečena riba i kruh bili su spremljeni za blagovanje. Učitelj je htio iznenaditi i razveseliti svoje iskušavane učenike. Ukazao im se, a to je siguran znak, da se radi o nekoj velikoj i važnoj stvari.

I dok su sedmorica apostola zajedno s uskrsnulim Učiteljem blagovali i sjedjeli po travi oko vatre, a šutnju i iznenađenje prekidalo samo jednomjerno udaranje laganih valića o stranu obale, Isus pogleda Šimuna Petra i nagovori ga:

-Šimune, Ivanov, ljubiš li me većma nego ovi?
Bez oklijevanja, a sjajnih očiju Petar uzvrati:
-Gospodine, Ti znaš da te ljubim!
-Pasi jaganjce moje!

Petar obori oči, a jezerska je voda nekako svečanije nastavila svoju jutarnju pjesmu. Probuđena je priroda kliktala novome danu, dok se sunce lagano dizalo.

-Šimune, Ivanov, - javljao se opet Gospodinov glas - ljubiš li me?

-Gospodine, Ti znaš da te ljubim! - odgovara Petar.

-Pasi jaganjce moje!

U to se negdje iz obližnjeg ovčarskog tora oglašivao pastir zovući svoje ovce, a jutarnja se magla spuštala na rosnu travu.

-Šimune, Ivanov, ljubiš li me? - opet se javio onaj glas.

Petar se začudi ovome pitanju. Kao neka sjeta i tuga obuzele su mu dušu. U svijesti mu se javi, ona kobna noć u Kajfinu dvorištu. U ušima mu odjekne kukurikanje pijevca i glas sluškinje. Grlo mu se stislo i on bi najrađe glasno zaplakao. Upravo onako, kako je gorko plakao, kad se udaljio iz društva slugu i vojnika iz Kajfina dvorišta. Zato sada odgovara tugaljivo: - Gospodine! Ti sve znaš. Ti gledaš u srce i u dušu. Ti znaš da te iskreno ljubim!

- Pasi ovce moje!

***

Zanimljiva idila, zar ne? Da, kad bi Gospodin Isus došao na svijet, da zabavlja ljude idilama. Ali, kad se zna, da Isus iz Nazareta ništa u svome životu ne čini ništa slučajno i za zabavu svojih suvremenika, nego da izvrši svoje životno poslanje - poslanje Spasitelja ljudi, stoga i ova zgoda iz Ivanova evanđelja ima svoje uzvišeno značenje.

I premda su okolnosti idilične, sadržaj je sudbonosno značajan i važan.

U tome času božanski Pastir duša stavlja u ruke Šimuna Petra svoj pastirski štap i predaje mu svu svoju vlast nad ovcama i janjcima svoga stada.

Riječi: Pasi ovce moje... pasi jaganjce moje... ostvaruju ono obećanje, dano Šimunu, sinu Joninu kod Cezareje Filipove. I Petar, koji je do tada bio samo označen za monarha u Kristovoj Crkvi na Genezaretskom jezeru prima stvarnu puninu vlasti nad čitavom hijerarhijom i nad svim vjernicima.

Izrazi: ovce i jaganjci u ustima Spasiteljevim znače sve njegove sljedbenike ili vjernike. Razlog ovakva tvrđenja daje sam Isus, koji sebe naziva dobrim Pastirom, jer veli: - Ja sam dobri pastir! On je pastir, koji ima ovce, i koji za te ovce daje i vlastiti život i brine se za njih, da budu sve u jednome ovčinjaku.

No, poznato je, da Isus nije bio pastir običnih ovaca, koje se pasu po brežuljcima i livadama cvjetne Galileje. On se samo služi slikovitim načinom govora. Židovi su riječju pastir označavali svoje kraljeve, narodne vođe i svećenike. Prema tomu, kad se Gospodin Isus naziva pastirom, to znači, da se zove kraljem, vođom i svećenikom duša, koje je svojom smrću na križu otkupio, jer On daje život svoj za svoje ovce. I jer je samo jedan takav Pastir, koji pozna svoje ovce, koji za njih umire, to je samo jedan ovčinjak, u kojemu su Gospodinove ovce sigurne. Jedan je Gospodin Isus - Spasitelj i spasenje za sve ljude jedno je i njegovo stado na zemlji - Crkva.

Ako, dakle, Gospodin Isus na Genezaretskom jezeru poslije svoga slavnog uskrsnuća tri puta ponavlja Šimunu Petru: -Pasi jaganjce moje! Pasi ovce moje! onda nema nikakve dvojbe, da je upravo tim riječima Gospodin Isus predao Petru svu svoju pastirsku vlast i skrb nad svojim vidljivim društvom na zemlji, nad svojom Crkvom, jer Gospodin Isus nema drugih ovaca i jaganjaca osim duša, koje su povjerovale u Njega kao Božjeg Sina i primile

djelo Njegove otkupiteljske krvi po kupelji krštenja.

Petar je u tome času postao nosilac monarhijske vlasti nad čitavom Crkvom. Započeo je izvršavati vidljivu zamjenu samog Gospodina. U Petru je Gospodin Isus nastavio svoju pastirsku službu u svome kraljevstvu na zemlji.

***

- Pasi jaganjce moje! Pasi ovce moje! - rečeno je Petru. Petar je vidljivi pastir Kristovih ovaca i on će ih pod vodstvom samoga Gospodina čuvati od grabljivih vukova: od heretika, odmetnika i raskolnika. Petar će ih voditi na zdravu pašu i na čistu vodu neprevarljive nauke i čudoređa. U časovima bure i oluje progonstva on će ih sokoliti stojeći na kormilu neuništive Kristove lađice.

Petar neće biti najamnik i plaćenik, koji za volju novca ili bilo koje stvari iskorištava svoje ovce, da ih onda u času kušnje ostavi i pobjegne, kako to čine najamnici.

Petar je otac svojih ovaca, a ne tiranin. U njegovu radu vodi ga ljubav, a ne koristoljublje. On će sam prednjačiti svojim životom kao što pravi otac u svemu prednjači svojoj djeci. I ništa im neće zapovijedati, što sam ne bi mogao i htio držati. Zakon ljubavi, opraštanja i razumijevanja bit će Petrov pastirski štap. I zato se neće zvati vladar i kralj nego - papa, što znači otac.

***

Takav je eto Petar, kome je Gospodin Isus predao puninu svoje vrhovne vlasti u Crkvi.

Takav je bio i Šimun, sin Jonin, a takav će biti i do konca svijeta u svim papama. I

svaki nosilac vlasti vječnoga Petra u Crkvi samo je ponizna i potpuna ostavka u Gospodinovoj ruci. U svakome od njih odsijeva ista vlast i ista služba. Svaki je od njih samo namjesnik Gospodina Isusa. A kao takav pun je ljubavi, dobrote i skrbi za sve svoje ovce, jer je on otac

svih naroda i svih duša kao što je i Isus otkupitelj svih ljudi. I premda danas stanuje u Vatikanu, okružen sjajem obreda i blještavilom zemaljštine, njegovo srce nije privezano uz sve to, jer je svjestan onoga, što su mu na dan njegove krunidbe na ulazu u crkvu Sv. Petra predočili paleći pred njim komadić platna i govorili: - Sveti oče! Tako prolazi slava svijeta! Svaki papa zna, da slava svijeta prolazi kao dim zapaljene tkanine, a vječno je samo ono, što poslije smrti ostaje.

A za to vječno i neprolazno, za opstojnost Kristova kraljevstva na zemlji, svjedoči vječni Petar, jer je samo njemu jedini Pastir duša rekao:

- Pasi jaganjce moje! Pasi ovce moje!

4. *Šimun Petar je svjestan svoga primata i služi se njime (Dj. ap 2,5,10,11,15,).*

Povijesni izvori bjelodano svjedoče, da je Gospodin Isus vrhovnu vlast u svojj Crkvi obećao Šimunu, sinu Joninu, kod Cezareje Filipove, a poslije svoga uskrsnuća i stvarno predao, kad mu je na Genezaretskom jezeru tri puta uzastopce rekao: - Pasi jaganjce moje! Pasi ovce moje!

Nas svakako zanima sada, da li je Šimun, sin Jonin, bio svjestan vlasti i vrhovništva, što mu ga je Gospodin Isus dao, i da li se on tom vlašću stvarno i služio u prvoj Crkvi.

***

Kad čitamo Evanđelja, a napose Djela apostolska, upada nam u oči, da se u svim zgodama, dok se navode imena apostola, na prvom mjestu navodi uvijek Petrovo ime. Petar je uvijek prvi, pa čak i onda, kad se ostali spominju samo skupnim imenom kao jedanaestorica. Petar se uvijek spominje izričito, što svakako znači, da je u zboru apostola imao i ima posebnu značajnu i važnu ulogu, i da je bio priznat kao prvak vlasti i ugleda u tome skupu.

Poseban značaj i veliku povijesnu važnost u odgovoru na postavljeno pitanje o svijesti Petrova primata i o vršenju prvenstvene vlasti Petrove u crkvi zauzimaju svakako Djela apostolska, jer sadrže najstarije i najdragocijenije podatke o razvoju i djelovanju Kristove Crkve od njena postanka u Jeruzalemu pa do njena razvoja u srcu poganstva, do uspostave u Rimu.

I u tome povijesnu spisu nalazimo obilna svjedočanstva, koja nam daju uvid u vršenje vrhovne Petrove vlasti u Crkvi.

***

Na sam dan Duhova, kad Kristova Crkva započinje svoj stvarni život na zemlji kao zajednica vjernika i hijerarhijskih nosilaca vlasti, zanimljivo je istaknuti, da je upravo Petar onaj, koji ispred jedanaestorice apostola ustaje i javno propovijeda sakupljenu narodu, te ih potiče na obraćenje, na djelo pokore i priznanja Isusa Krista obećanim Mesijom i Spasiteljem. A kad se na Petrovu riječ ražališe u svojim srcima i rekoše Petru i ostalim apostolima: -Što da činimo, draga braćo? - i opet je Petar, koji odgovara ispred svih ostalih: - Pokoru činite, i neka se krsti svaki od vas u ime Isusa Krista za oproštenje grijeha svojih; i primit ćete dar Duha Svetoga, jer to obećanje vrijedi za vas i za djecu vašu i za sve daljnje, koje god bude dozvao Gospodin Bog naš! I drugim mnogim riječima zaklinjao ih je i opominjao: Spasite se od ovoga pokvarena naraštaja! (Dj. ap 2,37-40).

***

Za vrijeme Petrova djelovanja u Jeruzalemu Gospodin upravo njemu daje i poseban dar čudesa. Po Petru Gospodin ozdravlja uzeta čovjeka u hramu i tom zgodom Petar opet propovijeda narodu, a kad ga Židovi uhvatiše i predvedoše zajedno s Ivanom pred veliko vijeće, Petar i tu smiono propovijeda svoje uvjerenje i svjedoči za Gospodina isusa.

Da je svjestan svoga položaja, vlasti i ugleda u Crkvi pokazuje zorno i postupak Petrov prema Ananiji i Safiri, koje zbog njihove laži radi novca dobivena za prodanu njivu kažnjava smrću za opomenu svim vjernicima. A jednako tako pokazuje Petar tu svijest i na taj način, što obilazi Samarijom i ondje pohađa od drugih učenika Gospodinovih osnovane crkvene zajednice, dijeli svetu potvrdu i kažnjava nekog vrača Šimuna, koji je za novac htio kupiti silu i dar Duha Svetoga.

***

No, ta se Petrova svijest prvenstva i vrhovne vlasti u Crkvi najviše očituje i dokazuje u ova dva slučaja:

1. u primanju pogana u Crkvu; i
2. u sazivanju i predsjedanju prvog apostolskog sabora u Jeruzalemu.

***

U početku apostolskog djelovanja u Crkvi apostoli sva svoja nastojanja u širenju Evanđelja usredotočuju na Židove. Njima propovijedaju. Od njih osnivaju crkvene zajednice. Od pogana zaziru. Nisu na čistu, da li su i pogani pozvani u kraljevstvo Božje.

Kad se Petar na svome nadzornom putovanju nalazio u gradu Jopi, potakne Gospodin nekog rimskog satnika, imenom Kornelija iz Cezareje, koji je bio dobar čestit i pobožan čovjek, da pošalje svoje ljude u Jopu, i da ondje potraži nekog Petra, koji stanuje u kući Šimuna, kožara, te ga pozovu k njemu u Cezareju.

U isto vrijeme, dok je taj pobožan satnik poslušao glas Božjeg poslanika i poslao k Petru u Jopu svoje ljude, Petar je oko podne sjedio na krovu kuće Šimuna, kožara, i jako je ogladnio. Tad mu se iznenada pokaže ovo viđenje: - Vidje nebo otvoreno i nekakvu posudu, gdje silazi kao veliko platno, koje se na četiri ugla spušta na zemlju. U njemu bijahu svakovrsne četveronožne životinje i gmazovi zemaljski i ptice nebeske. I dođe glas k njemu: Ustani, Petre, pokolji i pojedi! A Petar odgovori: - Nipošto Gospodine, jer nikad nisam jeo, što pogano i nečisto. I glas opet k njemu drugi puta: Što je Bog očistio, ne smiješ ti nazvati poganim. Ovo se dogodilo tri puta, i odmah se posuda uze na nebo (Dj. ap 10,11-16).

I dok je Petar razmišljao, što bi to viđenje imalo značiti, dođu Kornelijevi ljudi i traže Petra. Tada Duh reče Petru: -Evo tri te čovjeka traže. Ustani dakle, siđi

i idi s njima ništa ne sumnjajući jer sam ih ja poslao. Tada Petar razumije da Gospodin traži, da se i pogani prime u Crkvu. I kao prvak apostolski on to odmah učini, jer je pošao u Cezareju k satniku Korneliju i ondje pokrstio njega i cijelu mu obitelj. A kad mu pokršteni židovi na povratku u Jeruzalem prigovaraju i prepiru se zbog toga, što je pošao i k nežidovima, onda im Petar ispripovijedi cijeli događaj i na koncu ovako odlučno završi: - Ako im je dakle Bog dao isti dar kao i nama, koji vjerovasmo u Gospodina Isusa Krista, tko sam ja, da bih mogao to zabraniti Bogu (Dj. ap 12,17).

I na tu Petrovu riječ svi su se pokorili!

***

U prepirci koja je kasnije nastala između pokrštenih Židova i pokrštenih nežidova u gradu Antiohiji o tome naime, da li su pokršteni pogani dužni najprije postati Židovi i obrdžavati Mojsijev zakon, sastao se u Jeruzalemu zbor apostola i starješina, to jest biskupa, na prvo zasjedanje ili na prvi sabor. I kad se na tome saboru dugo i mnogo raspravljalo, ustade Petar i reče: -Draga braćo, vi znate, da je Bog od prvih dana izabrao mene između vas, da iz usta mojih čuju pogani riječ evanđelja i da vjeruju. I Bog je, koji poznaje srca posvjedočio za njih kad im je dao Duha svetoga kao i nama; i kad nije postavio nikakve razlike među nama i njima, očistivši vjerom srca njihova. Zašto, dakle, sad kušate Boga, da metnete na vrat učenicima jaram, koga ne mogasmo nositi ni oci naši, ni mi? Nego vjerujemo da ćemo se spasiti milošću Gospodina Isusa kao i oni (Dj. ap 15,7-11).

Poslije Petrovih riječi nastade šutnja i konac prepirke, a odluka sabora, kojemu predsjeda Petar, glasi: - Jer odlučismo Duh Sveti i mi, da ne stavljamo više nikakva bremena na vas, osim ovoga potrebnoga: Da se čuvate od žrtava idolskih i od krvi i od udavljenoga i od blud-

nosti. Ako se budete toga čuvali, bit će vam dobro. Zdravo! (Dj. ap 15,28-29).

U ovo nekoliko nabačenih činjenica zaključak se sam od sebe nameće. Djela apostolska pokazuju, da je Petar u zboru dvanaestorice svjestan svoga monarhičkog položaja u Crkvi. Svjestan je svoje vrhovne vlasti i on se tom vlašću služi. Svjestan je svoga vrhovnog ugleda i nitko mu to pravo od apostola ne niječe i ne osporava. Šta više! Kad Petar progovori, svi slušaju. Kad Petar nešto učini, to svi jednodušno odobravaju. A to znači, da su za Petrov povlašten položaj u Crkvi i za njegovu vrhovnu vlast znali ne samo Petar nego i apostoli. I dosljedno: ta svijest prvenstva Petrova u Crkvi postoji ne samo u Petru, kome ju je Gospodin Isus dao, nego i u apostolima, koji je poštivaju i uvažuju!

5. Tko je nasljednik Petrova prvenstva u Crkvi?

Nakon utvrđenih činjenica, koje su pokazale, da je Kristova Crkva na zemlji osnovana na monarhijsku temelju, to jest na Petru kao nosiocu prvenstvene vlasti u svim pitanjima vjere, čudoređa i crkvene discipline, nad cijelom Crkvom, nameće nam se pitanje: tko je poslije smrti Šimuna, sina Jonina, nasljednik u prvenstvu i nosilac Petrove vrhovne vlasti? Drugim riječima: na koga je prešla Petrova monarhijska vlast u Crkvi?

Na to pitanje odgovara I. Vatikanski opći sabor ovako: -U svojim nasljednicima, biskupima rimske stolice, koju je on (Petar) osnovao i posvetio svojom krvlju, živi on dalje i dandanas i navijek predsjeda i sudi.

Prema tomu: zakoniti nosilac Petrove monarhijske vlasti u Crkvi je rimski biskup. Rimskom biskupu pripada prvenstvo vlasti u čitavoj Crkvi.

***

A zašto je tako? I kako je došlo do toga, da upravo rimski biskup bude monarhijska glava čitave Crkve, a rimska biskupska stolica vlasnica vječnoga Petra?

***

Nama je već poznato, da se hijerarhijska vlast u Crkvi u pojedinim crkvenim općinama prenosila od jednoga biskupa na drugoga polaganjem ruku. Poznato nam je i to, da su apostoli mjesto sebe u pojedinim gradovima postavljali svoje nasljednike - biskupe. Ovi su opet ostavljali svoje nasljednike, i tako svaka starija crkvena općina može do danas pokazati zakoniti redoslijed svojih biskupa.

Istim načinom po Božjem određenju trebalo se prenositi i prvenstvo Petrovo nad čitavom Crkvom. I prema tomu ono mjesto, gdje je Petar vršio svoju biskupsku i prven-

stvenu vlast, i gdje je kao takav umro, imalo je ostati zakonito mjesto monarhijske glave čitave Crkve. Biskupu toga mjesta snagom nasljedstva imala je pripasti i prvenstvena vlast u Crkvi.

No, da je to postao upravo biskup Rima, dogodilo se to na taj način, što je sv. Petar došao u Rim, boravio u Rimu kao rimski biskup, i kao takav za Nerona i umro u Rimu mučeničkom smrću oko 67. godine.

Budući da je ovo vrlo važna stvar u pogledu utvrđivanja prvenstvene vlasti rimskog biskupa, mi smo dužni, da tu činjenicu o boravku sv. Petra u Rimu osvijetlimo dokazima nepristrane povijesti. I mi smo u stanju, s ponosm to ističem, da to i dokažemo.

***

Koje godine je sv. Petar na putu iz Antiohije preko Korinta stigao u Rim to se ne mže točno ustanoviti. Ali, da je Petar boravio u Rimu, i da je ondje upravljao crkvenom općinom kao njen biskup sve do svoje smrti za cara Nerona, to se danas više ne može zanijekati.

Po svjedočanstvu cjelokupne kršćanske tradicije drugo evanđelje je napisao sv. Marko, učenik sv. Petra i to po želji Rimljana, a prema propovijedima sv. Petra. I da je to uistinu tako, vidi se po načinu pripovijedanja, koje potpuno odgovara živosti i jasnom opažanju jednog sangvinika, kakav je bio sv. Petar. Evanđelje je nastalo oko 60. godine, dok se sv. Marko posve sigurno nalazio u Rimu, jer nam za to svjedoči sv. Pavao u poslanici Kološanima i Filemonu.

Sveti Petar upravlja svoju prvu poslanicu crkvenim općinama u Maloj Aziji. U završetku tog pisma kaže izričito ovako: - Pozdravlja vas u Babilonu svama izabrana crkva i Marko, sin moj! (I Petr. 5,13).

Pod Babilonom se nema shvatiti stari grad u Mezopotamiji, jer je taj bio tada razvaljen i u njemu

nema crkvene zajednice, nego grad Rim, koji stara kršćanska predaja zove tako poradi njegove moralne pokvarenosti. Dosljedno - sv. Petar piše svoje pismo iz Rima, tog pokvarena Babilona, i pozdravlja svoju djecu - kršćane - zajedno sa svojim duhovnim sinom i pomoćnikom Markom.

U posljednjem poglavlju svoga evanđelja sv. Ivan apostol, iznosi Gospodinovo proroštvo o načinu smrti sv. Petra. Po tome opisu, kako ga sv. Ivan navodi, očito je, da je vrijeme kad Ivan piše, a bilo je to 90. godina, svim crkvenim općinama poznato i mjesto i način mučeničke Petrove smrti, jer sv. Ivan završava opis Ivanova proroštva Petru ovom rečenicom: -A ovo reče pokazujući, kakvom će smrću proslaviti Boga! (Iv. 21, 14)

U pismu sv. Klementa - pape - Korinčanima 96. godine čitamo i ovo: - Uzmimo uzvišene primjere iz svojega doba! Radi ljubomora i zavisti biše najvjerniji i najpravedniji stupovi Crkve gonjeni do u groznu smrt. Stavimo sebi pred oči dobre apostole. Petar s nepravedna ljubomora ne podnese samo ovaj ili onaj jad nego svu silu nevolja, te ovako dođe po mučeničkoj smrti na mjesto slave, što ga ide... (5 gl).

Ako papa Klement kao Rimljanin stavlja Petra i Pavla i sebi za uzor u radu i mučeništvu, onda to posve sigurno čini samo zato, jer zna, da su ova dvojica bili u Rimu i ondje podnijeli mučeničku smrt.

Sv. Ignacije, biskup Antiohijski, vođen na mučeništvo u Rim, s puta piše rimskoj crkvenoj zajednici oko 107. god.: -Ne naređujem vam kao Petar i Pavao - oni su apostoli, a ja osuđenik, oni slobodni, a ja vaš rob. (4 gl).

Prema ovome vidi se, da je između Petra i Pavla i rimske Crkve postojala posebna veza i da su ova dva apostola rimskoj Crkvi posebno poznati i dragi. A to je moguće samo tako, ako su u toj Crkvi vršili neku službu i bili joj posebno poznati.

Svjedočanstvo Dionizija, biskupa Korinskog, oko 166.

upravo je dragocijeno, jer u pismu Rimljanima ovako govori: - Oba su ona - Petar i Pavao - sijući sjeme evanđeoske nauke ušli u naš grad Korint i nas osnovali i zajedno su otputovali u Italiju, i kad su i vas slično osnovali u isto su vrijeme pretrpjeli mučeništvo (Kirch str. 47-60).

Očito je, da je sv. Petar boravio u Rimu, osnovao Crkvu i umro kao mučenik zajedno sa sv. Pavlom.

Neki svećenik rimski Gaj u raspravi s heretikom Prokulom za vrijeme pape Zefirina (199-217.) piše: -Ja ti mogu pokazati apostolske spomenike. Jer želiš li ići bilo na Vatikan bilo na Ostijski put, u susret će ti doći spomenici onih, koji su ovu crkvu osnovali!

A spomenici apostola, o kojima ovdje govori svećenik Gaj, mogu biti samo spomenici Petra i Pavla, jer drugi apostoli nisu bili u Rimu. Budući da svećenik Gaj spominje Vatikan i Ostijsku cestu, očito je, da se radi o grobovima - Petra na Vatikanu, Pavla na Ostijskom putu.

***

Ako nekomu sve ovo nije dovoljan dokaz, da je sv. Petar doista boravio u Rimu, onda možemo navesti i takav dokaz, kojem će svaki povjesničar vjerovati. To su iskopine u starome Rimu, koje se sada nalaze u Vatikanskom muzeju.

Na primjer: posuđe s Petrovom slikom; stara medalja s njegovom slikom; preko dvije stotine raznih crteža i slika iz života sv. Petra na stijenama i sarkofazima u rimskim katakombama, kao i često spominjano Petrovo ime u natpisima. Sve to očito je jamstvo Petrova boravka u Rimu, te profesor Adolf Harnack, protestant, piše: -Mučenička smrt Petrova u Rimu jednoć se poricala zbog različitih razloga. Danas je očevidno za svakoga istraživača, koji nije zaslijepljen, da je to bila zabluda, jer kamenje govori."

Jednako se izražavaju i Lietzmann i P. Styger i svaki onaj, koji istinu traži i istinu poštuje i voli. Naše želje mogu biti i drukčije, al što možemo, kad kamenje govori.

I po tom glasu utisnutih slova, crteža i slika na kamenu rimskih katakomba, sigurno je da je Šimun, sin Jonin, boravio u Rimu, bio rimski biskup i kao takav umro mučeničkom smrću za cara Nerona. A kad je ta činjenica zajamčena i sigurna, onda je snagom Kristova obećanja vječni Petar udario svoju trajnu stolicu vrhovne vlasti u Rimu. I tako su zakoniti nasljednici Petrovi na rimskoj biskupskoj stolici ujedno i nosioci monarhijske vlasti u Crkvi. Na biskupe rimske prešla je Petrova vrhovna vlast u Crkvi. Rim je sjedište Petra, koji ne umire i koga vrata pakla neće nikad nadvladati!

V. Znaci prave Kristove crkve

... vjerujem u jednu, svetu katoličku i apostolsku Crkvu..." (Nicejsko - Carigradsko vjer.)

1. *Koji su znaci prave Kristove Crkve?*

Za nas ljude, koji smo po svojoj ljudskoj naravi, usmjereni prema osjetnoj spoznaji, pa po vanjskim promjenama, osnovanim na svjetlosnim, zvučnim i drugim gibanjima, zamjećujemo prisustvo nekih predmeta, zbivanja i tako dolazimo do njihova poimanja, svijet znakova i raspoznajnih osobina igra veliku, važnu i značajnu ulogu.

Znak nas uvodi u poznavanje neke stvari.

Po znaku se jedna stvar razlikuje od druge i na taj način omogućuje njenu spoznaju.

Znak upada u oči i upozoruje na ono što se odmah ne zapaža.

Po stanovitu znaku, koji je utisnut na zlatan sat ili na srebreni nakit zlatar odmah i bez posebna ispitivanja zna, da li je to pravo ili krivo zlato, da li je dragocjenost ili ne.

Po stanovitu svojstvu tkanine krojač, odmah zna, da li je neka tkanina od vune, pamuka, od umjetne ili prave svile.

I tako svaka stvar ima za nas neki svoj točno određeni znak, koji nam omogućuje sigurnost upoznavanja njene ispravnosti i razlikovanja od drugih sličnih stvari.

***

Kad već govorimo o najvećoj i najznačajnijoj povijesnoj stvarnosti - o vidljivome društvu, koje po Božjoj odredbi i po Božjem uređenju postoji na ovome svijetu, da bude jedino sredstvo u postizavanju konačne i vječne sreće za svakoga čovjeka, nameće nam se pitanje, da li to i takvo društvo kao povijesna stvarnost ima neki siguran znak, neku svoju točno označenu legitimaciju, po kojoj se lako i sa sigurnošću može odmah upoznati kao Božje djelo i kao sredstvo vječnog usrećivanja?

***

Sigurno je i izvan svakog raspravljanja, da je Gospodin Isus osnovao samo jedno vidljivo društvo, kome je dao vidljivo hijerarhijsko uređenje u smislu monarhije, jer je samo Petru predao puninu svoje trostruke, božanske vlasti. Povijesno je utvrđeno i to, da to društvo ne nastaje kao plod razvoja ondašnjih ekonomskih odnosa nego kao suvereno djelo volje Gospodina Isusa i nema nikakve sumnje, da je prvo kršćanstvo u svojoj palestinskoj koljevci jedinstvena cjelina.

Međutim, zna se, da je s vremenom ljudski elemenat u Crkvi dolazio do svoga izražaja, te je svojom ograničenošću i strastvenošću pokušavao ograničavati i samu Istinu, koja živi u Kristovoj Crkvi, pa su radi toga manji ili veći dijelovi crkvene zajednice, zadojeni ohološću i tvrdoglavom upornošću svoga ljudskog mišljenja odpadali od središta kršćanstva i od njena kamena temeljca - vječnog Petra.

Na taj su način nastajale i osnivale se nove kršćanske sekte, koje su u svome naučavanju vjerskih i čudorednih istina i pravila života potpuno ili djelomično zastranile i prekinule vezu s vidljivom glavom Kristove Crkve - s papom.

***

Među najstarijim otpalim skupinama u prvim stoljećima kršćanstva ističe se: arijevstvo, macedonijevstvo, monofizitstvo, monotelestvo i dr.

Njihov je broj bio velik, ali su s vremenom gotovo nestale i osušile se kao suhe grane i danas ih još samo povijest po dužnosti spominje.

Mnogo veće i zamašnije značenje imale su tri kobne rane, koje je oholost i tvrdoglavost zadala otajstvenu tijelu Kristove Crkve. A to su: istočni raskol, protestantizam i anglikanizam.

Istočni raskol je pod Focijem, a kasnije pod Cerularijem 1053. odvojio od crkvenog jedinstva velik dio kršćanskog

istoka, i to upravo one pokrajine, gdje je Kristova Crkva bujno cvala u prvim stoljećima svoga djelovanja.

Protestantizam je otuđio Rimu u šesnaestom stoljeću velike mase germanskih naroda i lišio ih bistrih izvora svetih sakramenata, a posebno žrtve sv. Mise i Euharistije, tog divnog čuda Kristove prisutnosti u Crkvi i životna kvasca jedinstva, dok je Majku Mariju lišio njenog majčinstva i svih njenih značajnih oblika.

Anglikanizam je po želji kralja Henrika VIII zabacio poslušnost papi i pošao putem protestantizma. A jedan i drugi razcjepkao se na bezbroj većih i manjih ogranaka i danas se još dijele i umnožavaju.

***

Kad imamo u vidu ove povijesne činjenice, nastaje pitanje, preko kojega ne možemo preći, mogu li se svi ovi ogranci kršćanstva, kako danas žive i svaka za sebe prisvaja pravo naziva prave Kristove Crkve, mogu li se one stvarno nazivati i smatrati istinitim predstavnicama i vjernim čuvaricama nepokvarena kršćanstva?

***

Očevidno je, da je to posve nemoguće. Samo jedna od svih tih grana kršćanstva istini za volju može u svom naučavanju i djelovanju biti istinita. Samo jedna može biti Kristova Crkva, jer se sve ostale u bilo kojoj točki naučavanja od nje razilaze i prema tomu ne mogu biti predstavnice istinita i nepokvarena kršćanstva.

***

Po čemu se dakle, sa sigurnošću može poznati, koja je prava Kristova Crkva? I koji su to nesumljivo sigurni znakovi istinske Kristove zajednice na zemlji.?

***

Kao što se pravi dragulj može po nekim osobitim svojstvima i znakovima već izvana raspoznati od krivotvorena tako se vrlo lako dade i prava Kristova Crkva raspoznati od svih onih, koje to nisu. Božanski njen Osnivač - Isus Krist - dao joj je neke posve jasne i nesumljivo sigurne biljege, po kojima se ona razlikuje od svih lažnih sekti, pa bile one i kršćanske.

Te pak vlastitosti prave Kristove Crkve proističu iz same osobe njena osnivača - Isusa Krista - a nužno su ove četiri:

Jedan je samo Isus - i njegovo kraljevstvo mora biti jedno.

Isus je svet i njegovo djelo ima zadaću da posveti ljude. Zato i njegova Crkva mora biti kraljevstvo svetosti.

Isusova ljubav obuhvaća sve ljude, zato i njegovo kraljevstvo - Crkva - mora biti univerzalno, općenito, katoličko.

Isus je jedino apostolima dao svoju trostruku vlast i poslanje, zato se i njegovo kraljevstvo mora temeljiti na apostolima - mora biti apostolsko.

I tako eto prave oznake Kristove Crkve jesu one iste, koje pripadaju i osobi Isusa Krista. Prava Kristova Crkva mora biti obilježena oznakama: jedinstva, svetosti, općenitosti i apostolstva. Ili kako to već od općeg sabora u Niceji 325. god. ispovijeda i istok i zapad, kad ovako ponavljaju u vjerovanju: - Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu! Zato s pravom Papa Pio IX naglasuje u pismu engleskim biskupima 1864. : - Prava je Isusova Crkva po Božjem ugledu sastavljena i raspoznaje se po ova četiri biljega, koje u vjerovanju tvrdimo, da treba vjerovati, a svaki je od ova četiri biljega tako s drugima povezan, da ga se od njih ne može rastaviti" (D 1686).

Ta četiri biljega prave Kristove Crkve ne potvrđuje samo kršćanska predaja, nego su u dubokoj unutrašnjoj vezi s bistvom same Crkve i sa samim sobom.

Po svome izvoru Crkva je bitno apostolska, po uređenju

jedna, po unutrašnjem i intezivnom djelovanju sveta, a po izvanjskom i ekstezivnom djelovanju općenita - katolička.

Zbog toga je potrebno govoriti o sva četiri ova znaka prave Kristove Crkve, da je upoznamo i da joj s još više poštovanja, svijesti i ljubavi pripadamo.

To će biti predmet naših slijedećih promatranja!

2. *U čemu se sastoji vanjsko i unutrašnje jedinstvo Crkve?*

Među izvanjskim sigurnim znakovima prave Kristove Crkve nalazi se na prvome mjestu oznaka jedinstva. Kristova Crkva je samo ona, koja posjeduje vanjsko i unutrašnje jedinstvo.

Poznato je, da je Gospodin Isus uvijek i postojano naglašivao, da želi osnovati jedno vidljivo društvo, koje će sa svim ovlastima čuvati i posjedovati njegovo otkupiteljsko djelo i dijeliti ga.

U svojim mnogobrojnim pričama o nebeskom kraljevstvu, koje je njegova Crkva na zemlji, ističe da je to kraljevstvo:

kao grad sagrađen na gori.

kao svjetiljka, koja se ne stavlja pod vagan nego na svijećnjak, da svijetli svima u kući;

kao gorušično zrno, koje je doduše najmanje od svega sjemena, ali koje zasijemo na njivi postaje pravo drvo, te na njegovim granama borave i gnijezde se ptice (Mkt 13,31-32);

kao kvasac, koji pomiješan s tri mjerice brašna ukiseli cijelu masu (Mt 13,34);

kao blago sakriveno u polju (Mt 13, 44);

kao mreža u koju se love dobre i zle ribe (Mt 13, 47);

kao stado, koje predvodi jedan pastir, a koje noćiva u jednom ovčinjaku (Iv 10,16).

Jedan je grad, jedan je svijećnjak, jedno je zrno, jedan je kvasac, jedna je mreža, jedno je stado i jedan samo pastir, pa prema tomu i kraljevstvo Božje na zemlji, koje Krist osniva na jednomu i vječnome Petru: - Na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju! (Mt 16,18), mora biti i jest jedinstvena organska cjelina.

***

O toj potrebi organske cjeline prave Kristove Crkve na zemlji ne sumnjaju ni apostoli, jer sveti Pavao piše Timoteju: - Jedan je Bog i jedan posrednik Boga i ljudi - čovjek Krist Isus, koji dade sebe za otkup za sve... (I Tim 2,5). A u poslanici Efežanima: - Jedno tijelo i jedan Duh, kao što ste i pozvani u jednoj nadi prema zvanju svome (Ef 4,4).

Ako k tomu dodamo i ono što sveti Pavao u drugim svojim poslanicama tako lijepo i neprestano ističe, da je Krist glava Crkve, a Crkva tijelo njegovo, sastavljeno od mnogo članova, a po glavi to jest Kristu sjedinjeno u jednu, jedinstvenu zajednicu, sazidano u jednu nedjeljivu građevinu, onda nema sumnje da prava Kristova Crkva mora posjedovati oznaku vanjskog ili organskog jedinstva.

Ne može biti više Kristovih Crkava, jer bi u tom slučaju Krist kao glava Crkve bio razdijeljen u sebi, a ljudi bi se u isto vrijeme spasavali istinom i laži, što je u sebi protuslovno. A znamo, da Gospodin Isus u raspravi sa svojim protivnicima, kad mu ovi podvaljuju da pomoću Belzebuba, poglavice đavolskog izgoni đavle, otvoreno izjavljuje: -Svako kraljevstvo, razdijeljeno u sebi, opustjet će, i svaki grad ili dom razdijeljen u sebi neće se moći održati (Mt 12, 25).

***

No, a zar bi mudrost Božja mogla dopustiti da cijena najveće žrtve - smrt Kristova na Križu - bude prepuštena rasipu ljudskih mišljenja?!

***

Bez organskog, vanjskog jedinstva Crkve, posve se sigurno ne bi moglo održati ni unutrašnje jedinstvo Crkve, a ipak je očito, da prava Kristova Crkva mora biti jedin-

stvena u vjeri i vjerskim istinama, u hijerarhijskoj upravi, i u bogoštovlju - to jest liturgiji.

Sav Isusov rad i napor odvijao se u tom pravcu, da ljudima pripravne volje ostavi čist i snažan izvor žive vode vječnih istina, jer je On poslanik Božji, koji dođe s neba, da bude put, istina i život, i da svaki čovjek bez razlike, koji vjeruje u njega i njegovo otkupiteljsko poslanje, primi život vječni po njemu.

Evanđeoska Isusova nauka nije određena samo jedno pokoljenje ili samo za jedan narod, jer Isus govori: -I druge ovce imam, koje nisu iz ovoga ovčinjaka, i one mi valja dovesti... (Iv 10,16). -Idite, dakle, po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakomu stvorenju! (Mk 16,15).

Svako stvorenje ove zemlje i u svakom stoljeću do konca svijeta mora čuti Gospodinovo evanđelje i to isto i nepromjenljivo. I tako dugo, dok se radosna vijest o boravku Svijetla svijeta na zemlji ne proširi po svemu svijetu, nema konca svijeta jer Isus reče: -I propovijedat će se ovo evanđelje o kraljevstvu po svemu svijetu za svjedočanstvo svim narodima, i tada će doći svršetak (Mt 24,14).

Gdje god bude ljudi propovijedat će se ovo evanđelje, objavljivat će se tajne Božjeg života, naučavat će se zapovijedi Vječnoga. A sve to u tom obliku i sadržaju može biti moguće samo u onoj zajednici, koja je uvijek i svagdje jedna i jedinstvena. Zbog toga i naglašava veliki Pavao: -Jedan Gospodin, jedna vjera... (Ef 4,3).

***

Osnivajući svoju Crkvu, Gospodin Isus joj daje i točno određeno društveno uređenje. Kristova Crkva mora počivati na Petru koji ima puninu trostruke vlasti.

-Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju! (Mt 16,18).

-Pasi ovce moje, pasi jaganjce moje (Iv 21,16).

-Simone, Simone, evo sotona zatraži da vas rešeta kao pšenicu; ali ja sam se molio za tebe, da vjera tvoja ne oslabi, i ti obrativši se, utvrdi braću svoju! (Lk 22, 31-32).

Gdje je Petar, ondje je i Krist, koga Petar vidljivo predstavlja.

Gdje je pećina, na kojoj je sazidana kristova Crkva, ondje je i prava Kristova Crkva.

Dosljedno, hijerarhijsko jedinstvo, po kojemu su svi vjenici, bez obzira na to, gdje borave, po svojim svećenicima povezani s biskupima, a preko biskupa s Petrom, očito dokazuje da je takva zajednica prava Kristova Crkva.

Hijerarhijsko jedinstvo jedino odgovara onoj Gospodinovoj tvrdnji: - i bit će jedno stado i jedan pastir (Iv 10,16).

***

Gospodinovo životno djelo ovjekovječuje i u sredstvima posvećenja, u vidljivim znakovima - svetim sakramentima - pomoću kojih se ljudima pripravne volje po Kristovu određenju dijeli milost i posvećenje, zasluge Križa.

Sveti su sakramenti ostavljeni Crkvi kao dragulj Gospodinove otkupiteljske krvi. Gospodin ih je sam ustanovio sedam i tako ih uredio, da uspješno obuhvaćaju sav čovjekov život na zemlji.

Krstom se čovjeku otvaraju vrata u Kristovu zajednicu vjernika. Čovjek se rađa za život djeteta Božjega i postaje građanin neba. Potvrda ga jača i čini kvalificiranim svjedokom Kristovim. Postaje vojnik i borac za Kristovo kraljevstvo, i sposoban za Isusove ideale i za njegovo pravo u životu pojedinaca, obitelji i društva boriti se do krvi i mučeništva. Pričest je hrana, kojom se prima Početnika milosti - Gospodina Isusa - i postaje sposoban život milosti u sebi čuvati. Ispovijed vraća posvetnu milost ako ju je čovjek poslije krsta teškim grijesima

izgubio. Sveta pomast olakšava čovjeku teško bolesnu njegove boli, jača ga za borbu s napastima i đavolom, a u slučaju potpune nemoći daje i oproštenje grijeha. Sveti red osigurava hijerarhijske nosioce vlasti u Crkvi i po tome propovjednike evanđelja i djelitelje milosnog života. Ženidba pak posvećuje vezu muža i žene u svrhu rađanja i odgajanja novih članova Kristova kraljevstva.

Prema tomu: samo ona zajednica, koja ima i priznaje svih sedam sakramenata, ima pravo zvati se Kristovom Crkvom. Samo je ona prava, koja u svim razmacima svoga postojanja na zemlji ima jednu te istu žrtvu svete Mise, koju je Gospodin Isus na posljednjoj večeri ustanovio, da bude žrtva Križa u srcu Crkve.

Oznake vanjskog i unutrašnjeg jedinstva, osnovane na samoj želji njenog Osnivača, a koje nužno izviru i iz same Isusove osobe, koji je ta Crkva, siguran su provodić u prepoznavanju prave Kristove Crkve.

Simboličko jedinstvo ili jedinstvo u naučavanju, hijerarhijsko jedinstvo ili jedinstvo uprave, te liturgijsko jedinstvo ili jedinstvo svete Žrtve i svetih sakramenata, sigurno će nas dovesti do prepoznavanja prave Kristove Crkve.

I zato s kardinalom Faulhaberom možemo završiti ponavljajući: - Jedan Bog i jedan Otkupitelj! Jedan križ i jedan žrtveni kalež za sve narode. Jedna je zajednica otkupljenih i jedan cilj zemaljskog putovanja (Stimmen 470).

Kršćanska zajednica, koja u svim vremenskim razmacima od Krista do danas posjeduje i čuva sve ovo nesumljivo ima vanjsko i unutrašnje jedinstvo, a po tomu i pravo, da bude prava Kristova Crkva, kojoj se svako ljudsko srce može s pouzdanjem prikloniti, sigurno, da ga samo ta zajednica preko Golgote i Križa vodi u svijetlo slave vječnog Tabora u Božjem životu!

3. *Oznaka jedinstva ispunjuje se samo u rimskoj Crkvi*

Oznaka jedinstva sadrži u sebi: jedinstvo u naučavanju vjerskih istina, dogmatsko jedinstvo; jedinstvo u upravi, hijerarhijsko jedinstvo; jedinstvo u načinu štovanja Boga, liturgijsko jedinstvo.

Ako nekoj vjerskoj zajednici, koja se smatra pravom Kristovom Crkvom, nedostaje samo jedna od ovih oznaka jedinstva, ona se ne može zvati pravom Kristovom Crkvom.

***

Pokušajmo se sada zaustaviti na kršćanskim zajednicama, koje se žele zvati Kristovim pravim Crkvama. I objektivno pogledajmo, da li imaju oznaku jedinstva.

***

U susretu s pravoslavnom ili odijeljenom istočnom crkvom, koja je preko Focija i Cerularija zabacila prvenstvo i vrhovnu vlast rimskog biskupa i tako prekinula od Krista postavljenu vezu upravnog jedinstva s vidljivom glavom Kristove Crkve, opažamo, da se ta crkva počela u sebi cjepati i stvarati takozvane manje ogranke samostalnih autokefalnih crkava.

Gubitkom hijerarhijskog jedinstva uprave nestalo je i najčvršćeg uporišta za čuvanje vjerskog jedinstva. I jer nema Petra, komu je obećana povlastica neprevarljivosti, jer nema Pećine, iza koje stoji Krist, istočne pravoslavne crkve danas se stvarno razilaze u vjerskom - dogmatskom jedinstvu premda još čuvaju jedinstvo žrtve - Misu.

No, jer se na njima ne ispunjuju od Krista postavljene oznake jedinstva, one ne mogu biti prava Kristova Crkva.

***

Još manje to mogu biti - protestanti i kalvini - vjerske zajednice 16. stoljeća, jer su uz hijerarhijsko jedinstvo uprave zabacili i dogmatsko jedinstvo u naučavanju. Oni stvarno i ne priznaju postojanje vidljive Kristove Crkve. Ne priznaju ni učiteljstvo, jer Sveto pismo može tumačiti svatko, kako mu se svidi, dok usmena predaja za njih uopće i nije izvor vjere i ćudoređa.

Svete sakramente djelomično priznaju, dok svetu Misu kao nekakvu žrtvu Novog Zavjeta nemaju. To je za njih samo uspomena bez stvarnog sadržaja.

***

Preostaje, da ispitamo, ima li rimska, katolička Crkva sve uvjete, koji se na temelju oznake jedinstva traže, da bude prava Kristova Crkva?

***

Jednog dana dođe katolički misionar, svećenik, u neki kraj Japana, gdje se činilo, da je zbog progonstva katolika gotovo nestalo.

Došavši u selo, skupilo se oko misionara u predvečerje dana mnogo muškaraca. I svi su ga čudno gledali i ispitljivim pogledima mjerili.

Tada jedan od prisutnih izvuče ispod odijela uslijed progonstva već slomljeno raspelo i upita misionara:

-Poznaš li ovoga?

-To je naš Spasitelj, koji je na Križu za ljudske grijehe umro!

Klimanje glavama i značajno međusobno pogledavanje prođe među prisutnima.

Na to jedan starac izvuče izlizanu već sliku Majke Božje i upita stranca:

-Poznaš li ovu ženu?

Svećenik privuče sliku k ustima, poljubi je i reče:

-To je blagoslovljena Majka našeg otkupitelja!

Žutoj se djeci zasvijetliše oči od velike radosti, a njihov poglavica nastavi:

-U jednom dalekom i velikom gradu stanuje biskup, kojeg mora slušati sav svijet, jer ga je Krist postavio svojim zamjenikom, znaš li za njega?

- To je sveti Otac u Rimu, nasljednik sv. Petra, i on me k vama šalje, da vam navijestim radosnu vijest otkupljenja, a vašim dušama da dijelim Kristovu milost po svetim sakramentima.

Na tu misionarevu izjavu svi prisutni zagrliše svećenika i uz radosne suze povikaše: Mi imamo jednu vjeru i jedno srce! (A. Koch, Homil Quellenwerk II. 315, 8, str. 316).

Žuta ova djeca sunčanog Japana prepoznali su svoga svećenika, prepoznali su službenika prave Kristove Crkve. Po vjeri u Krista raspetoga i u njegovu djevičansku Majku, po jednom zajedničkom ocu, koji po odredbi Kristovoj stanuje u Rimu i upravlja cijelim svijetom u pitanjima vjere, ćudoređa i crkvene stege, Japanci su upoznali, da je njihov misionar pravi svećenik Kristov, a crkva, kojoj pripada, i koja ga k njima šalje, prava Kristova Crkva.

I doista! Iskreno proučavanje rimske katoličke Crkve, pokazuje svakom tražitelju istine, da je ona prava Kristova Crkva, jer se samo na njoj u punini i savršeno ispunjavaju Kristovi biljezi jedinstva.

Na čitavom svijetu, gdjegod ima svoju djecu, bez obzira na njihovu narodnost, rasu i boju, nez obzira ma njihovo obrazovanje i stupanj kulture, svuda se ispovijeda ista vjera sadržana u apostolskom i micejsko-carigradskom vjerovanju. I visoko obrazovani Europljani kao i primitivni Bantu crnci u Africi priznaju Boga Stvoritelja, Krista Otkupitelja, Duha Svetoga Posvetiteljem, a Majku Božju čistom Djevicom i Majkom gospodina Isusa. U Australiji kao i u Americi vjernici se klanjaju Isusu u

tajni oltara i ispovijedaju vjeru u prekogrobni život u opstojnosti neba i pakla, priznaju uskrsnuće tijela. Četrnaest patrijarha, 1120 biskupa i 315.000 svećenika po svim krajevima zemaljske kugle stoje čvrsto pod vrhovnom upravom sijedoga starca na Vatikanskom brežuljku u Rimu. Svi oni slušaju i pokoravaju se tom starodrevnom namjesniku Kristovu na zemlji, Svi, oni propovijedaju istu nauku. Svi oni vrše istu vlast. Svi oni dijele iste sakramente njih sedam po broju. Svi oni prinose Božjem veličanstvu istu nekrvnu žrtvu Novoga Zavjeta - svetu misu. Na svima se njima ispunja Kristovo obećanje: - Tko vas sluša, mene sluša, tko vas prezire, mene prezire! I ono drugo: -Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!

***

Slijep, gluh i bezosjećajan mora biti onaj, koji na tako jasnim činjenicama povijesne stvarnosti ne bi mogao uvidjeti, da samo rimska Crkva posjeduje sve biljege oznake jedinstva, koje su znak prave Kristove Crkve. Samo rimska Crkva je prava Kristova Crkva, jer je samo ona uvijek i svagdje bila jedinstvena u svome dogmatskom naučavanju, i hijerarhijskoj upravi i u dijeljenju svetih sakramenata kao i u služenju sv. Mise. Zato upravo u naše dane papa Pio XII. u svojoj enciklici "O Crkvi kao otajstvenu tijelu" mjesto svake oznake jedinstva stavlja naziv: rimska. Želi istaknuti da je samo rimska Crkva prava Kristova Crkva, jer samo ona među svim kršćanskim crkvama posjeduje u punini oznaku jedinstva. I samo se o njoj može reći:

- Ti si jedini znak vječnoga na ovoj zemlji:
i sve što ti ne preobrazuješ, nadvladava smrt!
(G. v. Le Fort: Hymnen)

4. *Svetost kao biljeg prave Kristove Crkve*

A/ Pojam svetosti

Najveća pogreška malih i umišljenih ljudi jest u tomu, da Gospodina Boga promatraju iz istog gledišta kao i sami sebe, te misle, da je Božje osobno dostojanstvo i lična nepovredivost jednaka njihovoj ograničenoj i blijedoj nepovredivosti. A jer se nikada nisu izbliza susreli s veličanstvom vječnoga upravljača svemira, njihovo je gledanje posve površno i ljudsko, ograničeno samo na predodžbene mogućnosti njihove mašte, koja se sama po sebi ne može dovinuti do spoznaje, da bi Bog mogao biti nešto posve različito od svega onoga, što oni zamišljaju, da bi On morao biti.

U knjizi Izaije proroka čitamo u šestome poglavlju opis veličanstva Božjega onako, kako ga je taj veliki vidjelac Božji gledao u svome viđenju.

Izaija piše:- U godini smrti kralja Ozije vidjeh Svemogućega, gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skut je njegov ispunjao hram.

Serafi su stajali pred njim. Svaki je imao šest krila. Dvjema je zaklanjao lice svoje, dvjema noge svoje, a dvjema se lebdeći držao.

Jedan je vikao drugome:- Svet, svet, svet je Gospod nad vojskama! Puna je sva zemlja slave njegove!

I zadrmaše se pragovi na vratima od glasa, kojim su vikali, i kuća se napuni dima.

Tada ja povikah: Jao meni! Ja sam izgubljen; jer sam čovjek nečistih usana i stojim kod naroda nečistih usana. I ugledah kralja Gospoda nad vojskama vlastitim očima! (Iz 6,1-5).

***

Slično piše i novozavjetni prorok sveti Ivan, apostol,

u svome Otkrivenju. I on je vidio veličanstvo slave Vječnoga, koji sjedi na prijestolju kao suvereni vladar, a oko Njega su duhovi Božji, starješine i propovjednici Istine, koji bez prestanka pjevaju dan i noć: - Svet, svet, svet Gospodin Bog svemogući, koji bijaše, koji jest i koji će doći (5,9).

***

Ljudskom je jeziku posve nemoguće izraziti ono, što je Bog u sebi. Ljudske se riječi gube u slikama i usporedbama, ne bi li tako bar malo dale naslutiti ono, što je Bog u sebi, a što ljudski govor nije u stanju izreći.

Govoreći o Bogu mi samo ističemo ono, što Bog nije. Nazivamo Ga dobrim, puninom Dobrote, puninom svih savršenstava, najmoćnijim, svemogućim, vječnim, nepromjenljivim, jednostavnim, neizmjerivim, čistim činom. Dajemo Mu nazive, koji nikome od nas ne pripadaju. A sve to u našim ustima zvuči kao tepanje bespomoćna djeteta.

Bog je uzvišeniji i savršeniji od svake naše pomisli, viši od svake uzvišenosti, ljepši od svake zamišljene ljepote, bolji od svake moguće dobrote.Ta On je sama Istina, i jedina Istina, sama Ljepota i jedina Ljepota, punina, Dobrota i jedino Dobro. Njegovo ime, kojim se sam nazvao iz gorućeg grma pred Mojsijem pod brdom Horebom glasi:- Ja jesam, koji jesam!(2 Moj 3,14).

On jedini jest. U njemu je punina bitka. A jer je bitak ono što nužno jest i što ne može ne biti, zbog toga je Bog jedini Bitak, jedini, koji jest. On jedini posjeduje puninu života i savršenstva jednim činom, jer u njemu nema nikakve mogućnosti usavršavanju, i zato je Bog punina dostojanstva, uzvišenosti, slave i nepovredivosti.

***

Nepovredivost, dostojanstvo i uzvišenost, vlastitosti

Božjeg bića, to je ono, što se označuje jednom riječi, kad kažemo:- Bog je svet!

Bog je svet. Bog je punina svetosti, jer samo Njemu pripada punina dostojanstva i nepovredivosti. Njemu jedinomu pripada naslov bistvene svetosti, jer je samo On-Bitak. I zbog toga se Božje veličanstvo očituje i Izaiji proroku i Ivanu apostolu u obliku veličanstvena prijestolja, pred kojim vječno odjekuje:- Svet, svet, svet je Gospodin Bog nad vojskama!

Naš Bog je svet, jer je pun dostojanstva i nepovredivosti, jer u Njemu i Njegovu životu postoji vječno podudaranje i vječni red između Njegove spoznaje i Njegove Ljubavi. Bog se vječno spoznaje kao osobna Istina i Bog se vječno ljubi kao osobna Ljubav. I u tome vječnom životu triju osoba u jednoj naravi postoji razlog trostrukog svet, postoji izvor svetosti.

***

Bitno svojstvo dobrote jest u tome, da se ona želi što više raširiti. Bog, koji je punina dobrote, jer je punina bitka, također se želi što više proširiti. I to je razlogom da je Bog izvan svoga božanskog života htio imati bića koja će primiti svoj opstanak i svoj bitak kao dar vječne Dobrote i Ljubavi. To je razlogom, da vidljivi svijet nosi biljeg Božje dobrote i ljubavi, koja ga je stvorila. Svijet je stvorila Dobrota svetoga Boga zato u knjizi Postanka čitamo da Gospodin poslije svakog svog djela govori:- I bilo je dobro! Sve što izlazi iz ruku Svemogućega bilo je i jest dobro, jer ljubav i dobrota ne može činiti zlo, budući da je svako zlo ili grijeh svojstvo i vlastitost razumnih stvorova, koji red u svijetu ne poštivaju nego samovoljno ruše i tako stvarima i svojim životnim sposobnostima, koje je Dobrota stvorila, niječu njihovu svrhu i određenje.

Po dobroti Vječnoga mi svoje postojanje priznamo kao dar. Razlog svoga života nemamo u nama samima.

Mi smo posljedica i djelo Vječnoga uzroka, a taj je Bog. Naše osobno dostojanstvo i naša lična veličina, a po tomu i nepovredivost, koju drugi moraju poštivati, ima svoj izvor u povezanosti s Bogom. I u koliko smo više i svjesnije povezani s Vječnim, u koliko poštivamo red i savršnost stvorova oko sebe, a i svoja vlastita životna određenja, u koliko vršimo zapovijedi i zakone od Boga postavljene kao granicu našeg moralnog ljudskog djelovanja, u toliko više sudjelujemo i sami u nepovredivosti i dostojanstvu Božjeg bitka, u toliko se i za nas može reći, da smo sveti.

***

Iz navedena je očito, da i čovjek može biti svet. I čovjeku može pripadati takvo dostojanstvo, koje ga čini nepovredivim i vrijednim poštivanja. Ali uvijek s tom pretpostavkom, da on to nema sam po sebi kao svojinu i vlastitost svoga bića nego kao primljeni dar, koji izvire po vezi s Bogom, koji je svetost, a po tomu dostojanstvo i nepovredivost.

***

Kad je Mojsije pasao ovce svoga tasta Jetra u blizini brda Horeb, najednom opazi, da jedan grm gori plamenom, a nikako ne izgara. Ta neobična i čudnovata pojava privuče njegovu pažnju i pobudi znatiželju, te on pođe, da iz neposredne blizine vidi to čudo!

Ali kad se približi gorućem grmu, začuje odjednom glas, koji ga upozori i zapovijedi: -Ne primiči se bliže ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto, na kojem stojiš, sveto je tlo! (Moj 3,5).

Zašto je Mojsiju zabranjen pristup prema grmu koji gori a ne izgara? Zašto je morao najprije skinuti obuću s nogu? Ta zar ono mjesto po svojoj vanjštini nije ostalo isto kao prije?

Ostalo je isto i nije izvana promijenilo, ali radi posebne Božje prisutnosti, koja se očitovala u obliku grma, koji gori, a ne izgara, ono je mjesto postalo, dionik Božje nepovredivosti. primilo je dostojanstvo, koje samo Bogu pripada. Postalo je sveto.

***

Na bijegu pred svojim bratom Ezavom dođe Jakov umoran od puta na jedno pusto mjesto i ondje, imajući kamen pod glavom, zaspi.

U snu vidje Jakov, kako se neke visoke ljestve dižu do neba, a anđeli silaze po njima gore i dolje. Nad ljestvama gore ugleda Gospoda, koji mu obeća, da će biti s njim i da će od njegaova potomstva učiniti velik narod.

Kad se Jakov probudi, napuni se strahopoštovanja., i reče sam sebi: - Kako je časno ovo mjesto. Jest, ovdje je kuća Božja i ovdje su vrata nebeska! (Moj 28,7).

I kad se kasnije vraćao opet u svoju zemlju na onome je mjestu podigao žrtvenik Gospodu Bogu i prinio žrtvu. Na taj je način pokazao da mu je ono mjesto časno i nepovredivo, jer je na tome mjestu i sam gledao veličinanstvo Božje, koje svojom prisutnošću posvećuje svaku stvar i svaku osobu.

I kad bismo tako prolistali čitavo Sveto Pismo, kad bismo izbliza promatrali sve one osobe, mjesta i stvari, koje svete knjige nazivaju svetima, onda bismo se dovoljno uvjerili, kako taj naziv - svet, koji u punini samo Bogu pripada, a označava dostojanstvo, nepovredivost i uzvišenost Božjeg bića, primaju i ostala stvorenja Božja samo po vezi s Najvišim. Njihova nepovredivost, uzvišenost i dostojanstvo, njihova svetost, samo je znak, da su povezana s Bogom, da je Bog u njima prisutan, i da Gospod u njima očituje svoju prisutnost i svoje božansko djelovanje.

I što je netko više povezan s Bogom, što je netko potpunije predao sebe u Božji posjed, što netko savršenije

ostvaruje Božju volju očitovanu u redu i zakonitosti svijeta i prema tomu čini moralno dobro, to je njegovo osobno dostojanstvo veće, a njegova nepovredivost potpunija. Takav sudjeluje u svetosti samog Boga. Takav je i sam svet. Pred takvom osobom uistinu osjećamo pravo strahopoštovanje, koje je Mojsiju skinulo obuću s nogu, a Jakova potaknulo, da onaj kamem Bethelm namaže uljem u znak posvete. Takvi pojedinci imaju velik utjecaj i na svoju okolinu.

***

Evo jednog primjera!

Jednostavni kapucin brat Konrad fon Parzham, koji do duboke starosti vrši službu vratara u starom samostanu sv. Ane u Altötingu, i za kojega za vrijeme života zna samo najbliža okolina, postaje svetac kome se danas utječemo. U njegovu se životu pripovijeda, da je iz njegovih očiju izbijala neobična snaga, kojoj se nije moglo odoljeti.

Jednog dana dođe u ispovjedaonicu u Altötingu jedan mladić, koji je tako glasno plakao, da se ispovijednik začudi i upita mladića za razlog njegove žalosti.

Mladić odgovori: - Ja sam najveći grešnik na svijetu. Kad sam maloprije zamolio komadić kruha na samostanskim vratima, došao je jedan stari redovnik i pogledao me takvim pogledom, da sam se sav stresao!

Odakle ova tako neobična snaga i moć u očima jednostavna starca, da se okorjelo srce i grijesima zatrpana duša ovoga mladića s najvećom skrućenošću ispovijeda i vraća k svome zaboravljenom Bogu?

Što je ovaj mladić ugledao u onim oslabljenim staračkim očima, da su samo plač i bol mogli vratiti mir u njegovo uznemireno srce?

Odgovor je jednostavan.

Brat Konrad fon Parzham je služio Gospodu. Njegovo

je srce potpuno pripadalo svome Bogu i zbog toga je iz njegovih očiju odsjevala nepovredivost, dostojanstvo i uzvišenost. Svetost je Božja stanovala u njegovoj duši. I onaj je mladić iz očiju brata Konrada jasno pročitao da je svetost punina dostojanstva, nepovredivosti i uzvišenosti, koja pripada samo Bogu, jer je samo Bog punina Bitka, a po Bogu i iz Boga i svima onima koji su s Bogom povezani, te sudjeluju u Božjoj svetosti.

5. *B/ Svetost Osnivača Crkve*

Pojam svetosti, o čemu smo prošli puta govorili, sadrži u sebi dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost.

Samo ono biće, koje jedino nužno jest i ne može ne biti, a koje mi zovemo - Bog, samo to Biće posjeduje puninu dostojanstva, uzvišenosti i nepovredivosti, i može se nazivati - svetim.

Ostala bića, koja svoj izvor imaju u tom jedinom Biću kao u svome uzroku, mogu više ili manje sudjelovati na dostojanstvu, uzvišenosti i nepovredivosti Božjoj, i po sjedinjenju s Njim primati dio na Božjoj svetosti.

I dok Gospodinu Bogu pripada svetost nužno i bistveno, ostala je stvorenja primaju nenužno kao dar Božje dobrote. A kako se odnos Boga prema stvorovima ostvaruje u različitim, manje ili više savršenijim oblicima, zbog toga i svetost u stvorovima može biti veća ili manja, savršenija i manje savršena.

***

Po učenju katoličkih teologa, a na osnovu Svetog Pisma, Gospodin Bog je od vijeka htio, da se Njegovo sjedinjene sa stvorenjem u jednom stvoru ostvari na najsavršeniji način. Božja ljubav je od vječnosti htjela da u jednom stvoru izvan Božjeg života nađe svoj najsavršeniji odgovor, i da tako to stvorenje primi od Vječnoga najsavršeniju posvetu za dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost. Bog je u svojim vječnim i nedokučivim odlukama prije svakog drugog stvorenja htio Pomazanika svetosti, Boga i čovjeka, Isusa Krista. Htio je čovjeka, dakle stvorenje, koje će na tako savršen način biti sjedinjen s božanstvom, te će njegova ljudska narav potpuno pripadati drugoj osobi presvetog Trojstva.

Tajna presvetog Trojstva, u kojoj božanski život vječno ključa u trostrukom odnosu, gdje otac vječno spoznaje

svoju božansku bit i rađa svoju osobnu i jednu Riječ, a Otac i Sin, Roditelj i Rođeni u vječnu nesebičnu darivanju sebe postaju izvor Ljubavi - Duha Svetoga; tajna trostrukog altruizma, gdje je osoba Oca čisti i nesebični polet prema Sinu, a osoba Duha Svetoga dar Oca i Sina u vječnoj Ljubavi božanske volje, ta tajna duboka i neistraživa ograničenu ljudskom razumu, nalazi svoj ljudski odgovor po tajni utjelovljenja u čovjeka, koji svoj ja ima u Bogu.

Tajna utjelovljenja Sina Božjega kao tajna sjedinjenja dviju naravi - ljudske i božanske - u, drugoj osobi presvetog Trojstva, ostvarenje je najsavršenije veze između Boga i stvorenja, a po tomu i mogućnost najsavršenijeg dokaza ljubavi stvorenja prema Stvoritelju.

Ljudska Isusova narav ne prestaje biti stvorenje, jer je počela bistvovati u krilu čiste nazaretske Djevice, u granicama, koje nužno stavlja ljudska narav, ali bez granica u otvorenosti, koju pruža božanskom ovlaštenju, jer je ona čitavim svojim bićem u potpunom vlasništvu Božjem.

Isusovo se čovještvo u tolikoj mjeri predalo Bogu, da ono samo za sebe ne čini ništa. Ono je samo čin poslušnosti i kao živa žrtva paljenica, koju trajno sažiže vatra božanstva, jer to čovještvo uopće i nema sposobnost da rekne svoj ljudski ja, budući da je njegov ja u drugoj božanskoj osobi, u vječnoj Očevoj Riječi.

I na taj se eto način po tajni Utjelovljenja najsavršenije povezalo nebo i zemlja, Stvoritelj i stvorenje. Po toj vezi, gdje se stvorenje potpuno predalo u vlasništvo svome Stvoritelju jer po riječima sv. Pavla: - Sin Božji, Isus Krist, nije bio Da ili ne: u Njemu je samo Da", po toj vezi s Bogom i ljudska Isusova narav prima najveće dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost, i u najvišem stupnju postaje sveta. Tako sveta, da punim pravom možemo reći: povijesna ličnost Gospodina Isusa iz Nazareta pojava je neizmjerne svetosti Boga na zemlji, jer je to Isusovo čovještvo sveto svetošću Boga.

***

Zar bi ovu činjenicu trebalo i posebno dokazivati nama, koji se ponosimo svojom pripadnošću Gospodinu Isusu, nama, koji dobro znamo, da upravo na tajni Utjelovljenja, na činjenici, da su u Isusu Kristu dvije naravi - ljudska i božanska - sjedinjene u osobi Riječi, da na toj tajni počiva sve naše vjerovanje i sva naša životna očekivanja? .... nama, koji bez te tajne, kao temelji kršćanstva, ne bismo mogli biti ono što stvarno jesmo: djeca Božja i putnici u jedan bolji, ljepši i vječni život?

***

Nama to posve sigurno ne bi trebalo dokazivati. Ali, jer mi želimo biti na čistu, da smo članovi prave Kristove zajednice, i jer želimo pokazati, da je katolička Crkva jedina prava Kristova Crkva, zbog toga nas zanima, da li se u njoj u punom značenju obistinjuje oznaka svetosti, što su već prvi opći sabori u Niceji i Carigradu u 4. stoljeću postavili kao nepobitni znak prave Kristove Crkve.

Prava Kristova Crkva mora biti sveta. To znači, da se na njenom Osnivaču, na njenoj nauci i na svima onima, koji po toj nauci žive mora nedvojbenom sigurnošću odrazivati dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost, koja pripada samo Bogu kao jedinome Biću.

Zbog toga nas zanima svetost našega Osnivača. Zbog toga želimo sami sebe podsjetiti na neke činjenice iz Gospodinova života, koje će nam pokazati, da je njegovo čovještvo posjedovalo najsavršeniji stupanj svetosti, jer je trajno bilo povezano s božanstvom.

***

Po svjedočanstvu očevidaca, a i istih Isusovih nepritatelja, Gospodin Isus je činio mnogobrojna čudesa. Dakle takva djela, koja su izvan mogućnosti ljudske djelatne moći.

Pravo čudo je uvijek siguran znak, da je tu prisutno božanstvo, te već onaj slijepac od rođenja, komu je Isus vratio vid, govori pred židovskim sudom: - Znamo, da Bog ne sluša griješnika, nego onoga sluša, tko se boji i poštuje Boga i vrši njegovu volju. Otkako je svijeta, nije se čulo, da je tko otvorio oči rođenome slijepcu. Kad on ne bi bio od Boga, ne bi mogao ništa činiti (Iv, 9, 31-33).

Jednako svjedoči i viječnik židovski Nikodem: -Znamo, da si učitelj od Boga došao, jer nitko ne može ovih čudesa činiti, koja ti činiš, ako Bog nije s njime (Iv 3,2).

Ako dodamo da Isus sva svoja čudesa čini u svoje ime, jer govori bolesnicima: -Progledaj! (Lk 18,44)... Hoću, očisti se! (Mt 8,3)... Ustani, uzmi svoju postelju i pođi kući svojoj (Mt 9,6)... Lazare, izađi napolje (Iv 11,44). Ako se sjetimo da je u svoje ime i grijehe opraštao, što samo Bog može, onda je sigurno da je sve to mogao samo onda činiti, ako je sam Bog, to jest, ako je u sebi imao božansko počelo djelovanja ili božansku narav.

No poznato je, da se Gospodin Isus i sam poziva na takav zaključak, kad veli: - Ako ne činim djela Oca svoga, ne vjerujte mi! Ako ih činim i ako meni ne ćete vjerovati, djelima vjerujte, da upoznate i da se uvjerite, da je Otac u meni i ja u Ocu (Iv 10,37-38). I na drugom mjestu: - I tko vidi mene, vidi onoga koji me je poslao! (Iv 12,45)... -Koji vidi mene, vidi Oca...Vjerujte mi, da sam ja u Ocu, i da je Otac u meni, ako li ne, poradi samih djela vjerujte (Iv 14,9;11) .... Sve, što ima Otac, moje je (Iv 16,15). .... Ako se ja sam slavim, slava je moja ništa. Otac je moj, koji me slavi za kojega vi govorite, da je vaš Bog. Ali vi ga ne poznajete, a ja ga znam, i kad bih rekao da ga ne znam, bio bih lažan kao i vi .... I prije nego je Abraham postao, ja jesam (Iv 8, 54-58).

***

Nisu li sve ove Gospodinove izjave, dovoljno jasne? Zar iz njih ne izbija očita činjenica, da je Gospodin Isus pravi Sin Božji? Zar ova riječ: - I prije nego Abraham postade, ja jesam! - ne znači posve jednako kao onaj: - Ja jesam, koji jesam! - što ga je Mojsije slušao podno Horeba, kad je pred gorućim grmom skinuo svoju obuću, jer je ono mjesto radi Božje prisutnosti bilo sveto?

Ako Gospodin Isus tvrdi o sebi, da on jest, a vidimo da tvrdi, ne znači li to, da sebi prisvajaa Božji bitak, da je pravi Bog. A ako je pravi Bog kao što jest, ne pripada li mu onda punina nepovredivosti, dostojanstva i uzvišenosti, nije li onda svet. I to ne samo kao Bog, jer o tomu nema sumnje, nego i njegova ljudska narav, u kojoj "stanuje sva punina božanstva bistveno" (Kol 2,9), postaje najsavršenijim dionikom najvećeg dostojanstva, uzvišenosti i nepovredivosti, postaje sama sveta.

***

I doista! Pred tim svetim čovještvom Gospodina Isusa, koje odsjieva dostojanstvom i nepovredivošću, gnjevni Nazarečani ne mogu izvesti svoju opaku namjeru, da ga strmoglave s litice, na kojoj je bio sazidan njihov grad, jer Isus pokraj njih prođe i mirno otiđe u Kafarnanum, da se nikada više k njima ne vrati. Pred tom uzvišenom svetošću, sluge poslani od velikih svećenika, da ga uhvate u hramu, zaboravljaju za što su zapravo došli, a jednako tako samo jedna Gospodinova riječ: -Ja sam! u Gecemaniju one posljednje noći Isusova zemaljskog života obara na zemlju vojnike, da mu se ne usužuju približiti.

Uzvišenost ove Svetosti, koja je Isus, nitko nije mogao koriti za bilo kakav grijeh. Gospodinu nitko nije mogao ništa predbacivati, jer su svi u saobraćaju s njim osjećali neko posebno poštovanje i snagu svetosti, koja je izbijala iz njegove osobe.

Tako je bio uzvišen i pun dostojanstva, da su za njim

išle mase svijeta i slušajući ga zaboravljali na sve svoje tjelesne potrebe.

I radi svega ovoga, što smo samo letimice nabacili, s puno sigurnosti možemo zaključiti da je Osnivač Crkve svet. gospodin Isus je sama svetost, jer je Sin Božji, druga osoba presvetog Trojstva. Uzvišen je i pun dostojanstva, jer je "pun milosti i istine" (Iv 1,14). "On je slika Boga nevidljivoga, prvorođeni prije svakog stvorenja. I u njemu je sve stvoreno, što je na nebu i na zemlji, što se vidi i što se ne vidi" (Kol 1,15-16). Njega "Bog uzvisi i darova mu ime, koje je nad svako ime, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna na slavu Boga Oca - Isus Krist je Gospodin" (Fil 2,9-11).

Isus Krist je svetost, jer je Bog!

Od svoje kolijevke u zemaljskom raju pa sve do svršetka svoga postojanja u vremenu i prostoru čovjek se nikada ne može odreći osnovne težnje svoga života: ne može zanijekati da želi postati Bogu sličan. Mogućnost Neograničenoga čovjekova je slaba strana, i on joj u životu nužno podliježe.

U zemaljskom raju nastoji je ostvariti bez Boga, jer više vjeruje đavlu kao stvorenju nego Bogu kao svome Stvoritelju. Blagovanjem ploda sa zabranjena drveta želi biti kao Bog i znati dobro i zlo, a doživljava potpuni slom, koji mu otvara oči i pokazuje svu golotinju duše i tijela bez ovisnosti o Bogu.

U gradnji tornja kod Babela ponavljaju se ista nastojanja. Materijalnim sredstvima - opekom i smolom, djelom mnogobrojnih ruku čovječanstvo želi doprijeti do Boga, skinuti ga s njegova prijestolja i prisiliti da se pokori samovolji čovjeka - boga.

Jednaka nastojanja pokazuje i Prometej iz stare klasične mitologije, koji očituje otpor prema bogovima i krade im vatru, dok mnogobrojni rimski carevi traže, da im se iskazuju božanske počasti i prinose žrtve kao bogovima.

Pojava kršćanstva za nekoliko stoljeća samo odvraća svijet od ludovanja, da sami svojim ograničenim silama nastoje sličiti Bogu. Šesnaesto stoljeće i slijedeća stoljeća vraćaju čovjeka na stare pogreške i ludovanja. Javlja se oduševljenje sa starim klasičnim dobrom i želja za poganskim načinom života. Stvara se pojam humanizirana čovjeka, koji za sebe traži neograničenu slobodu, bez patnje i boli, bez suza i žalosti. Izdiže se čovjek, koji sam u sebi nosi sve uslove sreće, radosti i mira. Čovjek, koji sam gradi svoju sreću i kome nitko osim njega nije potreban.

Izdizanjem takva čovjeka, čovjeka humanizma i renesanse, možda je dovelo do toga, da se između Stvoritelja

i stvorenja napravi nepremostivi jaz i da se stvorenje uhvati u koštac sa svojim Bogom željno, da Svemogućega na svaki način skine s Njegova uzvišena prijetolja, a na Njegovo mjesto postavi čovjeka - boga, jer čovjek po svojoj naravi ne može biti bez Boga. Ili kako je to - dosljedno sebi - učinio njemački filozof Nietsche, koji je tog čovjeka-boga prozvao Nadčovjekom.

***

Titansku ovu borbu čovjeka-boga s pravim i jedinim Bogom ruski je romanopisac Dostijovski shvatio u svojim romanima: Zločinstvo i kazna, Demoni, i Braća Karamazovi, pa na snažno obrađenim likovima: Raskoljnikova, Kirilova, Stavrogina, Ivana Karamazova, Svidrigajlova i drugih pokazao zorno i gotovo opipljivo, kako ta titanska borba pojedinaca i čitave zajednice protiv Vječnoga svršava u nemoći i bijedi, i strašnoj praznini ludovanja.

Raskoljnikov želi biti Nadčovjek. Prezire svaki zakon, osim onoga, što ga sam stvara. Čini i pokus. Ubija staricu lihvarku, ali ne možda iz požude za njenim novcem, nego da tako pospješi napredak čovječanstva k Nadčovjeku... Ako Boga nema, zašto on to ne bi mogao mirno, hladno i posve svjesno učiniti? A zašto poslije ubojstva nije miran? Zašto ga izjeda grizodušje? Zašto je nemiran? Zašto rascjepan, podjeljen, podvojen? Zašto ono gorko priznanje: -Ja sam sebe ubio, a ne staricu!, koje je dokazom da ima jedna viša norma djelovanja u čovjekovu životu, da ima viši od čovjeka, koji traži i sudi! I tako jadni Raskoljnikov na koncu spoznaje, da svijetlo prave čovjekove veličine dolazi iz onih jednostavnih stranica, koje govore o jednome Nadčovjeku - o Bogu, koji je radi ljudi postao čovjek. Raskoljnokov nalazi svoje smirenje u Isusu Kristu, kojeg je puno Evanđelje.

Jednako se dešava i u Demonima o braći Karamazovima.

Nakon svih bespomoćnih nastojanja demonskog Kirilova, koji u samoubojstvu vidi svoj nadčovječanski uspon, a svršava u ludilu i bjesomućnosti, i poslije Braće Karamazova, koji prihvaćaju tri đavolova prijedloga iz one Gospodinove napasti u pustinji, Dostojevski, koji nije katolik, a još manje klerikalac, dosljedan svome vidovitom geniju i svome oštrome zapažanju u svim ovim djelima gleda konačno ostvarenje sklada svijeta u Bogočovjeku - Isusu Kristu. Samo se u Njemu po slobodi i ljubavi slabi čovjek sjedinjuje s Bogom, pobožanstvenjuje se, nalazi život i na zakoniti način stječe božanska svojstva, za kojima svom dušom žudi. Vjera u Boga uvjet je za vjeru u čovjeka i prirodu. A u Bogočovjeku Isusu kristu, koji je u svojoj osobi posvetio i čovjeka i materiju, sve se ove tri vjere sastaju.

***

Dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost Vječnog bića, koje jedino jest, svetost svemogućeg Boga, koji trajno živi u tajni trojstva, svoj ljudski odgovor nalazi u čovjeku Isusu, u drugoj božanskoj osobi, koja u vremenu prima ljudsku narav i posredstvom čiste Djevice postaje članom ljudske zajednice.

Gospodin Isus je na taj način i kao čovjek najveća svetost, jer je njegovo čovještvo u potpunom posjedu Boga.

Po svojoj bi vezi Boga sa stvorenom ljudskom naravi u Isusu Kristu bilo potpuno zadovoljeno Božjoj ljubavi. Gospodin bi Bog na taj način dobio od stvorenja po stvorenju najsavršeniji dokaz ljubavi. No božja je ljubav htjela, da Bogočovjek ne bude sam, nego da ima uza se i mnogobrojnu svoju braću. I radi toga je Gospodinu Isusu od vijeka određeno kraljevstvo slobodnih bića, koji će se s njim povezati i preko Njegove ljudske naravi postati dionici božanskog života u trojstvu. Božanski čokot

- Isus - nosit će na sebi mnogobrojne loze, a Dobri Pastir pasti će nebrojeno stado svojih ovaca.

***

Ako je čokot svet, pun dostojanstva, uzvišenosti i nepovredivosti, jer je njegovo čovještvo potpuno u vlasništvu Božjem, onda posve sigurno moraju biti svete i loze, koje svu svoju životnu snagu crpe iz čokota - iz Krista Boga.

Ako je Isus Krist kao osnivač vidljivoga društva - Crkve - sama svetost, onda jednako tako i to društvo, koje je On, mora biti obilježeno biljegom svetosti.

On je doduše ostavio zemlju i uzašao na nebo, sakrio se pogledu naših očiju, da tako iskuša snagu naše vjere i čvrstoću našeg pouzdanja, ali to ne znači, da nas je zato ostavio bespomoćnim i jadnim sirotama.

Njegov odlazak k Ocu uvjetovao nam je poslanje Duha Istine, koji je naše posvećenje i naš Posvetitelj! Gospodinovim uzašašćem mi smo u životu presvetog Trojstva dobili sigurnu kopču, na koju se i sami sa sigurnošću možemo privezati, jer je u Isusovu čovještvu i naše čovještvo primilo u Trojstvu najveću čast i odlikovanje. Gospodinovo sveto čovještvo, koje se nalazi u vječno blaženom životu Trojedinoga, daje nam mogućnost posvećenja jer po riječima svetoga Pavla i svetoga Ivana: Gospodin je Isus po svojoj ljudskoj naravi naš posrednik i zagovornik kod Oca.

A ne smijemo zaboraviti i na tu činjenicu, da sva životna Gospodinova nastojanja idu za tim, da svojoj Crkvi ostavi sva potrebna sredstva posvećenja.

Njoj ostavlja bogatstvo svoje Istine sadržane u Evanđelju, koja daje točan i siguran odgovor na sva životna pitanja i tako omogućuje svakome čovjeku, da spozna smisao i svrhu svoga boravka na zemlji. Obećanjem nagrade za dobro i kazne za zlo djelo daje snagu čudorednom zakonu

i tako osigurava njegovu trajnost. Mogučnošću pokore za počinjene grijehe daje poticaj i okrepu težnji za moralnim usavršenjem. Molitvom pak, koja se poput mirisa ruže diže iz otvorene čaške duše prema svome stvoritelju kao znak spremnosti vršiti Njegovu volju, pokazuje na najuspješnije stepenice, koje dovode k Bogu. Sedmerim izvorima milosti, što izviru iz njegova bogočovječanskog Srca, posvećuje se zemlja i njeni stanovnici. Žrtva svete Mise neprestano obnavlja tragediju Golgote i tako suspreže ruke vječne Pravde, da ne plane na ohole sinove ljudske, dok nebrojeni samostani muških i ženskih redova poput širokih parkova u velikim gradovima čuvaju svježinu zraka religioznosti i smisao za ono jedino potrebno - spasiti dušu.

Gospodinovo životno djelo nije okamina. Ono je živa zajednica. I kao takva prenosi se iz stoljeća u stoljeće, iz pokoljenja na pokoljenje, uvijek s istom zadaćom i uvijek istim sredstvima milosti i posvećenja.

Kristova Crkva mora trajno čuvati sve one vlastitosti, kojima se odlikovao i Njen osnivač. Njegova velikosvećenička molitva: - I ja se posvećujem za njih, da i oni budu posvećeni istinom" (Iv 17,19) - mora se trajno i potpuno ostvarivati. Gospodin je postao svet, primio je dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost, da od Njegove punine svi mi primimo milost i posvećenje i tako ostvarimo osnovnu težnju svoga života: sjedinjenje s Bogom i postanemo dionici Božje naravi. Gospodin je bio svet, da na taj način svaki od nas postane dionik Božjeg života, a čitava Njegova zajednica "izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti narod, stečeni puk" (I Petr 2,9).

***

Ako je dakle, Bogočovjek Isus Krist - za sva stoljeća i za sva vremena jedini put, kojim se ostvaruje sjedinjenje čovjeka s Bogom i postaje dionik božanske naravi,

a po tomu pun dostojanstva, nepovredivosti - svet, jer nema drugog imena pod nebom danoga ljudima, u kojemu bismo se mogli spasiti, osim u imenu Isus, zbog toga i Isusova Crkca kao živa zajednica Njegove prisutnosti na zemlji mora između ostalih biljega nositi i biljeg svetosti. Mora i sama biti sveta.

Posve je nemoguće, da ona zajednica u kojoj trajno živi osobna svetost - sam Bog - ne bi očitovala bogate i vidljive plodove svetosti...

Nemoguće je, da svetost osnivača Crkve, koja je tako očito izbijala iz Isusa za vrijeme Njegova života ne bi jednakim sjajem pokazivala svoje svijetlo i u svojoj zaručnici na zemlji...

Radi toga - prava Kristova Crkva samo je ona, koja je sveta!

5. *Katolička Crkva je prava Kristova Crkva, jer:*

A) Posjeduje ideal svetosti

Među svim kršćanskim crkvama, koje se pozivaju na naslov prave Kristove crkve, samo je jedna uistinu prava. Samo jednoj pripada i može pripadati taj naslov. I to onoj, koja od Krista pa do naših dana čuva neokaljanom biljeg svetosti, te u svojo nauci, u sredstvima posvećenja, u molitvi i u svome sakramentalnom životu nije nikada ni za jednu samo dlaku odstupila od onoga, što je Gospodin Isus na početku dao.

Ako se sjetimo da su sve kršćanske crkve nastajale kao posljedica oholosti, prkosa, svojeglavosti i samovolje onih, koji se nisu htjeli pokoriti rimskome biskupu, jasno je da takve stvari ne mogu biti u skladu i spojiti se s nepovredivošću, uzvišenošću i dostojanstvom, sa svetošću velikog Boga, a i sa svetošću Gospodina Isusa, koji živi i djeluje u Crkvi, jer je On ta Crkva.

Odbacivanjem vrhovnog poglavara, premda je Isus izričito rekao samo sv. Petru: - Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu! (Mt 16,18) ... Pasi ovce moje, pasi jaganjce moje! (Iv 21, 15-18), kako to čini pravoslavna crkva... Tvrđenjem da je samo vjera i bez dobrih djela dovoljna za spasenje, premda kod sv. Jakova izričito čitamo: -Vjera, ako nema djela, mrtva je u samoj sebi! (Jak 2,17)... Nijekanjem Gospodinove stvarne i bistvene prisutnosti u Euharistiji, premda Gospodin neopozivo govori: -Tijelo moje doista je jelo, i krv moja doista je pila (Iv 6, 55)... I na zadnjoj večeri: -Ovo je tijelo moje, koje se za vas daje.. Ovaj kalež je Novi Zavjet u krvi mojoj, koja se za vas prolijeva (Lk 22, 19-20)... Zabacivanje sakramenata ispovijedi, premda su izvan svake sumnje Isusove riječi na dan njegova uskrsnuća koje govori apostolima: -Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite

grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani (Iv 20,22-23)... Nijekanjem hijerarhijske vlasti, premda se zna, da je upravnu, svećeničku i učiteljsku vlast Gospodin Isus izričito predao samo zboru svoje dvanaestorice i rekao im: -Tko vas sluša, mene sluša, a tko vas prezire, mene prezire. A tko prezire mene, prezire onoga, koji je mene poslao (Lk 10,16).... Dopuštenjem razrešivosti pravovaljano sklopljene ženidbe, premda stoji napisano: -A ja vam kažem, da svaki, koji otpusti svoju ženu, osim za preljuba, navodi je da čini preljubu, i tko se oženi s otpuštenom, čini preljubu (Mt 5, 32)... Zabacivanjem štovanja Blažene Djevice Marije i svetaca, što je najljepša baština starih kršćanskih vremena, a jednako i činjenica, da ne posjeduju redovništvo kao najljepši cvijet evanđeoskih savjeta, te krune savršenstva Evanđelja, za koje Isus umire na Križu, kako sve to susrećemo u protestantizmu, kalvinizmu, anglikanizmu i ostalim suvremenim kršćanskim crkvama, ne spojivo je sa zahtjevom, što ga Isus postavlja: -I ja se posvećujem za njih, da i oni budu posvećeni istinom! (Iv 17,19). Ili s onima: -Dok opstoji nebo i zemlja, ni jedna jota, ni jedna kovrčica slova iz Zakona neće nestati, a da se sve ne ispuni! (Mt 5, 18).

Još više! Gdjegod je grijeh kumovao i stvarao nešto mimo volje Vječnoga, ondje ne može biti govora o svetosti, koja bistveno samo Bogu pripada, a i svima onima, koji su s Bogom u vezi. I to je razlogom, da biljeg svetosti u punini pripada samo katoličkoj, rimskoj Crkvi.

A zašto?

***

Radi toga, jer samo ona na temelju povijesnih svjedočanstava od Krista do danas čuva neokaljani poklad Isusova evanđelja, posjeduje čiste izvore posvećenja: sedam svetih sakramenata, ima jedinstveno bogoslužje, posjedu-

je bogastvo molitvena života po samostanima, tim cvjetnim oazama evanđeoskih savjeta, i može pokazati obilne dokaze pravih čudesa, koja se zbivaju posredstvom članova, koje je posvetila.

Nebrojene stranice dugih dvadeset stoljeća iznose pred naše oči nebrojene borbe, što ih je katolička Crkva izdržala, da očuva čistoću Kristove nauke. Nije pokleknula ni pred Arijem, ni pred Macedonijem, od kojih je prvi nijekao Kristovo božanstvo, a drugi božanstvo Duha Svetoga. Odvažno je branila čast i dostojanstvo materinstva Blažene Djevice Marije protiv Nestorija, koji joj je htio osporiti njen najljepši ures: čast Bogorodice,... Nije popuštala ni Pelagiju, koji je iskrivljivao nauku o potrebi milosti i tvrdio da se čovjek može opravdati sam svojim silama i zaslužiti milost. Neumorno je branila nepogrešivost vrhovnog Pastira u pitanjima vjere i čudoređa. Opirala se carigradskom cezaropapizmu i nije dopuštala, da se svjetovna vlast miješa u njenu upravu i u njenu nauku. Izvore pak svoga naučavanja- Sveto Pismo i Usmenu Predaju- pazila je kao zjenicu oka. Iskazivala im je čast kao samome Gospodinu, jer je u njima uvijek gledala i gleda Isusa. One su joj svete i nepovredive, jer govore o Onomu, koji je svetost. Trajno je promicala štovanje Majke Božje i svetaca, njihovih kipova i slika. I bila je u osmom stoljeću pripravna na najteže žrtve u krvi, ali se tog štovanja nije odrekla.

U naletu težnji za napretkom i znanošću, u doba humanizma i renesanse, kad su istina i ljepota, sadržane u knjigama starog poganstva, a ona je te knjige sačuvala čovječanstvu, zablještile oči djece Novoga doba, te su se ona opojena prividnošću počela razbacivati najpogubnijim idejama i osnivati najrazličitije struje u filozofiji; kad su se javljali enciklopedisti, prosvjetari, štovatelji zdravoga razuma, pristaše Kanta, Fichtea, Schopenhauera, predstavnici pozitivizma, razvoja i sličnih teza, i u ime znanosti nazivati kršćansku Istinu preživjelom, zastarjelom, staromodnom, te se rugati stvaranju svijeta po Bogu, koga se ne vidi, a Krista proglasiti mitom, bajkom, ili u najmanju ruku bolesnim i umišljenim čovjekom, katolička je Crkva i tada ostala nepokolebljiva čuvarica one nauke, koja daje sigurne odgovore na pitanje: odakle sam? zašto sam? i kamo idem? i sa sigurnošću rješava pitanje postanka svijeta i njegove svrhe, postanak čovjeka i njegova smisla na ovoj planeti. Devetnaest svojih sabora, na kojima je Istina slavila slavlje, okrunila je baš u to vrijeme i dvadesetinu- vatikanskim prvim -, na kojemu je mirno i neustrašivo osudila kao i uvijek sve zablude ljudskoga duha, a posebno liberalizam i racionalizam, te vrhovnom poglavaru Crkve postavila krunu neprevarljivosti u pitanjima vjere i ćudoređa. Ona i nove naše dane sprema svoj dvadeset i prvi- vatikanski drugi - sabor, da zanosom novih Duhova obogati svijet ravnodušnosti, koji se guši u svojoj praznini i besmislenosti izživljavanja.

Ako k tomu dodamo bezbroj poslanica rimskih biskupa, mnoštvo zaključaka pokrajinskih i općih sabora, u kojima se prikazuje, tumači i iznosi bogastvo evanđeoskih istina i ćudorednih zahtjeva, onda nam biva jasno, da je samo rimska Crkva čuvala i čuva onu istu nauku, koju je Krist donio svijetu kao sredstvo čovjekova sjedinjavanja s Bogom, i da joj prema tomu pripada naslov: sveta.

***

Na čistoći nauke temelji se i čistoća sredstava posvećenja, koja je Gospodin Isus ostavio svojoj Zaručnici na zemlji.

Od svoga početka rimska je Crkva uporno branila svaki od sedam svetih sakramenata. Opirala se svakom prestrogom i nastranom zahtjevu u pogledu javnih pokornika. Nije prihvatila prestrogo mišljenje sv. Ciprijana, biskupa u Kartagi, koji je tražio, da se otpale vjernike za vrijeme progonstva ne prima opet u Crkvu. Prema

razvoju prilika dokinula je katekumenat i počela krštavati malu djecu. Misu je učila središtem svoga života, što pokazuje razvitak liturgijske godine i bogastvo obreda, kojim se obavlja žrtva oltara, kao i dragocijenost predmeta, posuda i odijela, kojim se služi. Bila je spremna izgubiti cijeli germanski zapad nego se odreći nauke, da je Gospodin Isus stvarno i bistveno prisutan u Bijeloj hostiji. Izgubila je i Englesku, ali sakramenat ženidbe je branila u svoj njegovoj čistoći i svetosti jedinstva i nerazrješivosti. Uređenje svećeničkog staleža nije htjela mijenjati, pa makar radi toga nastali žuti pokreti ili opet i nova crkva pod naslovom starokatolika.

Nebrojeni euharistijski zborovi, slavlja Bogočovjeka u tajni oltara, nebrojeni ophodi pokorničkog značaja, pješačenja u daleka svetišta, bogastvo molitvenih obrazaca, časoslov njenih svećenika, kojim se dan i noć pjeva slava Bogu pjesmama, himnima i odlomcima iz Svetoga Pisma, nebrojeni muški i ženski redovi, koji po samostanima po svoj zemlji žive obdržavajući evanđeoske savjete: siromaštvo, čistoću i poslušnost kao zapovijedi i teže za najvišim vrhuncima savršenstva po sjedinjenju s Bogom, koji je svetost. Lurd i mnoga druga mjesta, gdje se pod okriljem katoličke Crkve događaju prava i dokazana izvanredna djela božanskog značaja - prava čudesa.

Sve to i mnogo drugo, što ovdje nismo naveli dokazuje, da je katolička Crkva uistinu sveta, to jest, sjedinjena sa svojim božanskim čokotom Isusom Kristom, od kojega prima dostojanstvo, uzvišenost i nepovredivost. A jer je katolička Crkva doista sveta, budući od Krista do danas čuva čistu i neprevarljivu nauku i sredstva posvećenja njegova otkupiteljskog djela, zato joj punim pravom pripada i naslov prave Kristove crkve.

i naše joj srce s ponosom kliče:
- Crkva nam sveta, srca domajo!
U tebi samo sreća nam cvjeta

Samo u sjeni Tvojih oltara
Milostiv Gospod nam se smije.
Slabe nas tješi, odvažne vodi
Mrtvima daje vječnosti znamen
Amen.

(Przywara)

B/ Ima plodove svetosti

Da je katolička i rimska Crkva doista sveta i da joj s pravom pripada naslov jedino prave Kristove Crkve, to najočitije pokazuju plodovi svetosti, kojima ona neprestano kroz punih 20 stoljeća svoga postojanja obilno rađa. Dokazuju to nepregledne legije pravih velikana, koje zovemo svecima.

Gospodinove su riječi upravo u tome pogledu značajne i jasne i posve u skladu s našim dnevnim iskustvenim zapažanjem. On veli:- Po njihovim plodovima poznat ćete ih. Zar se bere s trnja grožđe ili s bodljike smokve? Tako svako dobro drvo rodi dobre rodove, a zlo drvo rodi zle rodove. Ne može dobro drvo roditi zlih rodova, ni zlo drvo roditi dobrih rodova. Svako drvo, koje ne rodi dobra roda, posiječe se i u oganj baca. Dakle, po rodovima njihovim poznat ćete ih! (Mt 7,16-20).

Malo gorušičino zrno, koje je zasijala Gospodinova mudrost na ovoj zemlji i svojom otkupiteljskom smrću na Križu obilno zalijala, izniklo je na prvi blagdan Duhova kao malo i nježno stabalce od 12 apostola i s preko 3000 vjernika. I onda se počela razvijati i rasti pod vrlo nepovoljnim i teškim uslovima života. Bure i oluje, progoni Sinagoge, a kasnije čitavog rimskog carstva dizali su se na tu nježnu stabljiku prvoga kršćanstva i svim su ga sredstvima htjeli izbrisati s lica zemlje. I kad ono ne bi bilo naoružano svijetlim i toplim zrakama Istine vječnoga Sunca, kad u toj zajednici, u tom kršćanstvu ne bi živio viši i uzvišeniji, samo dostojanstvo i nepovredivost, vječni Bog, nikad se ono ne bi izdiglo i izraslo u ogromno stablo, što svojom sjenom zasjenjuje danas sav svijet, i od čijeg bogatstva Duha i Istine žive danas svi kontinenti. Bez trajne Prisutnosti osobne Svetosti, koja je Duh Oca i Sina i Djelitelj Posvećenja, nikada to divno drvo Kristove Crkve na zemlji ne bi moglo rađati tako uzvišenim plodovima kao što ih uistinu rađa.

***

Ako je najnespornija veličina kršćanstva u tome, što je svaki njen član pozvan da postane svetac, a tajna otkupljenja u tome, da Bog pomaže ljudskoj slabosti i da je izdiže iznad nje same, onda nema nikakve sumnje da ona kršćanska zajednica, koja neprestano izdiže pred oči čitavoga svijeta nove i nove likove sveta života, ima pravo zvati se Kristovom crkvom.

Ako je sigurno, da svaka ruža nije samo svoj ures, nego i ukras vrta, u kojemu cvate, ako je istina, da samo velike misli odgajaju velike duše, ako stoji tvrdnja: sveci su plodovi Evanđelja i djelo Crkve, onda je sigurno, istinito i pouzdano, da i ona zajednica, koja u svome vrtu uzgaja ovako divne ruže svetosti ovakve velike duše, koje su živo ostvarenje Evanđelja, i sama mora biti sveta.

Jer kad to ne bi bilo istinito, onda bi se s trnja bralo grožđe, s čička smokve, a zlo bi drvo rađalo dobrim rodovima, čemu se opire čitavo naše iskustvo i jasna Gospodinova tvrdnja:- Ne može dobro drvo roditi zlih plodova, ni zlo drvo roditi dobrih rodova! (Mt 7,18).

Pojava svetaca u Katoličkoj crkvi, dakle takvih ličnosti, koji su kao članovi katoličke crkve u najvišem stupnju ostvarile zahtijeve Kristova Evanđelja u svome životu; koji su do savršenstva svoj život uskladili s voljom Božjom i trajno bili povezani s izvorom svake svetosti, s vječnim Bitkom; koji su se postojano kroz dugi niz godina služili svim sredstvima posvećenja, što ih samo kat. Crkva u punini posjeduje; a koje je nakon njihove smrti kat. Crkva nesumljivom sigurnošću podigla na svijećnjak uzorna života provedena po načelima Evanđelja, da svijetle i potiču sve ostale vijernike u službi Najvišem, jer su se po njihovu zagovoru dogodila zajamčena izvanredna djela, koja se zovu čudesa, - pojava takvih ličnosti nesumljivo je jamstvo veličine, dostojanstva i nepovredivosti i zajednice, u kojoj su ovakve veličine nikle.

I kao što Kristovo Evanđelje svojim sadržajem i svojom bogatom životnom usmjerenošću obuhvata sve slojeve ljudskog života i sva djelovanja ljudske duše, jednako su tako i sveci kat. Crkve živo ostvarenje svih tih evanđeoskih zasada. Oni su živa muzika izvođena po napisanim notama Evanđelja. U njihovu životu odsijeva život Gospodinov. U njima živi i prolazi svijetom sam Gospodin Isus. Oni su mirisni cvjetovi na stablu Gospodinove Crkve. I svaka Gospodinova izreka iz Evanđelja našla je u pojedinom od njih svoj savršeni odjek i svoje savršeno ostvarenje.

***

U legiji apostolskih duša živi apostolski žar Sina Božjega.

U nepreglednoj vojsci u krv i muku zaodjenutih mučenika odsijeva veličina Golgotskog mučenika koji s visina drva sramote privija na svoje Srce sva stoljeća i sve narode riječima, koje nisu nikada izgovorila ljudska usta:- Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!

U svetim papama i biskupima odrazuje se veliko svećeništvo Boga i čovjeka, koji izgubljene ovce traži i nosi ih na ramenima svoje ljubavi u jedini ovčinjak, gdje je Istina hrana, a život sjedinje s Bogom.

U učenjacima, koji su sav svoj život posvetili službi Istine odrazuje se jedini učitelj, o kojemu je rečeno: - Nikada čovjek nije tako govorio kao što ovaj govori!

U nebrojenu mnoštvu priznavalaca dolazi do izražaja zahtijev Gospodinov:- Štogod ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili! (Mt 25,40) i tu se raduju sve do naših dana junaci ljubavi i nesebičnosti, koji su sav svoj život poklonili u službu siromaha, gubavih, zatočenika, u odgoju neukih i zapuštenih. Tu se susrećemo s velikim ocem redovništva sv. Benediktom, koji je po svojoj braći udario prve temelje kulture zapada u vrijeme dolaska germanskih plemena. Tu nalazimo malog brata Franju iz Asiza, koji obnavlja duh Kristova evanđelja u Crkvi 13. stoljeća i po svoja tri reda daje novi zamah u redovima sljedbenika raspetoga Isusa. Tu je bijeli otac Dominik s Marijinom Krunicom, odlučni Ignacije Lojola, očinski brižljiv Vinko Paulski, utamničenica ljubavi - majka Klara sa svojim sestrama, kneginja Elizabeta Türinska, Terezija Avilska. Za njima slijedi nepregledna vojska svih staleža svih stoljeća i svih naroda.

Među sijedim starcima: Alfonzom Ligorijem, Romualdom, Martinom i drugima, nalaze se i djeca: Agnezija, Pankracije, Ljiljan čistoće - Alojzije, Stanislav, Bijela Ruža iz Lisijena, i krvavi ljiljan - Marija Goretti.

Među učenim biskupima i papama: Grgurom, Leonom, Augustinom, nalazi se i neznatni svećenik Ivan - župnik arški.

Uz učene redovnike: Bonaventuru i Tomu Akvinskog lijepo pristaju i braća laici: Paškal Baylonski, Salvator, Didak.

A uz talijana Ivana Bosko, Nijemca Klementa Hofbauer - apostola Beča, uz Kineske mučenike iz 1900. i uz tolike druge različitih narodnosti lijepo pristaju i naši hrvatski sveci: Nikola Tavelić, Marko Križevčanin i Hosana Kotorka, jer su sveci pojave, koje se izdižu iznad narodnosnih granica i to upravo po tomu, šti su oblikovani po Evanđelju, koje ne pripada smmo jednom narodu nego je svojina svih naroda, kao što je i Krist Gospodin svojina čitavog čovječanstva.

***

Sveci katoličke Crkve kao živi plodovi Evanđelja i sredstava posvećenja, koje čuva katolička Crkva, nesumljiv su dokaz i opipljivo jamstvo, da je i ta zajednica u samoj sebi i u svojim sredstvima posvećenja sveta, i da prema tomu samo njoj među svim kršćanskim zajednicama u

punini pripada naslov prave Kristove Crkve, jer se po plodovima pozna i drvo.

Plodovi su sveti - sveto je i drvo!

C/ Posjeduje uvjete za plodnu svetost

Građanske gospođe redovito ne umijese same kruh. Ali stare žene, domaćice, znadu što je kvasac. Komadić starijeg tijesta, velik kao djetinja šaka, koji, kad se rastopi u vrućoj vodi i metne u novo tijesto, učini, da nabujaju tri mjerice prosijana brašna.

Gospodin Isus, govoreći o svojoj vidljivoj zajednici na zemlji, o kraljevstvu Božjem, koje je Crkva, njenu je unutrašnju snagu uporedio s kvascem, "koji uzme žena i pomiješa u tri mjere brašna, dok se sve ne ukisne" (Mt, 13,33).

Kao što je kvasac unutrašnja snaga, koja čini da od brašna samljevena u mlinu postaje tijesto sposobno da postane kruh svagdašnja hrana i bogataša i bijednika, tako je i sva ljepota Sionske kćeri - Kristove Crkve na zemlji - iznutra, u duhovnom kvascu, koji je Gospodinova prisutnost u njoj.

Bujanje i ukiseljenje tijesta svjedoči o prisutnosti kvasca, jednako tako i plodovi svetosti izraženi i ostvareni u najboljim sinovima ove zemlje, u junacima ljubavi, čistoće i poniznosti i u nebrojenim drugim krepostima, svjedoče sami o prisutnosti duhovnog kvasca u tijestu katoličke, rimske Crkve, a taj je - osobna svetost Gospodin Isus.

I ne samo to, da katolička Crkva, jedina među svim kršćanskim zajednicama, posjeduje svece kao plodove svetosti, nego ona posjeduje i čuva i sredstva, kojima svaki čovjek može postati svet i velik u pravom značenju te riječi. Ili kako to ističe Vatikanski sabor 1870. da se katolička Crkva odlikuje "neiscrpivom plodnišću u svakom dobru."

***

Sve ono, što se po općem shvaćanju ljudi smatra dobrim, plemenitim, savršenim i kreposnim, sve vrline

prave čovječnosti, u preobilju ćete naći samo u katoličkoj Crkvi. A napose ćete se susresti s tri takve vrline, koje su samo njoj svojstvene i vlastite, i koje same po sebi dokazuju, da je djelo Najvišega i živi svjedok svetosti Boga na zemlji.

To su: poniznost, čistoća i ljubav!

***

Nasuprot želje čovjekova srca, da sebe učini središtem svijeta, a sva stvorenja i sve stvari svojim robovima; nasuprot nastojanja, da sebični i oholi čovjekov ja bude na prijestolju svih zbivanja jednog života i u neku ruku svoj vlastiti bog, što je i napasnik naših praroditelja u raju obećavao: "bit ćete kao Bog", katolička Crkva, vjerna nauci svoga Učitelja, pokazuje čovječanstvu svih vjekova, da je poniznost osnov prave i trajne čovjekove ličnosti.

Svijest ovisnosti o Bogu kao svome Stvoritelju, spremnost službeničke službe, koju je Djevica izrazila riječima: -Evo službenica sam Gospodinova!, a sveti Ivan Krstitelj izjavom: -On treba da raste a ja da se umanjujem!, priznanje Božjeg vrhovništva nad samim sobom, iz kojeg izvire istinsko bogoštovlje, nasuprot obožavanju bilo kojeg stvorenja - to su uvjeti prave veličine i ostvarenja zdravih osnovica za najviše usavršenje čovjekove ličnosti.

***

Sin bogata trgovca Bernardona, mladi i veseo Franjo iz Asiza, ostavlja bogatu baštinu, laskav položaj u društvu asiške mladeži, oblači se u dronjke i kao prosjak prolazi ulicama onog istog grada, kojima je kao kralj asiške mladeži provodio svoje raspjevane drugove.

Za njim idu objesna djeca. Bacaju na njega kamenje i blato. Građani mu se rugaju i smiju, nazivaju ga luđakom. Ponizuju ga u svakom koraku. A Franjo prima sva ta poniženja s najvećom radošću. Ustrajno ostaje na životnu putu, koji ga vodi k Bogu. I na kome postaje najveći sin grada Asiza.

A što ga je učinilo velikim?

Ponizno priznanje ostvareno životom, da je stvorenje svoga Stvoritelja, a dijete svoga nebeskog Oca. Spremnost slijediti volju svoga vječnog Gospodara. Priznanje, da je Gospodin Isus, raspeta ljubav, naš brat i naše sve.

Poniznost, koja uči, da svoj životni oslonac tražimo u Višemu od sebe... poniznost koju katolička Crkva ljubomorno čuva kao svoje najsnažnije sredstvo posvećenja i sjedinjenja s Bogom, učinila je Franju i nebrojene druge - sve prave svece, jer bez poniznosti nema svetosti, da poslije smrti svijetle na nebu povijesti kao divne zvijezde trajne i neuklonive sadašnjosti.

***

Privezanost uz stvorove, a posebno uz zahtjeve svoga tijela i njegovih nagonskih želja, odvraća čovjeka od službe Vječnome - od Boga. Trenutačni užici, koje pruža razigrano tijelo svojim živčanim uzbuđenjima, zasljepljuju oči zdrava rasuđivanja, te čovjek čini stvari, koje su mu na sramotu i poniženje njegove ličnosti. Izvori života se zamračuju i blate, a osnovna stanica društva - obitelj - postaje zakonito sredstvo bludničarenja. Pod utjecajem kojekakvih gledanja na svijet i život, koja se nazivaju filozofskim i uzročnim, pitanje života je dobilo etiketu biološkog rječnika.

U pitanju postanka života, obzirom na obitelj kao na osnovnu stanicu društva katolička Crkva je jedina od svuh kršćanskih zajednica, koja stoji na čvrstom i nepopustljivom stanovištu. Za nju je čistoća pitanje života. I samo je onaj čovjek u pravom smislu čist, koji poštuje život. Za nju je veza muža i žene u jedinstvenu braku svetinja, koja se samo smrću bračnih drugova rastavlja. Za nju je potomstvo dužnost dopuštenosti bračnog života i zbog

toga se opire svim bračnim zloupotrebama kao što su - sprečavanje začeća običnim i umjetnim sredstvima,abortiranje i slične stvari.

Bogato razgranjenim samostanskim životom za muškarce i za žene, gdje su izvor života posvećeni zavjetom čistoće i doživotnom uzdržljivošću, kako bi nebrojena ljudska djeca, koju nitko ne rađa za Boga i za duhovni život, našla svoju kolijevku u srcu tolikih duhovnih očeva i majki; katolička Crkva daje čovječanstvu uzorne likove, sol zemlje i svijetlo svijeta društvu, u kojem živi.

Znamo doduše da tjelesan čovjek ne shvaća ono što je Božje, veliko i trajno. Ali s ponosom ističemo, da je upravo područje čistoće, poštivanja života i izvora života, što je u svojim redovima trajno ima katolička Crkva, najjači dokaz njene svetosti i nadprirodne povezanosti s Bogom.

To je kvasac najljepših bisera čovječanstva!

Na koncu kad je čovjek predao Bogu svoje ja poniznom službom, kad mu je posvetio i svoje tijelo ili službom životu u obitelji ili službi najviše plodnosti života izvan obitelji, to jest, kad se oženio ženom ili idejom kao zakonitom ženom, onda mu se otvara posljednje i najprostranije područje prave djelatnosti, nastupa kraljica svih kreposti - ljubav.

Ali ne ona naravna ljubav, koja čini dobro samo onima, koji čovjeku čine dobro - rođacima, istomišljenicima, osnovana na prirodi. Nego ona i onakva ljubav, koju je Gospodin Isus donio svijetu, a odlikuje se tim svojstvom, da se proteže na sva bića bez razlike, a posebno na ona, koja stradavaju i trpe bilo kakvu bijedu.

I ako ovdje treba istaknuti veličinu katoličke Crkve, onda je dovoljno podsjetiti na bogatstvo njene ljubavi, kojom već 20 stoljeća obogaćuje sve ljude, a najviše svoje protivnike. I na koncu svijeta, kad ćemo svi bez razlike stajati pred prijestoljem Gospodina Isusa kao suca, pokazat

će se bilans ljubavi u nebrojenim milijunima gladnih, golih, zabačenih, prezrenih, žalosnih, neukih, bolesnih, ludih, djece i siročadi, koje je ljubav sinova i kćeri katoličke Crkve bez razlike u dobi i zanimanju prigrlila i za njih se brinula po bolnicama, sirotištima, ludnicama i nebrojenim zavodima. Tad ćemo ugledati likove slične Flamancu Damjanu de Weuster, koji ostavlja svoju domovinu i sve što čovjeku može biti drago i odlazi na otok gubavaca, da tamo i sam postane gubav iz ljubavi prema trpećoj ljubavi.Tada ćemo shvatiti što to znači za jedno ljudsko srce, kad mu se kaže, kao što je bilo rečeno Damjanu de Weuster, da se ili odrekne rada na Molokaju ili da se odande više ne vraća među zdrave ljude. Ali ćemo vidjeti i to, kako je velika bila ljubav, koja je na takvu zabranu odgovorila: - Tako mislite! Hoćete da mi spriječite da se vratim na Molokaj" Vi nećete katoličkog misionara među gubavcima! Gospodine, prevarili ste se u računu. Mislili ste, da ćete svojim zadirkivanjem skloniti katoličkog misionara svećenika, da pobjegne od svoje zastave! Varate se, gospodine ministre!

Na to se Damjan de Weuster okrenuo i naglo izašao iz sobe. Vrata je za sobom tako zalupio, da je kreč sa stijena pao.

Katolička ljubav ne odstupa nikada i tako dugo, dok bude na svijetu bijede, njoj je osigurano postojanje. Što više! Ona će suditi svijetu!

***

I tako eto, katolička rimska Crkva, koja u samoj sebi posjeduje poniznost, čistoću i ljubav kao uvjete prave veličine i svetosti, i daje mogućnost svakome čovjeku,da se po njima uzdigne do svoga Stvoritelja i sjedini s njim, a to je izvor svetosti - nepovredivosti, uzvišenosti i dostojanstvo , - ta Crkva mora i sama biti sveta i jest sveta. A takova jest u punini samo prava Kristova Crkva na zemlji.

6. *Rimska crkva je katolička*

Isusova Crkva je nužno općenita, jer je i Isusovo Srce katoličko, općenito, puno ljubavi za sve ljude, određeno u toj luci spasenja i posvećenja nađu svoje životno utočište, svoju vječnu sreću i blaženstvo sva Adamova djeca svih stoljeća i svih pokrajina zemaljske kugle.

Isus je jedini posrednik između neba i zemlje, jedina Istina i Život, i jedini Put, kojim se dolazi k Istini i posjedovanju vječnog Života.

Isus je Svijetlo, koje dolazi, da obasja i Židove i Nežidove, da postane Kruh života gladnima Boga, jer Njegova prisutnost u žrtvi oltara nije povlastica samo jednog naroda ili zemlje, nego hrana za sve ljude, jer je od Istoka do Zapada sunca veliko Božje ime i Bogu će se prinositi čist i neokaljan prinos na bezbrojnim oltarima svijeta - žrtva sv. Mise.

Evanđelje je nauka svih ljudi i nitko nema pravo govoriti:- Ja jedini hodam u svijetlu!, jer je Gospodinova zapovijed, koja se ne može zabašuriti:- Idite po svemu svijetu i propovijedajte svakomu stvorenju! (Mk 16,15).

Ludost Križa, uzdignuta na golgoti, pojava Čovjeka što visi između neba i zemlje, raširene ruke patnika, trnjem okrunjena glava, kopljem otvoreno srce, sve to govori, da je zabačena tjesnogrudnost Mojsijeva zakona, koji je čuvao vijernost Bogu u jednome samo narodu, i da je nastupila općenitost ljubavi i spasenja za sve, budući da Isus govori:- A ja, kad budem podignut od zemlje sve ću k sebi privući! (Iv 12,32).

Ljubav razapeta Boga i čovjeka želi sve k sebi privući, jer " Bog tako ljubi svijet, da je predao jedinorođenoga Sina Svoga, da nijedan koji vjeruje u Njega ne pogine, nego da ima život vječni!"(Iv 3,15-17)

- I koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se ! (Mk 16,16).

Svi su pozvani, da vjeruju, i nitko nije isključen.

Svi su pozvani, da se spase.

I svi se moraju povući k Božjem Sinu, jer je samo Isus Spasitelj i nema drugoga imena pod nebom, u kojemu bismo se mogli spasiti. Nema drugoga Posrednika do Isusa, jer je samo jedno evanđelje koje objavljuje spasenje, i jedan je Spasitelj - Isus, koji spasava po svetim sakramentima. I dok se radosna vijest Evanđelja ne proširi po svemu svijetu, neće biti konac svijeta, jer Isus želi, da se nitko od ljudi ne bi mogao izgovarati, da nije imao priliku čuti glas dobroga Pastira, glas Istine, koja donosi spasenje.

No, jer je taj isti Gospodin kao apsolutni Gospodar svoga otkupiteljskog djela sam ustanovio vidljivo društvo, koje je nazvao Crkvom i njemu predao svoju Istinu i svoju otkupiteljsku krv i svoje Tijelo u žrtvu oltara kao svoju trajnu prisutnost do konca svijeta(Mt 28,20), zbog toga i to društvo, ta Isusova zajednica njegovih vjernih i postojanih svjedoka, koji će svjedočiti za Njega u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i do kraja zemlje (Dj. ap. 1,8) , mora nužno imati i sama općenito srce, mora biti katolička kao i njen Osnivač - Isus Krist.

Tjesnogrudnost, nacionalna obojenost, plemenske granice, vremenska nestalnost, nacionalizam, rasizam i šovinizam ne mogu biti biljeg društva, koje je po odredbi svoga Utemeljitelja katoličko - općenito protegnuto u prostor i vrijeme, za sve i na vječnu korist svima.

***

Kad stvari tako stoje, ne treba mnogo mudrovanja, da se s lakoćom zapazi, da osim rimske Crkve ni jedna druga kršćanska crkva nema pravo pozivati se na naslov prave, općenite Kristove crkve. I to zato, jer su uz pomanjkanje drugih biljega lišene i oznake općenitosti.

Samo rimska Crkva može mirno svakom ljubitelju istine pokazati, da je u svim svojim povijesnim razmaci-

ma kroz 20 stoljeća svoga djelovanja na svijetu uvijek čuvala i propovijedala isto Kristovo evanđelje, djelila ista sredstva posvećenja - sedam sv. sakramenata -, i imala hijerarhijsko uređenje s vrhovnim poglavarom na čelu, kako je to Isus odredio. U toj svojoj dugoj povijesti svoga postojanja doživljavala je da su se mnogi njeni članovi odjeljivali od nje i stvarali samovlasne zajednice i crkve, koje su odmah po svome odpadu od nje postajale drugačije od nje, dok je samo ona ostajala ista.

Rimska crkva prvog stoljeća kršćanstva, koja živi životom židovskog načina mišljenja i osjećanja Matejeva evanđelja ista je kao i crkva drugog stoljeća kad govori grčkim jezikom i usvaja grčku filozofiju. Ista je u katakombama, kad gomila kosti svojih svjedoka u podzemnim hodnicima Rima kao i u času svoga pobjedonosnog slavlja nad poganskim duhom i ulaženjem u srednji vijek, kad baštini rimsko pravo i čuva novim uzraštajima staru klasičnu kulturu. Ista je, kad gleda, kako se srednji vijek gubi, a nastupa humanizam i renesansa, očijukanje s idealom čovjekova poganstva. Ona je crkva gotike i baroka, skolastičke filozofije i razdoblja blagotvornog djelovanja Tridenskog općeg sabora. Ona je ista za vrijeme buđenja subjektivizma i tvorničkog života kao što je bila i u vrijeme francuske revolucije, i danas, kad u vrijeme najvećeg straha pred budućnošću sprema svoj dvadeset i prvi opći sabor.

Njeno je srce uvijek isto. Uvijek katoličko - općenito, majčinski pažljivo i toplo.

Njena ljubav ne pozna granice, ne gleda na boju i jezik, na narodne i plemenske ograde.

Ona sve zove. Za sve se žrtvuje. Svima moli Svijetlo i spremna je dati Život.

Njeni misionari su na svim točkama globusa.

I svuda rade. Svagdje se žrtvuju.

Kamogod dođe u kojoj se god zemlji pojavi, njen

postupak je isti, njeno djelovanje blagotvorno. Ona ne nastoji iz Grka učiniti Rimljanina, a od Kineza Crnca. Svakome narodu ostavlja njegova narodnosna svojstva, njeguje njegovu kulturu, razvija njegov jezik: pjesništvo, graditeljstvo, muziku, odgaja njegove vlastite vjerovjesnike i buduće nositelje hijerarhijske vlasti. Ništa ne nameće i ništa ne uzimlje. Svima je sve, i svaki se narod osjeća u njenom krilu kao da je samo on jedini njena briga, a svi se ipak povezuju u snazi istog Duha i istog života, jer je svima sve samo jedna osoba - Isus Krist, Bog i čovjek, naš Život i naša Istina.

I nigdje se biljeg općenitosti rimske Crkve ne vidi u tolikoj mjeri i tako očito kao na međunarodnim euharistijskim kongresima, kad pred bijelom Hostijom, koja je naš Isus, klecaju stanovnici svih kontinenata, svih boja i jezika i tu pred tajnom Euharistije, pred utamničenikom ljubavi ispovijedaju svoju vjeru glasom 400 milijuna vjernika:

-Vjerujemo u općenitost rimske Crkve,
koja stoljećima posjeduje katoličko srce!
Ponosni smo, što smo sinovi i kćeri
jedne Majke, koja na svom krilu odgaja
beskrajnu djecu čitavoga svijeta.
Općenitost ljubavi naše Majke Crkve
zalog je sigurnosti našeg vječnog spasenja.
Samo takva Majka ima pravo
zvati se i biti prava Kristova Crkva!
A rimska Crkva dokazuje i pokazuje,
da to uistinu i jest!

7. *Apostolska crkva*

Vjerujem u apostolsku Crkvu - Ove smo riječi govorili u nedjeljnim i blagdanskim Misama od svoga djetinjstva. U katekizmu su nam tumačili, zašto je Crkva označavana kao "apostolska" i kako je upravo ova oznaka s onim drugima znak prave Crkve, koji je razlikuje od svih drugih odijeljenih kršćanskih zajednica... A, da li smo već i razmišljali o tome naslovu "apostolska", koji Crkva Isusa Krista za sebe zahtjeva od davnih vremena? Kako zapravo ovaj naslov, tako iskvaren i dosta devalviran jest bitna oznaka Crkve. Prelazeći preko svih apologetskih polemički promatranih rasprava, želimo znati što je smisao i kakva je nakana ovoga naziva. To jest, želimo znati kakvo značenje sadrži, za nas, za nas kršćane u našem kršćanskom životu, naslov "apostolska Crkva".

***

Kristovo poslanje, poslanje apostola, poslanje Crkve

Pročitajmo značajan tekst Dogmatske konstitucije o Crkvi drugog Vatikanskog sabora:

19. - Gospodin Isus, pomolivši se Ocu, pozvao je k sebi one koje je htio, odabrao dvanaestoricu, da budu s njim i da ih šalje propovijedati Kraljevstvo Božje (Mk 3,13-19), te je Apostole (usp. Mk 6,13) ustanovio kao kolegij ili stalan zbor, kojemu je stavio na čelo Petra izabrana između njih (usp. Iv 21 15-17). Njih je najprije poslao k sinovima Izraelovim i svim narodima (usp. Rim 1-16) da kao, dionici njegove vlasti učine sve narode njegovim učenicima da ih posveti i njima upravljaju (usp. Mt 28, 16-20, Mk 16,15; Lk 24, 45-48, Iv 20, 21-23), da tako rašire Crkvu i pod vodstvom Gospodinovim budu službenici i pastiri u sve dane do svršetka svijeta (Mt 28, 20).

I u toj su misiji bili potpuno utvrđeni na dan Duhova

(usp. Dap 2,1-26) prema Gospodinovu obećanju: Primit će jakost Duha Svetoga, koji će doći na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, i u svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje (Dap 1,8). Apostoli pak, propovijedajući svuda Evanđelje (usp. Mk 16,20) primljeno od slušalaca djelovanjem Duha Svetoga, sakupivši opću Crkvu, koju je Gospodin osnovao na apostolima i sagradio na blaženom Petru, njihovu prvaku, sa samim Kristom kao glavnim ugaonim kamenom (usp. Otk 21,14; Mt 16,18; Ef 2,20).

20. Ta božanska Misija, koji je Krist povjerio Apostolima trajat će do svršetka svijeta (nap. Mt 28,20), budući da je Evanđelje, koje oni trebaju propovijedati za Crkvu počelo svega njezina života u svako vrijeme. Zato su se apostoli u tom hijerarhijski uređenom društvu pobrinuli da ustanove nasljednike... (Lumen Gentium, pogl. III §§ 19-20).

Isus Krist, poslanik Očev

U tome lijepome tekstu, posve prožetom Pismom, posjedujemo bitnost našega nauma "Isus Krist je izabrao Apostole i poslao ih da propovijedaju Evanđelje i sabiru njegovu Crkvu, koju osniva na njima... Ali prije no pokušamo pokazati sve bogastvo sadržanih stvarnosti u ovim tako jednostavnim riječima, potrebno nam je s Evanđeljem uspeti se još više od poslanja Apostola, do samog poslanja Isusa Krista. I On je prvi "Apostol" (usp. Žid 3,1) poslan od Oca u svijet, poslan ljudima. Uzdižući se još više, potrebno je potsjetiti, da ovo "poslanje", ovo "šiljanje" vječnog Sina u vrijeme ljudske povijesti u neprekidnom trajanju s njegovim vječnim rađanjem odakle ono izlazi i produžuje se sve do nas. I upravo zato, jer vječno izlazi od Oca, dolikovalo je da Sin bude poslan k ljudima da im očituje nacrt milosrdne Očeve Ljubavi (usp. Gal. 4,4),

Misus a Petre, a Petre genitus. Poslanje apostola izvire iz Kristova poslanja, apstolstvo Crkve uzdiže nas sve do dubina Trojstva.

Dvanaest Apostola

Ovdje nam je potrebno bar ukratko i reljefno pokazati smisao izbora, poziva i poslanja Dvanaestorice. Jednim posve besplatnim izborom (Usp. Lk. 3,13 : " One koje je htio") , Isus Krist ih uzima i iz sredine "svojih učenika", da budu s "njim" i moraju biti "svjedoci" svega onoga što je činio "od Ivanova krštenja do dana kad je bio uzdignut", a prije svega svjedoci njegova uskrsnuća (Usp. Dap. 1,22: 1,8). On će ih slati propovijedati Radosnu Vijest svim narodima "da sabere opću Crkvu", koja se osniva na njihovoj riječi - novi Božji narod, Izrael po Duhu. On je tako izabrao dvanaestoricu, kojoj je dao ime Apostoli (Lk 6.13).

Ovaj broj dvanaest nije bez značenja: Sveti Augustin na primjer volio je u njemu gledati tajnu, sacramentum (Enarin Ps 86,4;P.L 37,1003-1004). I premda nije baš potrebno gledati u tome s njim tajnu neke općenitosti jer, kaže on "Crkva se treba raširiti po svoj zemlji", ne treba ipak zaboraviti da je u tome s Isusove strane volja da pokaže da će dvanaest apostola biti poglavari dvanaest plemena novoga Izraela (Mt 19,23;i Lk 22,30), koji se sada proteže na sav svijet (usp. Jak. 1,1); novi Jeruzalem je okružen zidom "koji počiva na dvanaest temelja i na njima dvanaest imena dvanaest apostola Janjetovih" Otkr 21,12-14). Ove slike i ovi simboli skrivaju duboku tajnu: a da se o njoj uvjerimo dovoljno je sjetiti se da je sutradan poslije uzašašća Petar vodio brigu kako bi u kolegiju dvanaestorice zamijenio Judu "i Matija bi ubrojen u broj dvanaest Apostola" (Dap 1,15-26). Temeljima

Crkve nije smio nedostajati jedan kamen. Tako Crkva Isusa Krista kuća Božja, Hram sveti Gospodnji "počiva na temelju Apostola i Proroka a sam Isus Krist je njezin kamen temeljac" (Ef 2,20).

Iz ovih formula i ovih biblijskih slika treba gledati samu strukturu Crkve Isusa Krista: narod Božji. Božje njegove paše, ima poglavare i pastire; kuću Božju, hram Gospodnji, ima čvrste i trajne temelje, to su Apostoli. Temeljni kamen, na njima se gradi upravo Crkva, razvijena na čvrstoj pećini njihove vjere. Na nepogrešivoj vjernosti njihova svjedočanstva ona će trajati kroz stoljeća. Crkva bi se izložila riziku, da se raspline u oblacima pusta spiritualizma ili da se raspane u anarhiji, da nije čvrsto izgrađena, osnovana na "Apostolima". Crkva Isusa Krista samom zakonitošću svoga utemeljenja ne bi mogla biti nego apostolska. Započinjemo shvaćati sav odjek ove riječi.

Osnivači Crkava

Poslani od Isusa Krista kao što je njega poslao Otac Dvanaestorica propovijedaju Evanđelje svakome stvorenju do kraja zemlje (Usp. Mt 16,15). Propovijedanjem Riječi spasenja sabiru Crkvu u jedinstvo vjere i sakramenata vjere. Imaju tako povlaštena osnivanja, jedinstveno poslanje, koje se ne može ponavljati niti se prenositi. No pročitat ćemo "ovo božansko poslanje od Krista povjereno Apostolima trebat će trajati do konca svijeta..." ako je uloga, koja bijaše povjerena Dvanaestorici da budu svjedoci uskrsnuloga Krista (Usp. 1 Kor 9,1) i osnivanje Crkve, jedinstvene i nepriopćive, njihovo poslanje naprotiv nadvisuje njihovu osobu, ono ih treba nadživjeti, i ovjekovječiti od stoljeća do stoljeća, da prenosi i sačuva u Crkvi živo svjedočanstvo o uskrsnulome Kristu, njegovu

"živu riječ i postojanu" (Papijas), njegovu milost svetosti i njegov ugled poglavara i pastira.

I od prvih dana gledamo Apostole, osnivače Crkava, da izabiru sebi suradnike koje postavljaju za poglavare osnovanih Crkava (Usp. Dap 1a,13;20,28 itd). Tako Pavao ostavlja Timoteja u Efezu (1 Tim 5,22) i Tita na Kreti (Tit 1,5), da dovrše ondje organiziranje Crkava i sa svoje strane postave ondje "starce" (Presbitere) ili "nadstojnike" ili "nadgledatelje" (episkope) na koje će položiti ruke, tradicionalnu gestu koja znači s prenošenjem vlasti kao preuzimanje čovjeka od Boga u posjed kojemu je povjerena izvorno božanska vlast: Duh Sveti je koji je postavio "starce" Efeške kao "nastojnike" (episkope) da "pasu Crkvu Božju" (usp Dap 20,28). Mi ćemo ponoviti kako je Duh Sveti u srcu samog Apostolstva Crkve.

Apostolsko nasljedstvo

Sveti Klement Rimski (živio 96-98) sabro je sav ovaj razvoj u nekoliko vrlo jasnih redaka:

- apostoli su nas poslali kao glasnike radosne vijesti (Evanđelja) po Gospodinu Isusu Kristu. Isusa Krista je poslao Bog. Krist, dakle, dolazi od Boga, a Apostoli dolaze od Krista: od ove dvije stvari izviru po divnu redu Božje volje. Obskrbljeni poukama našega Gospodina Isusa Krista i potpuno uvjereni njegovim božanskim uskrsnućem Apostoli utvrđeni Božjom riječi išli su sigurnošću Duha Svetoga navješćivati Radosnu vijest, približenje Božjeg Kraljevstva. Propovijedajući selima i gradovima iskušavali su u Duhu Svetom svoje prvine i postavljali ih kao episkope i đakone budućim vjernicima...

I naši su Apostoli znali po našem Gospodinu Isusu Kristu da će biti svađa u predmetu apostolata. I radi toga

su savršenim predznanjem budućnosti postavili one o kojima smo govorili i zatim postavili ovo pravilo da ih poslije njihove smrti naslijede u njihovoj službi drugi prokušani ljudi (Ad Cor 42,44).

Ovaj je tekst dobro poznat i stotinu puta je tumačen. Učinit ćemo u njemu samo jednu opasku koja neposredno zanima naš naum: Crkva, u samoj svojoj hijerarhijskoj strukturi, koja izgleda već tako točno uređena, izvire iz poslanja apostola koje ovisi o poslanju samog Isusa Krista "Isus Krist je poslan od Boga: Krist stoga dolazi od Boga a Apostoli, dolaze, od Krista". Kazati: apostolska Crkva znači reći ovo: po biskupskom nasljedstvu u kojem dalje živi kolegij dvanaestorice Crkva je vezom neprekidnosti povezana s poslanjem Apostola a po njima s poslanjem Isusa Krista i po tome "tajnom trojstvenog života. U tome pak neće nedostajati da se istaknu aluzije o Duhu Svetom.

U jedinstvu iste vjere

Jednom drugom vezom nalazimo istu istinu, istu tajnu. Ovdje treba navesti Tertulijana. Kao prije njega sveti Irenej on želi pokazati protiv umišljenosti heretika gdje se nalazi autentična predaja i pravilo vjere. I on ide od Apostola koji

"prolaze svijetom i navještaju narodima istu vjeru. U svakom gradu osnivaju crkve kojima od toga časa druge Crkve posuđuju maslac mjere, sjeme nauke - radi toga te Crkve, kolikogod bile brojne i velike, samo su te, prvotna apostolska Crkva, od koje sve one izlaze. Sve su one prvotne, sve apostolske, jer su sve jedna... Dum omnes una" (De Praeser 20).

Sve su jedna... Jedinstvo iste vjere zajamčeno apostolskim izvorom i neprekidnošću nasljedstva osigurava jedinstvo svih Crkava, koliko god bile mnogobrojne. Mnogo

ima Crkava osnovanih od Apostola i upravljanih po njihovim nasljednicima, ako je samo jedna Crkva "apostolska Crkva"; una omnes, jer su sve "apostolske". I Tertulijan nastavlja:

Od časa, kad je Isus Krist naš Gospodin poslao Apostole propovijedati, ne treba nipošto primati druge propovijednike osim onih koje je Krist ustanovio. Stoga da se sazna (što je Krist objavio) nužno je obratiti se onim istim Crkvama koje su Apostoli osobno osnovali i koje su oni sami poučili, bilo živom riječju, bilo kasnije pismima.

U tim uslovima jasno je da je svu nauku, koja je u skladu s naukom ovih Crkava, majkama i izvorima vjere treba je smatrati kao istinitu, jer sadrži očito ono što su Crkve primile od Apostola, apostoli od Krista, Krist od Boga... Ecclisae ab Apostolis, Apostoli a Christo, Christus a Deo (21).

Ovdje se nalazi isti živi lanac što ga je već pokazivao sveti Klement, no pod jednim različitim vidom i Klement naglašava neprekidnost Apostolskog ustanovljenja, Tertulijan ističe živu predaju vjerskog naučavanja: Crkva ga je primila od Apostola, apostoli od Krista, Krist od Boga. Neprekidnost poslanja i hijerarhije, neprekidnost jedine vjere a sve se drži i sve ovisi o poslanju Apostola, i o poslanju Kristovu, Očevu poslaniku.

Apostolska predaja

Upravo ovdje trebalo bi ako se želi žiti potpun, nadugo govoriti o apostolskoj predaji i dvije riječi, imenicu i pridjev, usko su povezani u govoru Otaca i teologa. Mogli bismo navoditi dosta tekstova Ireneja i Tertulijana koji su suočeni s "lažnim znanjem" i s njihovim nastojanjima da se pozivaju na tajne "predaje", obraćaju "predaji"

što dolazi od Apostola "i koja se živa podržava u neprekinutu redu biskupskih nasljednika Apostola: apostolsku predaju i biskupsko nasljedovanje usko su tako povezani. I upravo u njima čovjek može čuti, što Duh govori Crkvama " (usp. Otkr. 2,7 itd).

"Tako se je, kako svjedoči sveti Irenej , apostolska predaja očitovala i čuvala u čitavome svijetu po onima koji su od apostola postavljeni za biskupa i po njihovim nasljednicima sve do nas" (L.G. pogl. III, 20).

Malo dalje veliki duhovnik kakav je Origen, potsjeća da

"treba sačuvati učenje Crkve, koje je od Apostola prenošeno redom nasljedovanja i koje je od Apostola prenošeno ostaje do danas. Treba samo vjerovati istinu, koja se tu u užemu nije udaljila od predaje Crkve i Apostola (De Prima. I, praef. 2).

I mnogo stoljeća iza Ireneja, Tertulijana i Origena saboski Dekret i Objava vrača se na "Predaju koja dolazi od apostola", apostolsko propovijedanje sačuvano neprestanim nasljedstvom do konca vremena" (Dei Verbum, pogl. II, § 8). I još: "Tako Bog, koji je jednoć progovorio, bez prekida razgovora sa Zaručnicom svoga ljubljenog Sina Duha Svetoga, po kojemu se uvodi svoje vjerne u svu istinu... (Ondje).

"Da i vi imate zajednicu s nama..."

Kako da ovdje ne mislimo na divan tekst što ga pruža prva poslanica svetoga Ivana? Čovjek tu kao u filigranu nalazi svu nauku o apostolstvu Crkve:

-Što bijaše od početka, što smo čuli , što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o riječi života..., što smo vidjeli i čuli, javljamo i vama da vi s nama imate zajednicu. A naša je zajednica s Ocem i sa

Sinom njegovim Isusom Kristom. (I Z 1,1-4).

Apostoli su svojim očima vidjeli Riječ Života, Krista uskrsnuloga i Gospodina, slušali su ga, dirali su njegove ruke (usp. 24,39), i što su vidjeli i čuli, navještali su svojim učenicima i nasljednicima, i oni su to sa svoje strane naviještali; i kroz taj neprekinuti lanac svjedoka i mi što dolazimo na koncu vremena (usp. I Kor 10,11) imamo zajednicu a s njima i po njima s Ocem i njegovim Sinom Isusom Kristom. Upravo u Crkvi Apostola "gdje se još čuje jeka njihova propovijedanja" (usp. Irenej Adv. Haer. III; 3,3)." živa i postojana riječ", - u apostolskoj Crkvi i po njoj mi smo u zajednici s Irenejom, Ignacijem, Klementom, s Ivanom i s Petrom, i po njima s Isusom Kristom i njegovim Ocem u Duhu Svetom. Da li započinjemo gledati smisao i domet ove "oznake" Crkve? I jer je Crkva, danas, u kojoj smo se rodili i u kojoj živimo Crkva apostola, zasađena na njima kao uvijek živu i snažnu korijenu, ona je doista živa Crkva Isusa Krista, može nam prenositi Riječ vjere, Riječ spasenja i uvoditi nas u zajednicu čitavog Božjeg misterija.

Događaji i ustanova
"Ecclesia ab Apostolis, Apostoli a Christo, Chrisus a Des"

Živim a neprekinutim nasljedstvom biskupskog zbora Crkva se povezuje s Apostolima, po Apostolima s Kristom, po Kristu s Bogom. Učenje Isusa Krista i njegovo spasonosno djelovanje dolazi k nama apostolskim svećeništvom, po neprekinutu nasljedovanju od početka povezuje nas s Kristom punim milosti i istine, živim izvorom milosti i istine. Tako nas jedinstveni i neponovljivi događaj spasenja (Semel, usp. Rim 6,10) dosiže kroz i po jednoj povijesnoj ustanovi u isto vrijeme ljudskoj i

božanskoj, koja nastvalja logiku utjelovljenja.

U toj logici utjelovljenja osjetnim znakovima sakramenata dosiže nas milost spasenja, što ključ kao nepresušnih izvor spasiteljskim gestama, što je Krist izvrši u svome tijelu, acta et passa Christi in carne... k svojoj konkretnoj stvarnosti danas, to jest svi mi u Crkvi, Narod Božji, povezani smo s Kristom posredstvom sakramenata, podjeljivanih svećeništvom biskupa i svećenika, što ga primaju od Isusa Krista, jedinog Svećenika poslana od Oca.

Ovo pak posredovanje djelotvornim znakovima milosti osigurano je apostolskim nasljedovanjem kroz povijest neprekinutim, koje jedino dopušta zajednicu s Isusom Kristom po sakramentima. Apostolstvo Crkve nužno sadrži ova dva vida, ovo dvostuko povezivanje s jedinim počelom, koje je Isus Krist. I kada ispovijedamo "apostolsku Crkvu" trebamo misliti, da upravo zato je ona apostolska u prvotnom značenju riječi, ona nas samo može hraniti na dva stola Riječi i sakramenata, dijeliti nam kao vrlo ljubljena majka Kruh Pisma i Kruh Euharistije.

Milost Krista spasitelja može sigurno doseći ljude nepredvidivim putevima i istaknuti ih u dubinama njihova srca, da uzvjeruju i budu spašeni bez da idu, kroz zakove Riječi i sakramenata, ali normalni put spasenja - to je Crkva Apostola, koju je Krist poslao da propovijeda Radosnu vijest i od svih ljudi čini njegove učenike, Apostole, kojima je propovijedio "da lome kruh" sa svoje strane na njihovu uspomenu, kojima je također dao vlast vezati i razrješivati u najintimnijim savjetima. U svim elementima svoje strukture svoga života Crkva Isusa Krista može biti samo apostolska.

Teolozima se često sviđa da pokažu usku povezanost, recipročnu položenost četiriju "oznaka". No, mi bismo više voljeli kazati s našeg sadašnjeg gledišta da su ove konstituivne vlastitosti Crkve tako reći uronjene u apso-

tolstvu. Ako je Crkva jedna, razlog je, jer po Apostolima povezana s Kristom, kamenom temeljcem, ugaoniku (usp. Ef 2,20) izvorom i počelom njezinog jedinstva; po apostolskom nasljedovanju prima živu predaju vjere Apostola (usp. 17,1-1), gdje se ukorjenjuje njezino jedinstvo. Ako je sveta, razlog je što se drži Apostola po živu prenošenju apostolskog svećeništva, Kristovih sakramenata, jedinog izvora svake svetosti. Ako je katolička, razlog je da je s Apostolima primila osvajačku snagu Duhova, koja sabire sve narode u jedinstvo istine i ljubavi, u zajednicu Duha.

Duh Duhova

Poslanje Apostola po Isusu Kristu je ono koje utemeljuje u isto vrijeme hijerarhijsku i sakramentalnu strukturu Crkve. Konstitucija Lumen Gentium pokazuje vezu između hijerarhije i sakramenata, jedno veliko mogli bismo reći juridičko shvaćanje: hiera-arhe, sveta moć.

Na taj se način nije sve reklo o tajni apostolstva Crkve. Doista, ako Isus šalje svoje Apostole, vidimo također da obećaje i šalje svoga Duha. On Dvanaestorici najavljuje da će biti s njima do konca svijeta (Mt 28,20), ali im također kaže da će moliti svoga Oca i da će im ovaj dati drugog Tješitelja " da ostane uvijek s njima" (Iv 14,16) i voditi ih k svojoj istini (16,13). Apostoli neće shvatiti tajne Kristove i neće ih moći propovijedati dok ne budu jednom osvijetljeni svjetlom uskrsnuća (usp. Iv 2, 22) i darom Duha.

Kad se na večer Pashe Isus objavio Jedanaestorici kod zatvorenih vrata reče im: "Kao što je Otac poslao mene i ja šaljem vas... Zatim dahnu u njih i doda: primite Duha Svetoga; kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni..." (Iv 20,21-29). Poslanje bez svake sumnje povezano s darom Duha. Apostolska Crkva s kojom je povezana suverena

vlast "vezati i odriješivati" (ondje: Mt 16,14; 18,18) Crkva je Duha.

O tome će sjajnu očevidnost dati Duhovi, kad dah Božji siđe na dvanaestoricu i dade im s moću govora svih jezika "snaga odozgo" (usp. Lk 24,49) i apostolsku smionost, što će im dopustiti svima proglasiti Božje divne stvari i učiniti od njih svjedocima uskrsnuća Isusa Krista (usp Dap 2,11; 4,33 itd). Na njihovu riječ oko tri tisuće ljudi dade se krstiti. Crkva Isusa Krista utemeljena je na Apostolima i prorocima tog je dana primila svoj zanos što bismo ga mogli nazvati "misionarskim" koji ga je trebao povesti iz Jeruzalema kroz svu zemlju Judeju i Samariju i do kraja zemlje (usp. Dap 1,8).

Postoji samo taj veliki i prvi polazak. Zanos tako dan treba očuvati i protegnuti svoj dinamizam. Dugim hodom svoga života u povijesti apostolska Crkva neprestano biva oživljavana, prosvijetljivana, vođena Duhom Duhova, kroz koji se ostvaruje Isusovo obećanje da će biti sa svojim Apostolima do kraja svijeta. Duh Sveti, duša Crkve, oživljava tijelo apostolsko i osugurava mu životno jedinstvo. Od prvih dana Apostoli su toga svijesni. Petar " s Apostolima" izjavljuje pred Sinedrijem Isusovo Uskrsnuće i dodaje: "I mi smo svjedoci onih događaja i Duh Sveti, koga Bog dade svima, koji se njemu pokoravaju" (Dap 5,32). Nekih petnaest godina kasnije Apostoli sabrani u Jeruzalemu raspravljaju mučno pitanje za budućnost Crkve i napisali su: " Duh Sveti i mi odlučismo... (Dap 15,28). Ne smijemo zaboraviti ono što te riječi čini začudnima: Sam Duh Sveti je na djelu s Apostolima, povezano, ako se tako može reći i nerazdjeljivo da Crkvu tjera na putove budućnosti. Četiri stoljeća kasnije papa Celestin pišući biskupima sabranim na Koncilu u Efezu govori im: "Zbor (sabor) biskupa svjedoči prisutnost Duha Svetoga - Spiritus Saneti testatur praesentiam congregatio sacerdotum...." Knjiga Evanđelja postavljena u središtu sabora svjedoči

prisutnost životne Riječi Isusa Krista; jednodušnost biskupa sjedinjenih u istoj vjeri i u istoj ljubavi svjedoči nevidljivu i djelatnu prisutnost Duha u srcu apstolskog Tijela.

Isus tako šalje svoje Apostole propovijedati Evanđelje svakom stvorenju usmjeravajući ih da će biti s njima do konca Svijeta. U isto vrijeme ostvaruje prisutnost Isusa Krista po apostolskoj Crkvi. Duh koji ključa iz otvorena boka raspetoga (usp. 7,39; 19,30; 20,22) oživljava ovo Tijelo i neprestano obnavlja kao što dragocijena tekućina zadržavana u vrijednoj vazi neprestano pomlađuje i samu vazu (Sv. Irenej, Adv. Haer. III, 24,1). Govoreći o Koncilu što ga je imao smionosti sazvati ne bez proročkog nadahnuća papa Ivan XXVI volio je reći, da će to za Crkvu biti "novi Duhovi". No, osim ovih svećanih i povlaštenih časova može se reći da je za Crkvu vrijeme Duhova kao što je uvijek za nju i vrijeme Križa i vrijeme uskrsnuća, Duh na Duhove, dan Apostolima uvijek je prisutan i na djelu u Crkvi, ondje je Duh Božji, a gdje je Duh Božji, ondje je Crkva i sva milost (Sv. Irenej, ondje).

Enciklika Mystici Korporis Pija XII (29. lipnja 1943.) snažno se ogradila protiv zabluda onih koji su u napasti da odijele i da gledaju opreku između Crkve Duha, Crkve ljubavi i Crkve ustanove prava gledano juridički. Daleko prije našega vremena Tertulijan postavši montanist ispovijedao je istu zabludu: Crkvi "Zbora biskupa". Ecclesia numerus episcoporum suprotstavljao je duhovnu Crkvu Ecclesia Spiritus, kojoj je jedinoj priznavao pravo opraštanja grijeha (De paenit. 21). Ruševno osporavanje tako smrtonosno kao ono, koje bi, dijelio tijelo i dušu. Crkva biskupa je istovjetna Crkvi Duha, jer je Crkva apostolska, Crkva dvanaestorice, kojim je dan Duh Duhova, da bude u njima zauvijek (Iv 14,16).

Još više treba reći! Među Dvanaestoricom, koji su temelji i stupovi Crkve, ima tu jedan koji je u prvom redu, čije ime se uvijek pojavljuje na čelu popisa Apostola "prvi Šimun koji se zove Petar". Naša nakana ovdje nije da ponovo izlážemo nauku katoličku o prvenstvu Petrovu i o primatu njegovih nasljednika "na Apostolskoj stolici." Na kraju razvoja jedne druge predaje, a bilo bi zanimljivo i plodonosno slijediti etape, ovo je prvenstvo svečano branjeno na prvom Vatikanskom saboru i čvrsto potvrđeno na Drugom (Lumen Gentium, pogl. III § 18). Dovoljno će biti potsjetiti na tri velika teksta "petrovska", a njihova autentičnost i smisao su jasni i za kritiku najvećih zahtjeva.

"Tu es Petrus... " (Mt 16,17) Ovo mijenjanje imena, a zna se u tome smisao i važnost za Semite, čini Petra pećinom nepokolebljiva temelja (Petrus - Petra), stijenom na kojoj je sagrađen živi Hram, koji je Crkva. Neprevarljivost Crkve je vezana s obećanjem danim Petru, po volji Isusa Krista, koji osigurava postojanost temelja: " I ja tebi kažem..."

Petar prima ključeve nebeskoga kraljevstva: on je kao majordom koji ima vlast nad svom kućom (usp. Iz 22,22); prima vlast vezati i razrješivati; ove dvije riječi izražavaju puniňu vlasti, koja je duhovna vlast; što će Petar svezati ili razrješiti bit će svezano ili razrješeno na nebesima.

Ista će vlast biti kasnije predana ostalim Apostolima (Mt 18,18) (usp. Iv 20,21), ali je najprije dana Petru, koji je ne samo znak nego počelo i temelj jedinstva apostolsokog Tijela, koje se sabire u njemu. Upravo tako shvaća sv. Ambrozije, kad tumačeći svetoga Mateja nabacuje kao na prolazu ove tako zgusnute riječi: Ubi Petrus, i bi Ecclesia! Gdje je Petar ondje je Crkva (Enar. in Ps. 40,30).

Utvrđuj svoju braću... (Lk 22,32) Isusovo poslanje daje apostolu u času, kad mu objavljuje trostruko zanijekanje. Odvažnost i snaga moći će nedostati Petru, on je samo još siromašan čovjek, krhak i grješnik, ali Isus je molio da njegova vjera ne oslabi. Petar prima neprevarljivu sigurnost, koja će mu dopustiti da bude za svoju braću onaj koji ih utvrđuje. Kako kaže liturgija, svi vjernici su "utvrđeni na stijeni Apostolove vjere. Primat Petrov je primat u redu vjere. On će biti prvi od Dvanaestorice da vidi uskrsloga Gospodina (I Kor 15,5; usp. Lk 24,34), također prvi da javno posvjedoći i sa sigurnošću uskrsnuće (Dap 2,32 itd).

"Pasi moje jaganjce, pasi ovce moje" (Iv 21, 15-18). Ovdje ne treba ponavljati, kako trostrukom nijekanju odgovara trostruko potvrđivanje skromne i žarke ljubavi. Ali u nastojanju kako je ovdje naše, istaknut ćemo ovdje i na isti način kako je ispovijedi vjere Petrove navještanje njegove uloge temelja Crkve upravo tako uvjeravanju ljubavi odgovara uloga pastira čitavog stada. S druge strane bez potrebe da se u "jaganjcima" gleda vjernike u "ovcama" biskupe, formula "jaganjci-ovce" dobro označuje da je to čitavo stado što ga Petar treba pasti, i zato i Apostole, koji su također ovce jedinog Pastira, Isusa Krista.

Čovjek se može zadovoljiti da s nekoliko riječi podsjeti, kako se u Djelima od prvih dana pojavljuje usred Dvanaestorice i na njihovu čelu kao onaj, koji govori u ime sviju, poduzima inicijative i najveće odgovornsoti, "Petar s Apostolima" (usp. Dap 2,14 itd). On je Apostol kao oni, član Kolegija apostolskog od kojega nije odijeljen, ali u njemu zauzima prevažno mjesto primata i autoriteta. A kad je Petar uhvaćen i zatvoren na Herodov nalog "čitava Crkva moli neprestano za njega" (Dap 12,5). U tim tako jednostavnim i tako diskretnim riječima, kako

da se ne osjeti već sam žar Crkve za pastira, kojega je Krist dao.

Sve ovo bi se moglo sažeti u nekoliko biblijskih formula: jedan temelj, Isus Krist (I Kor 3,11), kamen temeljac (Ef, 2,20) - Dvanaestorica su zajedno osnivači Crkve (Ef 2,20 - 22) - Među njima prva pećinasta stolica, Šimun - Petar, Stijena (Mt 16,18).

Trajnost utemeljenja

Kad je Petar napustio Jeruzalem da ode na jedno drugo mjesto (Dap 12,17), poglavarom će Crkve iz Jeruzalema biti Jakov, brat Gospodinov. No, da li je napuštanjem svetoga grada Petar sačuvao svoje poslanje "temelja Crkve", svoje prvenstvo nad čitavom Crkvom, i da li će se to prvenstvo iza njega prenositi? Ovdje možemo napraviti samo brzu aluziju na Culmanovu tezu i na svu literalnu što ju je izazvala. Može li Crkva nastaviti živjeti od Petrove vjere povezujuće se na njega jednom posve duhovnom vezom, a da joj nije potrebna jedna vidljiva prisutnost, živi i neprekidni Petar u jednom nasljedniku?

Da se sve kaže u dvije riječi, koje smo već izrekli, jedinstveni događaj Petrova izbora nastavlja se u uredbi. Isusove riječi, treba to dobro zabilježiti, obećanje su: Utemeljit ću, kao "poslat ću" (Isp Iv 16,7). Ove posljednje riječi su obećanje: "Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28,20). Ovo obećanje i ova prisutnost ostvaruju se "u sve dane" u povijesti. Vidjeli smo, da se ova prisutnost Isusa Krista po Duhu Svetom i po Apostolima nastavlja u apostolskoj Crkvi. Ali nestankom jednom Dvanaestorice i Petra s njima, tko će u apostolskoj Crkvi i u biskupskom tijelu u kojemu se ovjekovječuje kolegij Apostola, tko će biti ne samo znak nego počelo i trajan i vidljiv temelj jedinstva vjere i zajedništva?

Nitko to možda nije snažnije rekao od svetog Leona I:

- Čvrstoća vjere koja je pohvaljena u Prvaku Apostola trajna je; na isti način, kako postoji ono što je Petar vjerovao u Kristu postoji i ono što je Krist u Petru ustanovio. Ono što je Istina rasporedila, ostaje, i Petar ustraje u snazi Petra, koju je primio, i ne napušta kormilo Crkve što ga je u ruke primio... Na njegovu sjedištu živi njegova moć (potestas) nosi njegov ugled (auctoritas)... on govori u Biskupu koji drži njegovo mjesto, Cujus vice funginor (Leon 3,2,3;P.L. 145-146).

I još:

Sam je Petar izabran da bude podložan općem pozivu naroda i postavljen na čelo svih Apostola i svih Otaca Crkve (biskupa), i ako u Božjem narodu ima mnogo svećenika i mnogo pastira, ipak je samo Petar koji ih sve zapravo upravlja kao što ih Krist ravna s naslova počela.

Krist vrhovni Pastir jedini Pastir jedinog stada vidljivo vrši ovu upravu po Petru, i ne može je nastaviti vidljivo vršiti u povijesti osim po Petrovu nasljedniku, vikaru Petrovu, vikaru Kristovu. Sve je to u logici utjelovljenja, u zakonitosti tajne Crkve Apostola.

Ako čovjek želi staviti na riziko ovo približavanje, rekli bismo svojevoljno da se Crkvu, u koliko je Božji Narod, vjerni Puk, sabire i usredotočuje u Mariji, ljubljenoj Ženi, koja u vjeri sluša i čuva Riječ. djevičanska Zaručnica i Majka, - u koliko je ova hijerarhija ona se skuplja i usredotočuje u Petru, učeniku i Apostolu, plemenitom i poniznom slugi, stupu, pećini. Ubi Maria ibi Ecclesia, Ubi Petrus, ibi Ecclesia.

Petar dolazi u Rim i ondje podnosi mučeništvo što mu ga bijaše Isus prorekao (Iv 21,18-19). Da u izboru toga grada, Urbs caput Orbis, postoji providnosna nakana, o tome ne bi li trebalo sumnjati. Rimski mir vlada nad čitavom poznatom svijetu; Urbs, središte svijeta, Evanđelje će se moći po ljiepim rimskim cestama proširiti na Orbis, na čitav svijet... sve je to istina i providnost stvarno može poslužiti u povijesnim mogućnostima za svoje vječne nacrte. No, osobit ugled Crkve u Rimu, koju već Ignacije Antiohijski zvučnim izrazima uzdiže, ne dolazi joj od ovih ljudskih uvjeta, ona nije osnovana na preimuštvu Cesarskog Rima. Kad je Kalcedonski sabor 451. htio u Carigradu promatrati Novi Rim "jednakih prava" Crkve Starog Rima, jer je i on kraljevski grad, njemu radi toga pridati prednost nad svim Crkvama Istoka. Sveti Leon I snažno prosvjeduje i odbija primati "28 kanon" Kalcedona. Rimska Crkva nije baštinica carskog Rima, njezin je primat osnovan na grobu Petra, poniznog galilejskog ribara kojemu je Isus kazao: "ti si Petar.." Osnovana je na riječi samoga Isusa.

Ako promatramo njene početke, tako skromne i tako tamne kao Petrov grob, možemo ponoviti s Kardinalom Journet da je ime Rimske Crkve ime poniznosti. I teolog tumači:" Rimska Crkva... ime je to služenja božanske Crkve, njezino ime poniznosti usamljeno od jednog kutka zemlje, jer da spasi svijet, trebalo je da sa svoje strane upozna ovisnost o vremenu i prostoru". Više od sjajnosti zamamnog Kapitolija i Palatina ime Crkve kao ono "Nazarećanina" potsjeća na poniznost i služenje utjelovljenja.

Povijest malo što zna o Petrovu boravku u Rimu, o uvjetima u kojima je vršio ondje svoj ugled Apostola i poglavara Crkve i o načinu, kako je sebi izabrao nasljednika. Moramo se odreći da to doznamo...Ali onaj koji je možda u 67 godini postao iza Petra biskup Rima, - i koji za nas nije više samo ime - zauze locus Petri, njegova je stolica Sedes Apostolica, to jest sjedište Apostola Petra "Namjesnik i nasljednik" Petrov baštini povlastice samog Petra snagom obećanja Isusa Krista koji je svojoj Crkvi osigurao neprevarljivu stalnost temelja stijene, jer "služba koju je Gospodin povjerio Petru posebno, prvak Apostola ostaje na stalan način i treba se prenositi na njegove nasljednike" (Lumen Gentium pogl. lll, § 20). Tako Petar ne prestaje biti prisutan na svojoj stolici. Čvrstoća koju je primila od Petra, koji je Krist, postade samo Petar, i prenosi se na njegove nasljednike (Leon I papa). Rimski je biskup sa svoje strane "sam postao Petar", počelo i temelj trajni i vidljivi jedinstva vjere i zajedništva (Lumen Gentium, pogl. lll, § 18). I po tome se može reći s kardinalom Journet da je ime Rimske Crkve jedno "čudesno ime".

Da zaključimo, možemo sabrati u nekoliko riječi ono što smo ovdje pokušali reći o apostolskoj velikoj Crkvi i pokazati važnost i posljedice, koje odatle slijede za naš kršćanski život u Crkvi. Da sve saberemo, rado bismo rekli, da je apostolstvo Crkve izvor i temelj našeg zajedništva.

Zajedništvo u vjeri i propovijedanje Apostola, uvijek živo po apostolskoj predaji u Crkvi, koju je Isus Krist na njima utemeljio čini da još slušamo glas Evanđelja; sabrani po Apostolima i nihovim nasljednicima u jedinstvo vjere, mi smo u zajednici jedni s drugima, i s Apostolima, i po njima s riječju Života, i s njegovim Ocem u Duhu Svetom.

Zajednica sakramenata u vjeri i kršteni smo u vjeri Apostola, u "apostolskom vjerovanju"? Kad lomimo kruh i pijemo kalež da navještamo smrt Gospodnju (Usp I Kol 23-26), svi smo vjernici predaje Apostola koji su nam prenijeli ono što su primili kao nalog da sa svoje strane ponavljaju "na njegov spomen", mi smo u zajedništvu (communicantes) s Apostolima, s našim papom Pavlom nasljednikom Petrovim, sa svim biskupima čuvarima katoličke vjere i apostolske, sa čitavom svetom Crkvom raširenom po čitavu licu zemlje. Ne bi to moglo biti zajedništvo da Crkva nije apostolska Crkva, čuvajući i prenošeći apostolsko svećeništvo, svećeništvo jedinog Svećenika Isusa Krista.

Konačno zajednica u ljubavi. Prva braća u Jeruzalemskoj Crkvi bili su postojani u Apostolskoj nauci, u bratskoj zajednici, u lomljenju kruha i u molitvama (Dap 2,42). Sve su držali točno: sjedinjeni u vjeri, naukom prenesenom od Apostola, u euharistiji i molitvi, kršćani u Crkvi sjedinjeni su i međusobom izravno bratskom zajednicom u Duhu Svetom. Crkva Isusa Krista sa svojom hijerarhijom i svojim ustanovama također je i Crkva ljubavi; njezina struktura je struktura zajednice, jer je Crkva Duha, Ecclesia Spiritus, Duha danog Apostolima na Duhove, koji je ne prestaje podmlađivati i obnavljati.

I kršćanin mora ljubiti prema mjeri svojih mogućnosti, da se uključi u izvor apostolske predaje, što uvijek ključa u Crkvi i danas kao i u starim tekstovima i spomenicima prošlosti, što su uvijek živi za njegovu vjeru. Nikakav napredak, nikakva obnova nije u našem osobnom životu moguća kao u životu Crkve kao u vjernosti i neprestanu utjecanju apostolskoj predaji. Kršćanin treba ljubiti Apostole možda s krajnim preimuštvom ovoga ili onoga, ali, osobito Petra, koji je toliko ljubio svoga Gospodina, ljubavlju tako jednostavnom a snažnom, da mu je ovaj rekao: "Pasi moje ovce, pasi moje jaganjce". Upravo u

Crkvi Petrovoj, u Crkvi rimskoj, mi smo krštenjem postali ovce jedinog Pastira i sa svoje strane možemo reći:

- Gospodine, ti znaš sve, ti znaš da te ljubim!"

S pouzdanjem i žarom trebamo moliti za Crkvu Apostola:

- Ne napusti svoje stado, Pastiru vječni, već po svojim Apostolima čuvaj i upravljaj one, koje si joj dao da nastavalja tvoje djelo i da budu u tvoje ime njezini poglavari i Pastiri!

Ona je osnovana na pećini vjere Apostola, na Petrovoj vjeri "Vjerujem u apostolsku Crkvu!"

SADRŽAJ:

OSNIVAČ KATOLIČKE CRKVE 2

1. To nismo mi 3
2. Potreba Crkve 8
3. Kraljevstvo Božje u Isusovim govorima 14
4. Zbor Dvanaestorice dokazuje, da je Gospodin htio osnovati Crkvu 19
5. Krist je osnovao vidljivu Crkvu 24
6. Krist je osnovao samo jednu Crkvu..... 29
7. Kristova Crkva je neuništiva 34

II. OTAJSTVENO KRISTOVO DJELO..... 39

1. Božanski i ljudski elemenat u Crkvi..... 40
2. Izvor života u Crkvi je Krist 46
3. „Ja sam Isus koga ti progoniš!“ (Dap 9,5).... 50

III. BOŽANSKO UREĐENJE CRKVE 55

1. Tko je nosilac vlasti u Crkvi? 56
2. Izbor Matije u Zbor Dvanaestorice svjedoči što se traži za službu apostolstva 61
3. Apostol Pavao i hijerarhijska vlast po svjedočanstvu Djela apostolskih: 9,1-27; 22,1-21; 26,1-23 66
4. Apostol Pavao i hijerarhijska vlast prema svjedočanstvu poslanica: Gal 1,1-24; 2,1-10; I Kor 9,1-6; 15,1-11 71
5. Hijerarhijska vlast zbora Dvanaestorice prelazi na zbor biskupa 76

IV. MONARHIJSKO UREĐENJE CRKVE..... 81

1. Potreba Primata 82
2. Obećanje primata Šimunu Petru 87
3. Šimun Petar prima vrhovnu vlast 91
4. Šimun Petar je svjestan svoga primata i služi se njime (Dap 2,5,10,11,15) 96
5. Tko je nasljednik Petrova primata u Crkvi?. 101

V. ZNACI PRAVE KRISTOVE CRKVE 106

1. Koji su sigurni znaci prave Kristove Crkve? .107
2. U čemu se sastoji vanjsko i unutrašnje jedinstvo Crkve? 112
3. Oznaka jedinstva ispunjuje se na Rimskoj Crkvi 117
4. Svetost kao biljeg prave Kristove Crkve
   A Pojam svetosti 121
   B Svetost Osnivača Crkve 128
   C Svetost Kristova djela - crkve 134
5. Katolička Crkva je prava Kristova Crkva, jer:
   A Posjeduje ideal svetosti..... 140
   B Ima plodove svetosti 146
   C Posjeduje uvjete za plodnu svetost 151
6. Rimska Crkva je katolička 156
7. Apostolska crkva 160